



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
(MBA) - MANATZMENT ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Διπλωματική Εργασία

***Πολιτική των Επιδοτήσεων
&
Αναπτυξιακοί Νόμοι
για την Ανάπτυξη του Τουρισμού***

**ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΔΕΜΤ 08/18**

Πειραιάς, 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	
1.1 Τουρισμός - εννοιολογική προσέγγιση.....	
1.2 Βασικές κατηγορίες τουρισμού.....	
1.3 Οι τουριστικοί οργανισμοί και οι τουριστικές πολιτικές των αναπτυγμένων χωρών....	
1.3.1 Ιστορική αναδρομή των διεθνών οργανισμών του τουρισμού.....	
1.3.2. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (Π.Ο.Τ.).....	
1.3.3. Η τουριστική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).....	
1.3.4 Η τουριστική πολιτική στις χώρες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.).....	
1.3.5 Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.).....	
1.3.6 Το υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης.....	
1.3.7 Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδας.....	
1.3.8 Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων.....	
1.3.9 Ρόλοι, αρμοδιότητες, τάσεις των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού.....	
1.4 Παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του Τουρισμού.....	
1.5 Στόχοι της Τουριστικής Ανάπτυξης.....	
2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ.....	
2.1 Ανάπτυξη και επενδυτικά κίνητρα.....	
2.2 Επενδύσεις και επενδυτικά κίνητρα.....	
2.3 Παράμετροι Διαμόρφωσης των Χαρακτηριστικών της Τουριστικής Ανάπτυξης.....	0
2.3.1 Φάσεις Τουριστικής Ανάπτυξης.....	0
2.3.2 Φορείς, Οργανισμοί και κοινωνικό-επαγγελματικές ομάδες που εμπλέκονται στη διαδικασία της τουριστικής ανάπτυξης.....	
2.3.3 Τουριστικές Επιχειρήσεις.....	
2.3.4 Τουριστική πολιτική (διεθνής, εθνική, τοπική).....	
2.4 Οι επιδιώξεις της εθνικής τουριστικής πολιτικής.....	
2.5 Τουριστικές πολιτικές των διακοπών.....	
2.6 Στάδια Τουριστικής Ανάπτυξης.....	
2.7 Τύποι διακοπών και κύριες ζώνες υποδοχής των τουριστών.....	
2.5 Διαδικασίες Σχεδιασμού Τουριστικής Ανάπτυξης.....	
2.7.1 Πρότυπο οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών.....	
2.7.2 Πρότυπο ενταγμένο στο τοπικό αναπτυξιακό πλαίσιο: αστικός τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου.....	
3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	
3.1 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1968 -1972.....	
3.2 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1973 – 1977.....	
3.3 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1976-1981.....	
3.4 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1982-1986.....	
3.5 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1988-1992.....	
3.6 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1993 – 1998.....	
3.7 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2000-2004.....	
3.8 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2004 - 2008.....	
4. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ.....	
4.1 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ).....	
4.2 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ(2000-2006).....	
4.3.«Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής».....	
4.4 «Ενίσχυση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας».....	
4.5. "Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ".....	
4.6 «Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, τουριστικών οργανωμένων.....	

κατασκηνώσεων (campings) και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων και
διαμερισμάτων.....

4.7 «Διάδοση και καθιέρωση Ελληνικής κουζίνας και ενίσχυση επιχειρήσεων για την
απόκτηση σήματος ΕΟΤ για την Ελληνική κουζίνα».....

4.8«Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στις μεταποιητικές και τουριστικές
επιχειρήσεις».....

4.9 «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα URBAN II».....

4.10 Πρόγραμμα «Κοινωνία της πληροφορίας».....

4.11Πρόγραμμα «Μεταποίηση και τουρισμός».....

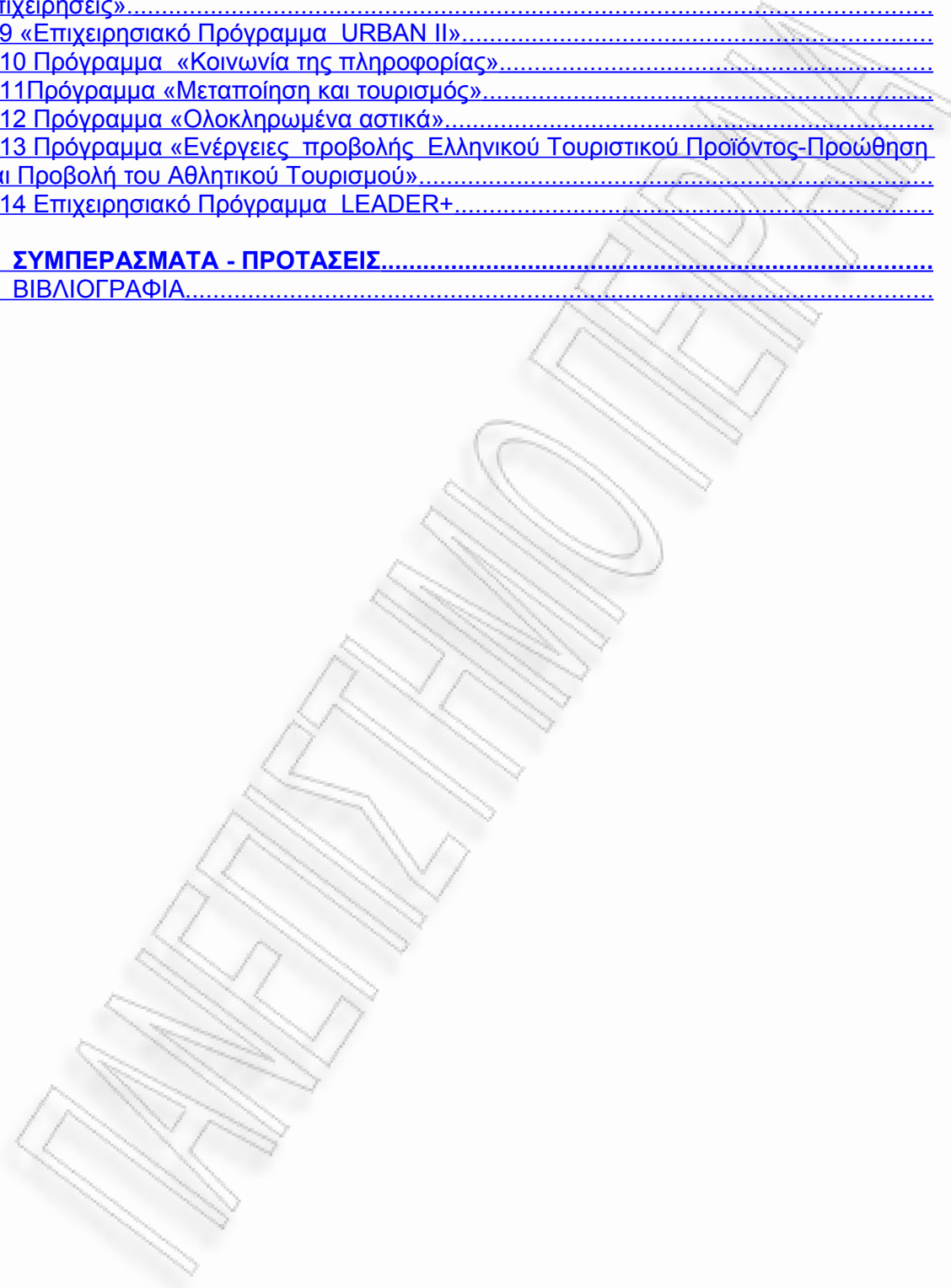
4.12 Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα αστικά».....

4.13 Πρόγραμμα «Ενέργειες προβολής Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος-Πρώθηση
και Προβολή του Αθλητικού Τουρισμού».....

4.14 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα LEADER+.....

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....



ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι πέρα από κάθε αμφισβήτηση ότι ο τουρισμός, ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, μπορεί κάτω από προϋποθέσεις να αποτελέσει σημαντικότατο παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης ή μεγέθυνσης. Η συμβολή του εντοπίζεται τόσο στη διαμόρφωση του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, των ατομικών εισοδημάτων, των εσόδων του κράτους, του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών όσο και στην αύξηση της απασχόλησης. Επιπλέον διευρύνει την παραγωγική βάση των περιοχών που εντοπίζεται και επηρεάζει την ανάπτυξη και άλλων κλάδων της τοπικής οικονομίας (Γεωργία, Εμπόριο, Οικοδομική κλπ.) Η διαπίστωση αυτή οδήγησε τις πολιτικές εξουσίες των περισσοτέρων κρατών του πλανήτη και κυρίως των αναπτυσσόμενων, στη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη και την αντιμετώπιση του ως ιδιαίτερου κλάδου οικονομικής δραστηριότητας της οικονομίας.

Πρώιμες εκφάνσεις του, προσδίδουν στον τουρισμό έναν μονόπλευρο οικονομικό προσανατολισμό, πράγμα που είχε ως συνέπεια να αποτελέσει αντικείμενο απροκάλυπτης εκμετάλλευσης εκ μέρους μερίδας επιχειρηματιών, που σε πολλές περιπτώσεις ξεπερνάει τα όρια της αισχροκέρδειας και εμφανίζει την τουριστική προσφορά ασύνδετη και αποκομμένη από τους άλλους κλάδους της παραγωγικής δραστηριότητας. Συνέπεια της πολιτικής αυτής ήταν από την μια πλευρά να παραβλεφθούν οι κοινωνικές και πολιτιστικές πτυχές του τουριστικού φαινομένου και από την άλλη να αγνοηθεί σκόπιμα η ανθρωποπρέπεια του τουρισμού.

Σύντομα ωστόσο οδηγούμαστε σε μια κοινή διαπίστωση, ότι ο τουρισμός, ως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, μπορεί να αποδώσει και να αποφέρει στο μέγιστο, κάτω και μόνον, από ορισμένες προϋποθέσεις και να επηρεάσει έτσι τις οικονομίες των χωρών σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η δυναμική πορεία του τουρισμού οδήγησε στη διαμόρφωση πολλών διαφορετικών προτύπων τουριστικής ανάπτυξης στον κόσμο ως αποτέλεσμα των παραμέτρων που διαμορφώνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Στην προσπάθεια διερεύνησης και επεξήγησης του τουριστικού φαινομένου και της ανάπτυξής του, θα παρουσιαστεί παρακάτω μια ανάλυση εννοιών και σταδίων ανάπτυξής του, θεωρητικά αλλά και πρακτικά.

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 Τουρισμός - εννοιολογική προσέγγιση

Ο τουρισμός ως μετακίνηση από τον τόπο διαμονής σε άλλες χώρες και τόπους υπήρξε από τα αρχαία χρόνια. Ωστόσο, ήταν μόλις από τις αρχές του 20ού αιώνα, που πολλοί διεθνείς οργανισμοί και ειδικοί του τουρισμού προσπάθησαν να δώσουν έναν σαφή ορισμό στην έννοια του τουρισμού και του τουρίστα.

Το 1937 η Επιτροπή Εμπειρογνομώνων της Κοινωνίας των Εθνών σχημάτισε ορισμό ο οποίος χαρακτήριζε τον τουρίστα ως ένα άτομο που ταξιδεύει για ένα χρονικό διάστημα 24 ή και περισσότερων ωρών σε μια χώρα διαφορετική από αυτήν της οποίας διαμένει. Ο ορισμός αυτός περιλάμβανε ανθρώπους οι οποίοι ταξίδευαν για ευχαρίστηση, για οικογενειακούς λόγους, για λόγους υγείας, για εκείνους που ταξίδευαν για επαγγελματικούς λόγους και ταξιδιώτες κρουαζιερόπλοιων.

Λίγα χρόνια μετά, το 1963, η διάσκεψη των ηνωμένων εθνών για διεθνή ταξίδια και τον τουρισμό, όρισε την έννοια του επισκέπτη ως άτομο που επισκέπτεται μια άλλη χώρα από αυτήν στην οποία διαμένει μόνιμα για οποιονδήποτε λόγο εκτός από εκείνον την άσκησης επαγγέλματος. Αυτός ο ορισμός καλύπτει τους τουρίστες που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτήν προσωρινά για τουλάχιστον ένα 24ωρο και των οποίων οι λόγοι επίσκεψης είναι διακοπές, λόγοι υγείας, επαγγελματικοί λόγοι συμμετοχή σε συνέδρια, επίσκεψη συγγενών, θρησκευτικοί λόγοι και άθληση. Επίσης αυτός ο όρος περιλαμβάνει τους εκδρομείς δηλαδή αυτούς που επισκέπτονται μία χώρα για λιγότερο από 24 ώρες και στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι ταξιδιώτες με κρουαζιερόπλοια, οι ταξιδιώτες που δεν διανυκτερεύουν στον τουριστικό τόπο καθώς επίσης και τα πληρώματα των αεροπλάνων, πλοίων που δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας που επισκέπτονται και δε διανυκτερεύουν.

Το 1980 η Εθνική Αναθεωρητική επιτροπή τουριστικών πόρων στις ΗΠΑ όρισε τον τουρίστα που κάνει εσωτερικό τουρισμό οποιοδήποτε άτομο επισκέπτεται κάποιο μέρος το οποίο απέχει τουλάχιστον 50 μίλια από το μέρος στο οποίο διαμένει, για επαγγελματικούς λόγους, για διακοπές, για προσωπικές υποθέσεις ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο εκτός από αυτόν της καθημερινής του μετάβασης στον τόπο εργασίας του. Τέλος, το 1980 ο αντίστοιχος με τον παραπάνω ορισμός που χρησιμοποιούνταν στον Καναδά θεωρούσε πως κάποιο άτομο κάνει τουρισμό όταν ταξιδεύει τουλάχιστον 25 μίλια πέρα από τα όρια του δήμου ή της κοινότητας στην οποία ζει.

(ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ, ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ, ΛΥΤΡΑΣ 1999 σελ.82-89)

Συμπεραίνεται λοιπόν πως: «Ο τουρισμός αποτελεί ένα σύνθετο δραστηριοτήτων αγαθών, υπηρεσιών και παραγωγικών μονάδων που προσφέρει μια τουριστική εμπειρία ή ταξιδιωτική, σε μεμονωμένα άτομα ή ομάδες ατόμων που φεύγουν προσωρινά από τον τόπο της μόνιμης διαμονής τους και ταξιδεύουν σε κάποιο τουριστικό προορισμό της επιλογής τους (έναν ή περισσότερους) με σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών, την ψυχαγωγία τους.»

Κύριος σκοπός του τουρίστα είναι η ξεκούραση, η διασκέδαση και η ψυχαγωγία και απαραίτητη προϋπόθεση για να ταξιδέψει είναι η ύπαρξη χρηματικών πόρων και ο ελεύθερος χρόνος. Σήμερα όμως, δεν αποτελεί μόνο μια οικονομική δραστηριότητα, αλλά δικαίωμα, ευκαιρία γνώσης και προσέγγισης του περιβάλλοντος, παράγοντας διεθνούς αλληλεγγύης και ειρήνης, τρόπος χρησιμοποίησης του ελεύθερου χρόνου και κοινωνική παροχή που συμβάλλει στην βιολογική και ψυχική ισορροπία.

Βασικά χαρακτηριστικά του αποτελούν τα ακόλουθα:

A) Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης σε διάφορους προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς τουλάχιστον για 24 ώρες με σκοπό την ικανοποίηση τουριστικών αναγκών και επιθυμιών τους.

B) Όλες οι μορφές τουρισμού περιλαμβάνουν το ταξίδι και τη διαμονή του τουρίστα.

Γ) Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου διαμονής εκείνων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους .

Δ) Η μετακίνηση σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινή και βραχυχρόνιου χαρακτήρα που σημαίνει ότι πρόθεση των ταξιδιωτών είναι να επιστρέψουν στον τόπο μόνιμης διαμονής τους μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα.

E) Οι άνθρωποι ταξιδεύουν για τουριστικούς λόγους δηλαδή για λόγους άλλους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησης τους.

Συνοψίζοντας ο τουρισμός θα μπορούσε να οριστεί ως το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την αμοιβαία επίδραση τουριστών, τουριστικών επιχειρήσεων, προορισμών και διοικήσεων τουριστικών προορισμών στη διαδικασία προσέλκυσης, υποδοχής και φιλοξενίας επισκεπτών .

1.2 Βασικές κατηγορίες τουρισμού

Η συνεχόμενη αύξηση τουριστών - επισκεπτών και ζήτηση διαφορετικών τουριστικών πακέτων και προϊόντων, οδήγησε πολύ σύντομα στον διαχωρισμό του τουρισμού σε τρεις μεγάλες κατηγορίες που έχουν ως βάση:

- Τον τρόπο μετακίνησης του τουρίστα

- Τον τόπο μετακίνησης του
- Τη διάρκεια της τουριστικής εισροής

Ο τρόπος μετακίνησης του τουρίστα χωρίστηκε σε μαζικό και ατομικό:

Μαζικός τουρισμός: θεωρείται η κατηγορία εκείνη του τουρισμού που χαρακτηρίζεται από ομαδικότητα συμμετοχής των τουριστών σε διάφορες τουριστικές δραστηριότητες. Χαρακτηριστικό του μαζικού τουρισμού είναι η μαζική οργάνωση της μετακίνησης, και της συγκέντρωσης της ομάδας στη που επικρατούν σε όλες τις εποχές ,σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Σε αυτή την κατηγορία τουρισμού ανήκει ο συνεδριακός τουρισμός , ο τουρισμός κινήτρων, ο τουρισμός εκθέσεων , ο τουρισμός πόλης και ο μορφωτικός τουρισμός.

Εποχιακός τουρισμός: δε διαρκεί όλο το χρόνο και οι δραστηριότητες του επηρεάζονται άμεσα από τις κλιματολογικές- καιρικές συνθήκες που χώρα υποδοχής. Το άτομο είναι μέλος μιας ομάδας με παραπλήσια τουριστικά ενδιαφέροντα και συμμετέχοντας στην ομάδα εξασφαλίζει την καλή οργάνωση του ταξιδιού εκ μέρους των tour-operators .

Επίσης οι τουρίστες εξασφαλίζουν μέσω του μαζικού τουρισμού και προνόμια στις τιμές στις οποίες θα αγοράσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που θα εκπληρώσουν τις τουριστικές ανάγκες και επιθυμίες τους. Πολλές φορές οι ταξιδιώτες που ταξιδεύουν μαζικά μετακινούνται ναυλωμένα δηλαδή με πτήσεις charter από τον τουρ – οπερέϊτορ.

Ατομικός τουρισμός: χαρακτηρίζεται από την οργάνωση του ταξιδιού από τον ίδιο τον τουρίστα ο οποίος αποφασίζει μεμονωμένα να επισκεφτεί έναν τουριστικό προορισμό. Αυτή η μορφή τουρισμού συνδυάζει πολλές φορές ιδιωτικά μέσα μετακίνησης τόσο και ατομική οργάνωση και κρατήσεις εκ μέρος του τουρίστα όσον αφορά την διαμονή του στην χώρα φιλοξενίας . Ο κύριος χαρακτήρας της κατηγορίας αυτής τουρισμού είναι περιηγητικός.

Η ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού τα τελευταία χρόνια βασίζεται ολοένα και περισσότερο στο σύστημα IIT που προσφέρει τουριστικά πακέτα για μεμονωμένους τουρίστες που στην απλούστερη μορφή τους περιλαμβάνουν μέσω μεταφοράς και διαμονή. Βέβαια τα τελευταία χρόνια τα πακέτα των μεμονωμένων τουριστών έχουν εξελιχθεί κατά πολύ και περιλαμβάνουν πολλά από αυτά ξεναγήσεις στην χώρα υποδοχής, συνοδεία από άτομα που εργάζονται στον τουριστικό τόπο για τον τουρ-οπερέϊτορ και τέλος πολλοί είναι αυτοί οι μεμονωμένοι τουρίστες που διαλέγουν πακέτα εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι μεμονωμένοι τουρίστες ταξιδεύουν με

προγραμματισμένες πτήσεις τις περισσότερες φορές και όχι με ναυλωμένες πτήσεις από τον τουρ – οπερέϊτορ. Ο τόπος μετακίνησης του αφορά σε εσωτερικό και εξωτερικό τουρισμό.

Εσωτερικός τουρισμός: πραγματοποιείται από τον ντόπιο πληθυσμό μιας χώρας μέσα στα σύνορα της . Η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού δεν επιτρέπει την κίνηση του συναλλάγματος μα παρόλα αυτά παρουσιάζει σημαντικές οικονομικές ωφέλειες για την χώρα στην οποία αναπτύσσεται . Μια από αυτές τις ωφέλειες είναι η συγκράτηση της εκροής συναλλάγματος εξαιτίας της μη πραγματοποίησης του εξωτερικού τουρισμού.

Εξωτερικός τουρισμός: πραγματοποιείται από άτομα που διαμένουν σε μία χώρα και την εγκαταλείπουν προσωρινά για να επισκεφτούν μια άλλη για τουριστικούς λόγους και με αυτόν τον τρόπο να εκπληρώσουν τις τουριστικές τους ανάγκες και επιθυμίες. Στην περίπτωση όπου οι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας επισκέπτονται μια ξένη χώρα έχουμε εξωτερικό τουρισμό που ονομάζεται ενεργητικός(στην χώρα υποδοχής) και αυτό λόγω εισροής συναλλάγματος στην χώρα υποδοχής. Όταν όμως στην ίδια χώρα οι κάτοικοι φεύγουν για εξωτερικό τουρισμό τότε αυτός χαρακτηρίζεται ως παθητικός καθώς έχουμε εκροή πολύτιμου συναλλάγματος.

Συνεχής τουρισμός (βάση της διάρκειας της τουριστικής εισροής): είναι ο τουρισμός που διαρκεί όλο το χρόνο και δεν επηρεάζεται από τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε μια χώρα προσέλευσης τουρισμού κατά την διάρκεια των εποχών. Σε αυτήν την κατηγορία τουρισμού ανήκει ο τουρισμός κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού , ο τουρισμός παραχείμασης και ο τουρισμός χειμερινών σπορ. (ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ,ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ ,ΛΥΤΡΑΣ 1999 σελ.105-111).

Στα πλαίσια των σύγχρονων πολιτικών οργάνωσης και εμπορικοποίησης του τουρισμού, που έχουν στόχο να οργανώσουν να πληροφορήσουν να βοηθήσουν και να συμβουλέψουν μπορούμε να διακρίνουμε τρεις διαφορετικούς τύπους δομών. Αυτοί είναι οι τουριστικοί οργανισμοί τα γραφεία ταξιδιών και οι tour operator.

1.3 Οι τουριστικοί οργανισμοί και οι τουριστικές πολιτικές των αναπτυσσόμενων χωρών

Η εικόνα του τουρισμού μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο ήταν μάλλον απογοητευτική. Η δημιουργία ή επαναλειτουργία οργανώσεων, αποσκοπούσε κυρίως στην κάλυψη οικονομικών, επιστημονικών και κοινωνικών τομέων, δίνοντας μόνο μικρή σημασία στον τουρισμό. Η ταχύτερη ανάπτυξη του τουριστικού φαινομένου οφείλεται στο

γεγονός αναγκαιότητας της δομικής οργάνωσης του. Όμως η δημιουργία διεθνών δομών οργάνωσης του τουρισμού στηρίζεται στην ύπαρξη εθνικών δομών.

Στην συνέχεια θα παρατεθούν σύντομες αναλύσεις που αφορούν την ιστορική αναδρομή και την πολιτική των σημαντικότερων διεθνών και ελληνικών οργανισμών τουρισμού, καθώς και τις τουριστικές πολιτικές των αναπτυγμένων χωρών.

(Ε.Ε.,Ο.Ο.Σ.Α)

1.3.1 Ιστορική αναδρομή των διεθνών οργανισμών του τουρισμού

Η τουριστική δραστηριότητα, η οποία πολύ σύντομα διεθνοποιήθηκε, χρειάστηκε αρκετό χρόνο προκειμένου να οργανωθεί και να αποκτήσει διεθνείς δομές. Μπορεί ο Thomas Cook όπως γνωρίζουμε να οργάνωσε την πρώτη του εκδρομή στην Αγγλία το 1841 και να ιδρύθηκε η American Express το 1875, αλλά η δημιουργία δημόσιων και ιδιωτικών δομών του διεθνούς τουρισμού καθυστέρησαν αρκετά.

Το 1898 ιδρύεται η Διεθνής Ομοσπονδία των Οργανώσεων του τουρισμού (L.I.A.T.) και το 1912 η Διεθνής Ένωση Τουρισμού (A.I.T.).

Το 1919 δημιουργείται η Διεθνής Ομοσπονδία των Γραφείων Ταξιδιών (F.I.A.V.) και το 1921 η Διεθνής Ξενοδοχειακή Συμμαχία (A.I.H.).

Το 1934 οι δημόσιοι εθνικοί οργανισμοί που σχετίζονται με τον τουρισμό ενώνονται στην Διεθνή Ένωση των Επίσημων Οργάνων Τουριστικής Προπαγάνδας (U.I.O.P.T.), ενώ το 1932 δημιουργείται η Διεθνής Ομοσπονδία των Καμπιγκ και των τροχοβίλων (F.I.C.C.).

Η I.A.T.A. ιδρύεται το 1945 και στις 18 Μαρτίου του 1946 στο Λονδίνο, η Διεθνής Ξενοδοχειακή Συμμαχία μετατρέπεται στη Διεθνή Ξενοδοχειακή Ένωση (A.I.H.) η οποία έχει 4500 μέλη σε 145 χώρες. Το 1947 ο U.I.O.O.T.) μετατρέπεται στην Διεθνή Ένωση των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού (U.I.O.O.T.), δημιουργώντας ταυτόχρονα το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Το 1949 ιδρύεται η Διεθνής Οργάνωση των Εξειδικευμένων Επιστημόνων του Τουρισμού (A.I.E.S.T.) και δύο χρόνια αργότερα η Ταξιδιωτική οργάνωση της περιοχής του Ειρηνικού (P.A.T.A.).

Το 1950 δημιουργείται η Διεθνής Ομοσπονδία των οργανισμών του κοινωνικού τουρισμού (I.F.P.T.O.) στο Ελσινκι, ενώ το ίδιο έτος ιδρύεται η Διεθνής Ομοσπονδία

των Γραφείων Ταξιδίων για Νέους (F.I.Y.T.O.).

Το 1963, υπό την πίεση του Βέλγου Κομισαρίου του τουρισμού Arthur Haulot, δημιουργείται στις Βρυξέλλες το Διεθνές Γραφείο του Κοινωνικού Τουρισμού (B.I.T.S.).

Το 1975, μετά από πολλές διαπραγματεύσεις, ο U.I.O.O.T. μετατρέπεται στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (W.O.T. η O.M.T.).

Το 1990, με πρωτοβουλία της American Express, ιδρύεται το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδίων και Τουρισμού (W.T.T.C.), το οποίο έχει ως στόχο να συγκεντρώσει όλους τους μεγάλους διεθνείς οργανισμούς.

1.3.2. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (Π.Ο.Τ.)

Το 1962 γεννήθηκε η ιδέα για την μετατροπή του U.I.O.O.T. σε ένα διεθνή οργανισμό. Μετά από πολυάριθμες εργασίες και διαβουλεύσεις, η συγκεκριμένη διαδικασία άρχισε να πραγματοποιείται το 1966, ενώ το αποφασιστικό στάδιο διανύθηκε το 1969, κατά την διάρκεια ενός διακυβερνητικού συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια και αποδέχτηκε την παραπάνω αρχή της μετατροπής. Η ίδια οδηγία αποτέλεσε σημαντικό αντικείμενο επεξεργασίας στη συνέχεια για τη 14^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

Η μετατροπή πραγματοποιήθηκε προοδευτικά κατά την διάρκεια των επόμενων ετών, και την 1^η Νοεμβρίου του 1974 οι δομές του νέου Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού τέθηκαν σε ισχύ. Στις 2 Ιανουαρίου του 1975, ο Π.Ο.Τ. άρχισε να λειτουργεί. Ένα έτος αργότερα, η έδρα του μεταφέρθηκε από την Γενεύη στη Μαδρίτη. Η τουριστική βιομηχανία διαθέτει πλέον, όπως ο αγροτικός τομέας και οι αερομεταφορές, έναν οργανισμό όπου τα κράτη μπορούσαν να γίνουν μέλη για να παραθέσουν τις τουριστικές τους πολιτικές και να συμβάλουν ενεργά στην τουριστική τους ανάπτυξη.

Οι επιδιώξεις του Π.Ο.Τ. είναι καταχωρισμένες στο καταστατικό του: " Η βασική επιδίωξη του οργανισμού είναι να προβάλλει και να αναπτύξει τον τουρισμό, ώστε να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη στην διεθνή αλληλοκατανόηση, στην ειρήνη, στην ευημερία καθώς και στον παγκόσμιο σεβασμό των βασικών ανθρωπίνων ελευθεριών και δικαιωμάτων, χωρίς διάκριση φυλής, φύλλου, γλώσσας ή θρησκείας. Στην επίτευξη αυτού του στόχου ο οργανισμός θα επιδείξει, στον τομέα του τουρισμού, μια ιδιαίτερη προσοχή αναφορικά με τα ενδιαφέροντα των αναπτυσσόμενων χωρών. Σ' αυτό το πλαίσιο αυτές θα επωφεληθούν από τις δραστηριότητες της τεχνικής συνεργασίας.

Ο Π.Ο.Τ. περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες μελών: τα τακτικά (103 κράτη), τα συνεργαζόμενα (4 αυτόνομες γεωγραφικές ζώνες) και τα προσεταιριζόμενα (157 μέλη). Η τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει τους διεθνείς οργανισμούς, διακυβερνητικούς η και μη κυβερνητικούς, διεθνείς η εθνικές οργανώσεις, δημόσιους, ημι δημόσιους η ιδιωτικούς οργανισμούς, οι δραστηριότητες των οποίων βρίσκονται σε άμεση σχέση με τον τουριστικό τομέα: ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, γραφεία ταξιδιών, αεροπορικές εταιρίες, χρηματοδοτικοί οργανισμοί, γραφεία μελετών, ενώσεις καταναλωτών, πανεπιστήμια κτλ.

Τα δύο κύρια όργανα του Π.Ο.Τ. είναι η γενική συνέλευση και το εκτελεστικό συμβούλιο. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο της οργάνωσης και συνεδριάζει κάθε δύο χρόνια. Αυτή δημιούργησε έξι γεωγραφικά περιοχές για να συγκεντρώσει τα μέλη της. Αυτές οι περιοχές είναι οι ακόλουθες:

- Αφρική
- Αμερική
- Ανατολική Ασία και Ειρηνικός
- Νότια Ασία
- Ευρώπη
- Μέση Ανατολή

Το εκτελεστικό συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές ετησίως και αποτελείται από 22 τακτικά μέλη. Το πρόγραμμα εργασίας και ο προϋπολογισμός του Π.Ο.Τ. καθορίζονται και ψηφίζονται κάθε δύο έτη από τη γενική συνέλευση. Για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 1992 έως 31 Δεκεμβρίου του 1993, το πρόγραμμα που ψηφίστηκε από την 9^η Συνέλευση του Μπουένος Άιρες επικεντρωνόταν σε πέντε κύριους τομείς:

- Την τεχνική συνεργασία
- Την εκπαίδευση και την επιμόρφωση
- Το μαρκετιγκ και την προβολή-προώθηση
- Το περιβάλλον και την ανάπτυξη
- Τη διευκόλυνση των τουριστικών μετακινήσεων

Με βάση μια συμφωνία που υπογράφηκε το 1976 με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη (p.n.u.d.), ο Π.Ο.Τ. παρεμβαίνει με την ιδιότητα του υπεύθυνου οργανισμού εκτέλεσης του παραπάνω προγράμματος και προωθεί κάθε χρόνο στα πλαίσια της τεχνικής συνεργασίας, με την βοήθεια του προϋπολογισμού του P.N.U.D., "αποστολές τομεακής ενίσχυσης" μικρής διάρκειας και προτείνει "σχέδια ανάπτυξης" εθνικά η περιφερειακά, που αφορούν κυρίως τις νέες χώρες που εισέρχονται στον τουρισμό.

Ο προϋπολογισμός του Π.Ο.Τ. χρηματοδοτείται κυρίως από τις συνεισφορές των μελών του, σύμφωνα με μια μέθοδο κατανομής που βασίζεται σε εθνικούς οικονομικούς δέκτες, καθώς και στην σπουδαιότητα του διεθνούς τουρισμού κάθε χώρας. Οι πραγματικές δαπάνες του Π.Ο.Τ. αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 70% του θεωρητικού προϋπολογισμού.

Η συνεισφορά του Π.Ο.Τ., μετά από την αποκτηθείσα εμπειρία στην διάρκεια μισό περίπου αιώνα ύπαρξης του U.I.O.O.T., κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες αποτελούν και το μεγαλύτερο τμήμα, είναι σημαντική. Ωστόσο η παγκοσμιοποίηση και οι νέες τάσεις των αγορών συνέλαβαν σ' έναν επαναπροσδιορισμό των προγραμμάτων του Π.Ο.Τ.

Ένας νέος προσανατολισμός των προγραμμάτων του Π.Ο.Τ. επιδιώχθηκε το 1989 από την γενική συνέλευση, όπου το βάρος έπεσε στις στατιστικές, στο μαρκετινγκ, στον περιβάλλον και στην δημιουργία μιας τράπεζας δεδομένων.

Η εσωτερική αναδιοργάνωση της γραμματείας επιχειρήθηκε το 1990, όπου οι περιφερειακές επιτροπές απέκτησαν έναν ρόλο πιο τεχνικό και δημιουργήθηκαν οι υπεύθυνοι των περιφερειών. Οι παραπάνω αλλαγές σκοπό έχουν να καταστήσουν τον Π.Ο.Τ. περισσότερο παρόντα ανά γεωγραφική περιοχή και να του επιτρέψουν να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των κρατών μελών, επιβεβαιώνοντας το ρόλο του στη διεθνή τουριστική συνεργασία.

1.3.3. Η τουριστική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπήρξε απόρροια της συνθήκης του Μάαστριχ(1992). Δύο ημερομηνίες σταθμοί προσδιορίζουν ωστόσο την εξελικτική πορεία από την δημιουργία της έως τη συνθήκη του Μάαστριχ και την μετονομασία της σε Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

- **1948 (17 Μαρτίου)** Υπογραφή της συνθήκης των Βρυξελλών, με την οποία δημιουργείται η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (Δ.Ε.Ε.)
- **1957 (25 Μαρτίου)** Υπογραφή στην Ρώμη των δύο συνθηκών με τις οποίες δημιουργούνται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και η ΕΥΡΑΤΟΜ

Ο τουρισμός, ως οικονομικός τομέας, δεν είχε προσδιοριστεί στην πραγματική του διάσταση ούτε στην Συνθήκη της Ρώμης (1957) ούτε στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1987). Αντίθετα, μια κοινοτική συλλογιστική άρχισε να δημιουργείται γι' αυτόν τον

τομέα από το 1982. Τον Ιούλιο του 1982 η επιτροπή παρουσίασε τις «πρώτες της κατευθύνσεις για μια κοινοτική μορφή του τουρισμού», οι οποίες χρησίμευαν ως βάση των συζητήσεων τόσο στο εσωτερικό της κοινότητας όσο και μαζί των σχετικών επαγγελματικών οργανώσεων. Αυτές οι πρώτες κατευθύνσεις πρότειναν την υιοθέτηση έξι κυρίων στόχων για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των εθνικών τουριστικών πολιτικών. Αυτοί αφορούν:

- Την αναδιάρθρωση του χρόνου των διακοπών
- Την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στις υπανάπτυκτες οικονομικά περιοχές
- Την προώθηση του κοινωνικού τουρισμού
- Την προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού
- Την προώθηση του αγροτουρισμού

Το Φεβρουάριο του 1986 η επιτροπή απηύθυνε μια νέα κοινοποίηση στο συμβούλιο, στην οποία εμπεριέχονταν οι κύριες ιδέες που υπήρχαν ήδη στις «πρώτες της κατευθύνσεις», εμπλουτισμένες ωστόσο με νέες απόψεις.

Τα προτεινόμενα μέτρα αφορούσαν τους εξής ακόλουθους στόχους:

- Διευκόλυνση του τουρισμού στις χώρες της κοινότητας
- Καλύτερη κατανομή του τουριστικού προϊόντος στο χώρο και στο χρόνο
- Αποτελεσματικότερος προσανατολισμός των παρεμβάσεων των κοινοτικών χρηματοδοτικών οργανισμών
- Καλύτερη πληροφόρηση και προστασία των τουριστών
- Βελτίωση του πλαισίου εργασίας των τουριστικών επαγγελματιών
- Διεύρυνση του προβληματισμού του τομέα και οργάνωση της παροχής συμβούλων και συνεργασίας

Το 1988 χαρακτηρίζεται ως η αφετηρία μιας νέας περιόδου για την ανάπτυξη του τουρισμού στα πλαίσια της κοινότητας. Από τις πρωτοβουλίες της Ελληνικής Προεδρίας, συγκλήθηκε το πρώτο συμβούλιο υπουργών τουρισμού, οι εργασίες του οποίου, παρά τον άτυπο χαρακτήρα τους, οδήγησαν στην ανακήρυξη του έτους 1990 σε «Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού». Επίκεντρο της πρωτοβουλίας αυτής αποτέλεσαν τα εξής σημεία παρέμβασης:

- Η προβολή και αξιοποίηση του οικονομικού και ενοποιητικού ρόλου του τουρισμού προς την κατεύθυνση της ενιαίας αγοράς.

- Η αύξηση του ενδοκοινοτικού τουρισμού
- Η εξισορρόπηση της χρονικής κατανομής της τουριστικής κίνησης.
- Η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουριστικής δράσης.
- Η χρηματοοικονομική υποστήριξη μέσω κοινών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (Κ.Ε.Π.)

Το 1992, με απόφαση του συμβουλίου (13/07/1992), υιοθετήθηκε το «Σχέδιο Κοινοτικών Δράσεων υπέρ του Τουρισμού», με τριετή διάρκεια (από 01/01/1993) το οποίο περιλαμβάνει τους ακόλουθους τομείς δραστηριοποίησης:

- Βελτίωση των γνώσεων στον τομέα του τουριστικού και ενίσχυση της συνοχής των ενεργειών
- Χρονικός καταμερισμός των διακοπών
- Διεθνικές ενέργειες σε τρίτες χώρες
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Περιβαλλοντικός τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Κοινωνικός τουρισμός
- Τουρισμός των νέων
- Διαδικασίες κατάρτισης

Η τουριστική πολιτική της Ε.Ε. έχει ως στόχο να προωθήσει μια ισόρροπη τουριστική ανάπτυξη στις χώρες μέλη. Γι' αυτόν το λόγο, η Ε.Ε. οριοθετεί τους πρωταρχικούς τομείς στους οποίους οι κοινές ενέργειες μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση των προβλημάτων και στην ανάπτυξη του τουρισμού στις χώρες μέλη. Οι στόχοι της τουριστικής πολιτικής της Ε.Ε. αφορούν ουσιαστικά τέσσερις κυρίους τομείς:

- Α. Την ελεύθερη μετακίνηση και την προστασία των τουριστών
- Β. Το πλαίσιο εργασίας των τουριστικών επαγγελματιών
- Γ. Τις μεταφορές
- Δ. Την περιφερειακή ανάπτυξη

A. Ελεύθερη μετακίνηση και προστασία των τουριστών

Η ασκούμενη πολιτική επιδιώκει να επιτρέψει:

- Τις μειώσεις των τελωνιακών ελέγχων
- Τις μειώσεις των αστυνομικών ελέγχων στα σύνορα
- Την αύξηση των προσπαθειών πληροφόρησης των Ευρωπαίων τουριστών, ώστε να χρησιμοποιούν πλήρως τα δικαιώματα που τους παρέχει η κοινωνική ασφάλιση
- Την τουριστική περίθαλψη και την αυτοκινητιστική ασφάλεια, προκειμένου να επιτευχθεί ο εναρμονισμός των συνθηκών περίθαλψης που προσφέρονται στα θύματα των ατυχημάτων, που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια ενός ταξιδιού στις χώρες τις Ε.Ε. Αυτές οι πολιτικές έχουν ως στόχο να παρέχουν παρόμοιες συνθήκες ασφάλισης σε όλες τις χώρες της Ε.Ε
- Τη διαφύλαξη των συμφερόντων των τουριστών έναντι των κινδύνων ανακριβούς διαφήμισης, ανεπάρκειας των συμφωνημένων τουριστικών υπηρεσιών, η ενόψει της ανάγκης μεγαλύτερης προστασίας σε ορισμένους τόπους παραμονής. Η οδηγία 90/314/Ε.Ο.Κ. για τα οργανωμένα ταξίδια, συμπεριλαμβανομένων και των οργανωμένων διακοπών και περιηγήσεων, απσκοπεύει στην πλήρη ενημέρωση του τουρίστα-καταναλωτή, σχετικά με τους παράγοντες που συνιστούν το οργανωμένο ταξίδι (μεταφορά, οιοποτοτροφοδοσία, αναψυχή, τουριστικό κατάλυμα, κτλ), αλλά και με γενικότερα θέματα όπως οι συμβατικές υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταξύ πωλητή-διοργανωτή και καταναλωτή(καθορισμός τιμολογιακής πολιτικής, περιπτώσεις υπαναχώρησης ή αποζημίωσης του καταναλωτή για τροποποιήσεις ουσιαστικών στοιχείων του ταξιδιού, ματαίωση ταξιδιού κλπ.) Σε συσχέτισμό με τα παραπάνω, η οδηγία αυτή θεσπίζει την ύπαρξη επαρκών εγγυήσεων υπέρ του διοργανωτή, ώστε σε περίπτωση αφερεγγυότητας ή πτώχευσης να διασφαλίζεται η επιστροφή των καταβληθέντων χρημάτων και ο επαναπατρισμός του τουρίστα καταναλωτή. Η Ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με την παρούσα οδηγία με το Π.Δ.339/96(Φ.Ε.Κ. Α225/11-6-96).

B. Πλαίσιο εργασίας των τουριστικών επαγγελματιών

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως στόχο να βελτιώσει το πλαίσιο εργασίας των επαγγελματιών του τουρισμού, προκειμένου να δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες σχετικά με την καλύτερη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων. Γι αυτό το λόγο, μια σειρά από πρωτοβουλίες υιοθετήθηκαν στους ακόλουθους τομείς:

- Δικαιώματα εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής των τουριστικών υπηρεσιών. Η Ε.Ε. δημιούργησε μια κοινή αγορά τουριστικών υπηρεσιών, επιτρέποντας την ελεύθερη εγκατάσταση των κατοίκων της Ε.Ε. και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στα κράτη μέλη. Ωστόσο, η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών

ρυθμίσεων, σχετικών με τις συνθήκες ένταξης σε ένα τουριστικό επάγγελμα, αποτελεί συχνά ένα πρακτικό εμπόδιο για την ελευθερία της εγκατάστασης και για την ελευθερία της παροχής υπηρεσιών. Ο στόχος της πολιτικής της Ε.Ε. είναι να προτείνει μέτρα που να ευνοούν την αποτελεσματική άσκηση αυτών των ελευθεριών, και πιο συγκεκριμένα τα επαγγέλματα των μεταφορέων και των εργαζομένων σε γραφεία ταξιδιών

- Επαγγελματική εκπαίδευση και αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων και της απασχόλησης. Η Ευρωπαϊκή πολιτική έχει ως στόχο να βοηθήσει την ειδικευμένη εκπαίδευση σε ανώτατο επίπεδο, η οποία αφορά την οργάνωση και τη διαχείριση του τουρισμού, που συναντάται σε μικρότερο βαθμό στα κράτη μέλη απ' ότι η ειδικευμένη επαγγελματική εκπαίδευση στις παραδοσιακές δραστηριότητες της ξενοδοχείας και των εστιατορίων
- Καλύτερη χρονική κατανομή των διακοπών. Επιδίωξη της κοινοτικής πολιτικής είναι να αποφύγει όσο το δυνατόν περισσότερο τη συγκέντρωση των σχολικών και επαγγελματικών διακοπών σε μια περιορισμένη χρονική περίοδο του έτους, γιατί απ' αυτήν απορρέουν προβλήματα σχετικά με την τοπική και περιφερειακή αναπτυξιακή με την βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες αντιτίθενται στο να υιοθετήσουν υψηλότερα επίπεδα τιμών, εφόσον μια πιο ισόρροπη χρονική κατανομή των διακοπών αποδεικνύεται ανύπαρκτη η ανεπαρκής.
- Η φορολόγηση του τουρισμού. Τα επίπεδα του Φ.Π.Α. που εφαρμόζονται στις τουριστικές υπηρεσίες (ξενοδοχεία, εστιατόριο) διαφέρουν αρκετά στις χώρες μέλη. Η επιτροπή επιδιώκει να επιτύχει έναν εναρμονισμό στις τιμές του Φ.Π.Α.

Γ. Μεταφορές και τουρισμός

Η πολιτική της οικονομικής ολοκλήρωσης είχε θετικά αποτελέσματα στο εσωτερικό της κοινότητας, και ιδιαίτερα για τις οδικές μεταφορές των ταξιδιωτών. Η απελευθέρωση της αγοράς των οδικών μεταφορών είναι ένας στόχος της κοινοτικής πολιτικής. Πολλά μέτρα ελήφθησαν προς αυτή την κατεύθυνση: Κανονισμός Νο 117/1996, Κανονισμός Νο 517/1972 τροποποιούμενος στις 20 Δεκεμβρίου του 1997 κτλ., οι οποίοι υιοθετούσαν κοινούς κανόνες για τις σταθερές υπηρεσίες καθώς και για τις εξειδικευμένες υπηρεσίες καθώς και για τις εξειδικευμένες υπηρεσίες που παρείχαν λεωφορεία και πούλμαν μεταξύ των κρατών μελών. Για τις σιδηροδρομικές μεταφορές των ταξιδιωτών, η κοινοτική πολιτική έχει ως σκοπό να βελτιώσει τις προτεινόμενες υπηρεσίες (ταχύτητα, συχνότητα), αλλά επίσης και να δημιουργήσει ευρωπαϊκά εμπορικά προϊόντα. Για τις αερομεταφορές, η πολιτική της Ε.Ε. στοχεύει σε ουσιαστικές μεταβολές των κανονικών υπηρεσιών, οι οποίες να είναι σε θέση να επιτρέψουν την υιοθέτηση μιας ευνοϊκής τιμολογιακής πολιτικής σχετικά με την αγορά των διακοπών

και τις ενδοπεριφερειακές μεταφορές.

Η απελευθέρωση των θαλάσσιων μεταφορών (άρθρα 54-66 της συνθήκης) αποσκοπεί στο να δώσει τη δυνατότητα στους θαλάσσιους μεταφορείς να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο πλαίσιο διεθνών και εθνικών ανταλλαγών μιας άλλης χώρας μέλους. Φυσικά, ο Κανονισμός Νο 4055/86 του συμβουλίου, σχετικά με την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στις θαλάσσιες μεταφορές, δε βρίσκεται ακόμα πλήρη εφαρμογή μεταξύ των κρατών μελών όσο αναφορά τις μεταφορές στο εσωτερικό τους, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, με αποτέλεσμα οι εθνικές πολιτικές να ελέγχουν τις μεταφορές προς όφελος των πλοίων που φέρουν την σημαία της αντίστοιχης χώρας. Κοινωνικές επιπτώσεις ή και θέματα ασφάλειας δημιουργούν σε αρκετές περιπτώσεις ιδιαίτερα προβλήματα στα κράτη μέλη, που θα πρέπει να ανοίξουν τις εσωτερικές θαλάσσιες μεταφορές στον ανταγωνισμό των άλλων εφοπλιστών της Ε.Ε.

Δ. Περιφερειακή ανάπτυξη και τουρισμός

Η πολιτική της Ε.Ε. έχει ως στόχο να προωθήσει τον τουρισμό, ώστε να συμβάλει στην ανάπτυξη των υπανάπτυκτων περιοχών, οι οποίες διαθέτουν ωστόσο αξιόλογους τουριστικούς πόρους. Για το σκοπό αυτό, η Ε.Ε. χρησιμοποιεί μια σειρά από όργανα περιφερειακής οικονομικής πολιτικής. Αυτά είναι τα εξής:

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (**F.E.D.E.R.**), το οποίο συμβάλει στη χρηματοδότηση των τουριστικών επενδύσεων, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται σ' ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης.

- Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο (F.E.O.G.A)
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (B.E.I.)
- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (F.S.E.)

Αυτές οι διαφορετικού χαρακτήρα ενέργειες αποδεικνύουν ότι η Ε.Ε. έχει την πολιτική θέληση να διαδραματίσει έναν ενεργητικό ρόλο στην ανάπτυξη του τουρισμού, χωρίς ωστόσο να παρεμβαίνει στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών, γιατί η καθμία από αυτές είναι η προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες συνθήκες που χαρακτηρίζουν τα κράτη μέλη.

1.3.4 Η τουριστική πολιτική στις χώρες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.)

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της συμφωνίας που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 14 Δεκεμβρίου του 1960 και άρχισε να ισχύει από τις 30 Σεπτεμβρίου του 1961, ο Ο.Ο.Σ.Α. έχει ως κύριο σκοπό να προωθήσει μια σειρά από πολιτικές οι οποίες στοχεύουν:

- Να πραγματοποιήσουν όσο το δυνατό μεγαλύτερη ανάπτυξη της οικονομίας, αύξηση της απασχόλησης και μια βελτίωση του επιπέδου ζωής στα κράτη μέλη, διατηρώντας παράλληλα τη νομισματική σταθερότητα και συμβάλλοντας κατά αυτόν τον τρόπο στην ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας
- Να συντελέσουν σε μια υγιή οικονομική ανάπτυξη των κρατών μελών, καθώς και των κρατών που δεν είναι μέλη και καταχωρίζονται στην ομάδα των αναπτυσσόμενων χωρών
- Να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, η οποία να είναι βασισμένη σε μια πολυσυμμετοχική βάση

Οι χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. είναι οι κυριότερες τουριστικές χώρες του κόσμου, αφενός μεν σχετικά με το ύψος των συναλλαγματικών τουριστικών εισπράξεων και δαπανών, αφετέρου δε γιατί αποτελούν τις κυριότερες ζώνες προέλευσης και υποδοχής των τουριστών στον πλανήτη μας. Οι χώρες μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. είναι η Γερμανία, η Αυστραλία, το Βέλγιο, ο Καναδάς, η Δανία, οι Η.Π.Α. , η Φιλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ισλανδία, η Ιαπωνία, το Λουξεμβούργο, η Νορβηγία, η Νέα Ζηλανδία, η Ολλανδία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Ελβετία και η Τουρκία.

Η επιτροπή της Ε.Ε. συμμετέχει στις εργασίες του Ο.Ο.Σ.Α., ο οποίος διαφοροποιούμενος ως προς τις επιδιώξεις και τους στόχους της Ε.Ε., δεν έχει ως κύριο σκοπό να ακολουθήσει μια κοινή οικονομική πολιτική για τις χώρες μέλη, αλλά κυρίως:

- Να απογράψει τα προβλήματα
- Να παραθέσει τις προβλέψεις

Ο Ο.Ο.Σ.Α., και πιο συγκεκριμένα η επιτροπή του τουρισμού του Ο.Ο.Σ.Α., εκδίδει σχεδόν από την σύσταση του μια ετήσια αναφορά με τον τίτλο Τουριστική Πολιτική και Διεθνής Τουρισμός στις Χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. (Politique du Tourisme International dans les pays de l' O.C.D.E.) η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες για τις επιμέρους κυβερνητικές πολιτικές στο τομέα του τουρισμού. Ταυτόχρονα δημοσιεύει και

στατιστικές που σχετίζονται με τις πρόσφατες εξελίξεις των μεγεθών του διεθνούς τουρισμού στη ζώνη του Ο.Ο.Σ.Α.

1.3.5 Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ)

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού για πρώτη φορά ιδρύεται το 1929. Όμως σημαντικό έργο πριν από αυτόν έχει να επιδείξει η Υπηρεσία Ξένων και Εκθέσεων, η οποία δημιουργήθηκε το 1922. Η σύσταση της σήμαινε τη ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους σχετικά με τον τουρισμό. Βασικές τις επιδιώξεις ήταν οι παρακάτω:

- A. Η προσέλευση, διαμονή και παράταση της διανομής των ξένων στην Ελλάδα
- B. Η διοργάνωση εκθέσεων στην Ελλάδα, καθώς και η συμμετοχή της χώρας σε διεθνές εκθέσεις, για την ανάπτυξη και διαφήμιση κάθε κλάδου της εθνικής παραγωγής

Μεταξύ των βασικών αρμοδιοτήτων της ήταν επίσης η παροχή ευκολιών και κινήτρων για την κατασκευή και λειτουργία ξενοδοχείων κοντά σε αρχαιολογικούς τόπους, αξιοθέατα και ιαματικές πηγές.

Το 1936 ο Ε.Ο.Τ. αντικαταστάθηκε από το Υφυπουργείο Τύπου και Τουρισμού, το 1941 από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και το 1945 από την Γενική Γραμματεία Τουρισμού. Επανιδρύθηκε το 1951 με βάση το νόμο 1624/1951, ο οποίος επικυρώνει, τροποποιεί και συμπληρώνει το νόμο 1565/1950, δίνοντας ταυτόχρονα στον Ε.Ο.Τ. την υπόσταση του νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου. Οι σκοποί, οι αρμοδιότητες και η δομή του Ε.Ο.Τ. παρέχονται από τους νόμους 2160/93 και 2636/98.

Σκοποί του Ε.Ο.Τ

Κύριος σκοπός του Ε.Ο.Τ. είναι η οργάνωση, η ανάπτυξη και η προώθηση του ελληνικού τουρισμού.

Αρμοδιότητες του Ε.Ο.Τ

Αυτές αφορούν τους παρακάτω τομείς:

1. Κανονιστικές /Νομοθετικές

- Επενδύσεις
- Καταλύματα
- Τουριστικά και ναυλομεσιτικά γραφεία
- Ειδική τουριστική υποδομή
- Λοιπά τουριστικά επαγγέλματα
- Εναρμόνιση με την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Συναρμοδιότητα με άλλα υπουργεία σε θέματα που έμμεσα αφορούν τον τουρισμό
2. Τουριστικός σχεδιασμός
- Χάραξη και εφαρμογή της τουριστικής πολιτικής
 - Διαχείριση των πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
3. Ανάπτυξη της τουριστικής ανωδομής και υποδομής. Αφορά κυρίως χιονοδρομικά κέντρα, μαρίνες, ξενοδοχεία κτλ.
4. Διαχείριση τουριστικών εγκαταστάσεων .Αυτός ο τομέας περιλαμβάνει την διαχείριση ξενοδοχείων(ΞΕΝΙΑ), μαρίνων, οργανωμένων ακτών, κάμπινγκ, ιαματικών πηγών, καζίνο, παραδοσιακών οικισμών, σπηλαίων, χιονοδρομικών κέντρων και τελεφερίκ.
5. Επιχορηγήσεις οι οποίες μπορούν να δοθούν σε:
- Τοπικές αρχές για την ανάπτυξη πιλοτικών προγραμμάτων και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών τοπικής ανάπτυξης
 - Ενώσεις τουριστικών ενδιαφερόντων και στόχων για την ανάπτυξη πιλοτικών προγραμμάτων
6. Προβολή η οποία περιλαμβάνει:
- Εκδόσεις
 - Διαφήμιση στην Ελλάδα και το εξωτερικό
 - Διαφήμιση σε συνεργασία με τους τουριστικούς πράκτορες
 - Συνεργασία με τον Τύπο και τα Μ.Μ.Ε.
 - Συνεργασία με τουριστικούς πράκτορες και τουριστικά γραφεία.
 - Συμμετοχή σε μεγάλες διεθνείς τουριστικές εκθέσεις.
 - 27 διευθύνσεις Ε.Ο.Τ. εξωτερικού σε 19 κράτη, δέκα περιφερειακές διευθύνσεις στην Ελλάδα, 11 γραφεία τουριστικών πληροφοριών, 8 γραφεία πληροφοριών στα σύνορα
7. Κατάρτιση και εκπαίδευση η οποία αφορά τα παρακάτω:
- Διοργάνωση σεμιναρίων για ανέργους, καθώς και για τους επαγγελματίες του τουρισμού και τους υπαλλήλους του Ε.Ο.Τ
 - Εποπτεία της Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών και της σχολής Ξεναγών
8. Έρευνα και εκπόνηση μελετών

9. Συνεργασία με τις τοπικές αρχές, τους επαγγελματίες του τουριστικού τομέα και συντονισμός της δράσης τους

10. Κοινωνικός τουρισμός

11. Διεθνές σχέσεις

Δομή του Ε.Ο.Τ.

Ο Ε.Ο.Τ. αποτελείται από τρεις κύριες υπηρεσίες:

- Την κεντρική υπηρεσία
- Τις περιφερειακές υπηρεσίες εσωτερικού
- Τις υπηρεσίες εξωτερικού

Η κεντρική υπηρεσία διαρθρώνεται σύμφωνα με την ακόλουθη διάταξη:

- Γενική Διεύθυνση Τουριστικής Ανάπτυξης
- Υπηρεσία Διοίκησης και Διαχείρισης
- Γραφείο μελετών και Προγραμμάτων
- Γραφείο Νομικού Συμβουλίου
- Γραφείο Τύπου

Στα πλαίσια ορθολογικότερης και αποδοτικότερης λειτουργίας του Ε.Ο.Τ. σύμφωνα με το νόμο Ν.2636/98 συνίστανται δύο ανώνυμες εταιρίες. Η πρώτη αφορά την οργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και έχει τον τίτλο Ελληνική Ανώνυμος Εταιρεία. Η δεύτερη αφορά την διαχείριση της περιουσίας του Ε.Ο.Τ. και έχει τον τίτλο Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης Περιουσίας Ε.Ο.Τ.

Ο Ε.Ο.Τ. που εποπτεύεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης, διοικείται από εννεαμελές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο απαρτίζουν ο πρόεδρος του Ε.Ο.Τ. , ο Γενικός Γραμματέας του Ε.Ο.Τ. και επτά μέλη. Φυσικά μετά την παράθεση των παραπάνω, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι λειτουργίες και οι δομές οργάνωσης του Ε.Ο.Τ. ανταποκρίνονται σε πού μικρό βαθμό στις νέες μεταβλητές που διαμορφώνει η τουριστική βιομηχανία στα πλαίσια του νέου παγκόσμιου καταμερισμού εργασίας. Καθοριστικοί παράγοντες, όπως η τουριστική αξιοποίηση αναξιοποίητων μέχρι σήμερα φυσικών και πολιτιστικών πόρων στα Ν.Τ.Κ. (Νέα Τουριστικά Κράτη).

Οι επαναδιαμορφούμενες σχέσεις μεταξύ των Κρατών του Βορρά και του Νότου και ο επαναπροσδιορισμός της στρατηγικής θέσης των κλασσικών χωρών υποδοχής του μαζικού οργανωμένου παραθεριστικού τουρισμού, όπως η Ελλάδα, θα μπορούσαν να

συγκεκριμενοποιήσουν οποιαδήποτε έννοια η θεώρηση τουριστικής ανάπτυξης και πολιτικής στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και των λειτουργιών του Ε.Ο.Τ. και να συμβάλουν στον επαναπροσδιορισμό των λειτουργικών του δομών και στρατηγικών, ώστε οι ενέργειες του στη συνέχεια να είναι σε θέση να παρακολουθούν και να προσαρμόζονται στις πρακτικές των ευμετάβλητων τουριστικών αγορών και δεδομένων. Σε παρόμοιο πλαίσιο μπορούμε να αναφέρουμε ότι κινήθηκε η φιλοσοφία δημιουργίας και λειτουργίας του «Οίκου της Γαλλίας». Ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων που αφορούσαν την τουριστική προβολή της Γαλλίας οδήγησε το 1987 στη δημιουργία ενός οργανισμού που οφείλει να εξασφαλίσει στο σύνολο του όλες τις δραστηριότητες του συγκεκριμένου τομέα.

Ο Οίκος της Γαλλίας προέρχεται από μια πραγματική συμμετοχή συνεργασία μεταξύ κράτους τοπικών φορέων και επαγγελματιών του τουρισμού. Πρόκειται για έναν οργανισμό που λειτουργεί με ιδιωτικό οικονομικά κριτήρια, προικοδοτούμενα από μια εύκαμπτη νομική μορφή και προορισμό για μια δημόσια αποστολή.

Η σημερινή άκαμπτη και ετεροχρονισμένη, σε σχέση με τα παγκόσμια τουριστικά δρώμενα, δομή του Ε.Ο.Τ. απεικονίζεται εν μέρει, αλλά παραστατικότατα, μέσα από την παρατήρηση των συγκριτικών **πινάκων 4.1-4.2, και του διαγράμματος 4.1**, όπου ο Ε.Ο.Τ. εμφανίζεται πρώτος όσον αφορά τον αριθμό των απασχολούμενων και τις δαπάνες, αλλά δεν συγκαλείται στην ομάδα των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού με τις μεγαλύτερες δαπάνες προβολής.

1.3.6 Το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης

Το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης είναι το αρμόδιο υπουργείο για θέματα τουρισμού. Αποτελεί συνέχεια και προέκταση του Υπουργείου Ανάπτυξης το οποίο δημιουργήθηκε το 1996(Π.Δ. 27/96) από την συγχώνευση του Υπουργείου Τουρισμού, του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του Υπουργείου Εμπορίου.

Κυρίως σκοπός του είναι ο σχεδιασμός και η άσκηση της τουριστικής πολιτικής της χώρας. Οι κύριες λειτουργίες που καλείται να ασκήσει έγκειται στην εποπτεία, το συντονισμό και την υποστήριξη των ακόλουθων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.):

- του Ε.Ο.Τ.
- του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδας
- της Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών

1.3.7 Το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδας

Το Ξ.Ε.Ε. ιδρύθηκε το 1935 ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "Πανελληνίος Ένωση Τουριστικών Ξενοδοχείων". Από τότε μέχρι και το 1948, λειτούργησε από κοινού με την Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών. Έκτοτε αποχωρίστηκε από αυτήν και λειτούργησε αυτοτελώς ως επιμελητήριο.

Το Ξ.Ε.Ε. είναι νομοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα τουρισμού και έχει ως μέλη όλα τα ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας.

Σκοποί του Ξ.Ε.Ε

Οι σκοποί του Ξ.Ε.Ε. είναι οι εξής:

- Η μελέτη, η υπόδειξη και η εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην βελτίωση, την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό του ξενοδοχειακού τομέα της χώρας
- Η προστασία και η περίθαλψη των ξενοδόχων και του προσωπικού του Ξ.Ε.Ε. από το Ταμείο Πρόνοιας Ξενοδόχων

Αρμοδιότητες του Ξ.Ε.Ε

Οι αρμοδιότητες του Ξ.Ε.Ε. εκτείνονται στους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων:

- Μελέτη, υπόδειξη και εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανία της χώρας
- Συμβουλευτική στήριξη όλων των μελών του σε θέματα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά
- Εκπόνηση μελετών
- Παροχή πληροφοριών και έκδοση στατιστικών δελτίων
- Χορήγηση συντάξεων
- Έκδοση του ετήσιου οδηγού των Ελληνικών ξενοδοχείων
- Έκδοση και δωρεάν διανομή σε όλα τα μέλη του μηνιαίου δελτίου Ξένια
- Πραγματοποίηση κρατήσεων σε όλα τα ξενοδοχεία της χώρας

Διοίκηση-Πόροι του Ξ.Ε.Ε

Το Ξ.Ε.Ε. διοικείται από διοικητικό συμβούλιο αιρετών αντιπροσώπων των ξενοδοχείων όλης της χώρα και εκπροσώπων του κράτους, ενώ το Ξ.Ε.Ε. είναι μέλος της Συνομοσπονδίας των Εθνικών Ενώσεων Ξενοδοχίας και Εστίασης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το διοικητικό συμβούλιο του Ξ.Ε.Ε. απαρτίζεται από τα εξής μέλη:

- 15 αντιπροσώπους ξενοδοχείων με τριετή θητεία, από τους οποίους έξι εκπροσωπούν την Στερεά Ελλάδα, 2 την Πελοπόννησο, 1 την Θεσσαλία και την Ήπειρο, 3 την Μακεδονία και την Θράκη, 1 τα νησιά, 1 τις λουτροπόλεις και 1

τις θερινές διαμονές εν γενεί.

- 1 αντιπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών.
- 2 αντιπρόσωπους του Ε.Ο.Τ.

Οι πόροι του Ξ.Ε.Ε προέρχονται από τις ακόλουθες πηγές:

- Την ανά κλίνη μηνιαία εισφορά όλων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, η οποία μειώνεται στο μισό όσον αφορά τα καταλύματα που λειτουργούν εποχικά
- Την εφάπαξ καταβαλλόμενη εισφορά από τα νεοαναγειρόμενα ξενοδοχεία ανά ενοικιαζόμενο δωμάτιο
- Το πάγιο τέλος για την καταχώρηση των τίτλων των ξενοδοχείων στο μητρώο τίτλων του επιμελητηρίου

1.3.8 Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων ιδρύθηκε το 1946 ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Είναι δευτεροβάθμιο ξενοδοχείο όργανο και εκπροσωπεί τις τοπικές ενώσεις ξενοδόχων.

Κύριοι σκοποί της Π.Ο.Ξ

A. Η μελέτη του ρόλου που διαδραματίζουν όλοι όσοι με οποιονδήποτε τρόπο επηρεάζουν το φαινόμενο του τουρισμού. Τέλος πρέπει να μελετηθεί πακέτω διακοπών καθώς επίσης η διάθεση στους ταξιδιώτες φθηνών τουριστικών υπηρεσιών με την αγορά των πακέτων αυτών συνέβαλλαν στην ανάπτυξη και διάδοση του τουρισμού σε ολόένα και περισσότερους ανθρώπους.

Η ανάπτυξη του τουρισμού από τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου και έπειτα ήταν πολύ σημαντική. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο οργανισμό Τουρισμού το 1998, περίπου 625.000.000 άνθρωποι ταξίδεψαν στο εξωτερικό και έκαναν διεθνή τουρισμό. Ενώ περισσότεροι από 2.000.000.000 άνθρωποι έκαναν εσωτερικό τουρισμό. Οι εισπράξεις το 1998 ξεπέρασαν-Η οργάνωση όλων των ξενοδοχείων της χώρας σε νόμιμα σωματεία και η ένταξη τους στη δύναμη της ομοσπονδίας.

B. Η συνεργασία των σωματείων μελών της ομοσπονδίας για την προαγωγή του ξενοδοχειακού επαγγέλματος, την εξυπηρέτηση των καλώς εννοούμενων συμφερόντων των ξενοδοχείων και την εξύψωση του ξενοδόχου στην εκτίμηση του κράτους και του κοινού.

Αρμοδιότητες της Π.Ο.Ξ

- Υπογραφή της συλλογικής σύμβασης των ξενοδοχούπαλλήλων όλης της χώρας με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατών Επισιτισμού και Υπαλλήλων Τουριστικών Επαγγελματιών (Π.Ο.Ε.Ε./Υ.Τ.Ε.)
- Ενημέρωση σχετικά με ζητήματα που αφορούν τους ξενοδόχους
- Οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων
- Συνεργασία με τις εξωτερικές οργανώσεις του εξωτερικού
- Οργάνωση ξενοδοχειακών εκθέσεων στο εσωτερικό η στο εξωτερικό η τη συμμετοχή σε αυτές
- Οργάνωση τοπικών η πανελληνίων συνεδρίων ξενοδοχειακού ενδιαφέροντος
- Έκδοση ενημερωτικού περιοδικού και πληροφοριακού δελτίου
- Κωδικοποίηση των διατάξεων που ισχύουν για τα ξενοδοχεία
- Σύσταση του γραφείου μελετών και στατιστικής
- Εκπροσώπηση της ομοσπονδίας σε συμβούλια, επιτροπές, κρατικούς οργανισμούς, υπουργεία και Ν.Π.Δ.Δ.
- Εκπροσώπηση της Π.Ο.Ε. από τον πρόεδρο της στο διοικητικό συμβούλιο του Ξ.Ε.Ε., καθώς και την εκπροσώπηση της στο διοικητικό συμβούλιο και τις επιτροπές της Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών
- Καταχώρηση του ξενοδοχειακού επαγγέλματος και της επαγγελματικής στέγης
- Δημιουργία προμηθευτικού συνεταιρισμού
- Σύσταση ταμείου αλληλοβοήθειας των ξενοδόχων μελών του σωματείου
- Θεσμοθέτηση διατάξεων για αποζημίωση των ξενοδόχων των οπίων τα ξενοδοχεία δεν επιδέχονται βελτιώσεις κρίνονται πλέον ως ακατάλληλα και υποχρεούνται σε οριστική διακοπή της λειτουργίας τους

Διοίκηση της Π.Ο.Ξ.

Η διοίκηση της Π.Ο.Ξ. περιλαμβάνει:

- Τη Γενική Συνέλευση
- Το διοικητικό συμβούλιο
- Τη διοικούσα επιτροπή

Η Π.Ο.Ξ. αντλεί τους πόρους της για την πραγματοποίηση των σκοπών και των επιδιώξεών της από τις ακόλουθες πηγές:

- Συνδρομές των σωματείων μελών
- Έσοδα από περιουσιακά στοιχεία

Ο τουρισμός παρόλο που πλέον έχει διαδοθεί σε όλες τις τάξεις του πληθυσμού, στις ανεπτυγμένες χώρες αποτελεί τρόπο ζωής για τους κατοίκους, αποτελεί ακόμη και σήμερα είδος πολυτελείας. Η αύξηση του ελεύθερου χρόνου των εργαζομένων, τα υψηλότερα εισοδήματα, οι σημαντικές βελτιώσεις στις συγκοινωνίες και στα διαφορά

μέσα μεταφοράς, ο πολλαπλασιασμός των τουριστικών καταλυμάτων, η αύξηση παραγωγής και διάθεσης τουριστικών εσόδων από την έκδοση περιοδικού, από κοινωνικές εκδηλώσεις, από κληρονομίες και κληροδοτήματα.

1.3.9 Ρόλοι, αρμοδιότητες, τάσεις των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού

Ουσιαστικά, οι αρμοδιότητες των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού και των τουριστικών οργανώσεων εθνικής εμβέλειας προσδιορίζουν το ρόλο στη διαμόρφωση της εθνικής τουριστικής πολιτικής. Ο ρόλος αυτός απορρέει από το είδος και το εύρος των αρμοδιοτήτων που ασκούν στην χώρα, τη φύση και το μέγεθός τους. Τα παραπάνω αποτελούν συνάρτηση αφενός μεν της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας και της θέσης της στον παγκόσμιο καταμερισμό εργασίας, αφετέρου δε της σπουδαιότητας του τουρισμού στην εθνική της οικονομία.

Μεταξύ των σημαντικότερων αρμοδιοτήτων των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού, φυσικά και του Ε.Ο.Τ., οι οποίες αντιπροσωπεύουν την πραγματική προσέγγιση λειτουργίας τους, είναι οι ακόλουθες:

- Η έρευνα, ο σχεδιασμός και η στατιστική επεξεργασία
- Η καταγραφή των τουριστικών πόρων και η λήψη μέρων προστασίας
- Η ανάπτυξη των τουριστικών εξυπηρετήσεων
- Η ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού
- Η νομοθετική ρύθμιση των τουριστικών επιχειρήσεων και των ταξιδιών
- Η διευκόλυνση των μετακινήσεων
- Η διεθνής συνεργασία
- Η προώθηση προβολή του τουριστικού προϊόντος

Οι σύγχρονες ανακατατάξεις που παρατηρούνται στην παγκόσμια τουριστική αγορά επιβάλουν τάσεις αναδιάρθρωσης των Εθνικών Οργανισμών Τουρισμού (Γαλλία, Ιρλανδία) και ταυτόχρονα αποποίησης της παραδοσιακής προσέγγιση λειτουργίας του μέσω της ανάπτυξης μιας νέας φιλοσοφίας, όπου μεγάλη βαρύτητα θα δύνεται στην προώθηση και την προβολή μέσα από τις αμφίδρομες σχέσεις που δημιουργεί το ζεύγος «τουριστική αγορά- τουριστικό προϊόν».

1.4 Παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του τουρισμού

Η μελέτη του τουρισμού είναι η μελέτη της συμπεριφοράς των ταξιδιωτών, των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για τουριστικούς λόγους και τέλος των αποτελεσμάτων όλων των παραπάνω στην οικονομία μιας χώρας. Επίσης για να

μελετηθεί ο τουρισμός θα πρέπει να μελετηθούν και τα κίνητρα και οι εμπειρίες των τουριστών, οι προσδοκίες των μονίμων κατοίκων των τουριστικών περιοχών και κατά πόσον αυτές πραγματοποιήθηκαν τα 447.000.000.000 δολάρια .Ο τουρισμός με βάση τα παραπάνω δεδομένα λοιπόν μπορούμε να πούμε πως είναι ένα από τα σημαντικότερα και πολύ ισχυρά εξαγόμενα προϊόντα μιας χώρας .Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι για κάποιες χώρες αποτελεί τη βασικότερη εξαγωγική βιομηχανία και η σημαντικότερη πηγή συναλλαγματικών εσόδων.

Παρακάτω παρατίθενται δύο πίνακες που μας δείχνουν τις διεθνής τουριστικές αφίξεις και εισπράξεις σε όλο τον κόσμο (πίνακας 1.1) και την πορεία των διεθνών αφίξεων και τα έσοδα που σημειώθηκαν στην Ελλάδα (πίνακας 1.2).

Πίνακας 1.1

ΕΤΟΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ	ΑΛΛΑΓΗ %	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ	ΑΛΛΑΓΗ %
1950	25,3		2100	
1960	69,3	173,9	6.867	227,0
1970	159,7	130,4	17.900	160,7
1980	284,0	77,8	102.363	471,9
1990	458,3	61,3	266.207	160,1
1998	625,2	36,4	444.741	67,1

*Πηγή: Π.Ο.Τ
(ΗΓΟΥΜΕΝΑΚΗΣ ,ΛΥΤΡΑΣ.ΚΡΑΒΑΡΙΤΗΣ 1999 σελ.36)

Πίνακας 1.2

ΕΤΟΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ	ΑΛΛΑΓΗ %	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ	ΑΛΛΑΓΗ %
2001	13.019.202		10.579,90	
2002	12.924.261	-0,73	10.284,70	-2,79
2003	12.850.835	-0,57	9.495,30	-7,68
2004	12.118.693	-5,70	10.347,80	8,98
2005	12.789.268	5,61	10.835,50	4,71
2006	13.751.739	7,45	11.386,10	5,08

*Α)Πηγή ΕΣΥΕ(2001-2005, δεν περιλαμβάνονται οι αφίξεις από την Αλβανία και οι αφίξεις με κρουαζιερόπλοια)

Β)Πηγή τράπεζα της Ελλάδος ,Προσωρινό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών Ιαν.-Δεκ.

2006)

Εκτίμηση βάσει των διεθνών αφίξεων σε 12 αεροδρόμια της χώρας
(Από τον απολογισμό του ΣΕΤΕ για το έτος 2006)

1.5 Στόχοι της Τουριστικής Ανάπτυξης

Η έμπρακτη εφαρμογή πλέον πολλών συστημάτων για την προσέλκυση τουριστών στην χώρα μας και οι εμπειρίες που έχουν συλλεχθεί μας οδηγούν στις παρακάτω διαπιστώσεις σχετικά με τους τουριστικούς στόχους. Σύμφωνα με τον **John Swarbrooke** (2006) ο οποίος εκπόνησε μια μελέτη διερεύνησης επιχειρηματικών ευκαιριών στον τουρισμό στην περιοχή της Ηπείρου, παρατίθενται οι παρακάτω κύριοι στόχοι του τουρισμού:

- Προσέλκυση σχετικά υψηλόμισθων τουριστών που σέβονται το περιβάλλον και την κουλτούρα
- Διασφάλιση ότι τα οφέλη του τουρισμού θα έχουν άμεση διάχυση σε όλο τον ντόπιο πληθυσμό
- Αποτελεσματική διαχείριση του τουρισμού ώστε να μην ζημιώνει το φυσικό περιβάλλον ή την τοπική κοινωνία
- Διατήρηση του ελέγχου προώθησης και υποστήριξης του τουριστικού προϊόντος σε τοπικό επίπεδο
- Ενθάρρυνση της συνεργασίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την διασφάλιση της αποτελεσματικής προώθησης της περιοχής
- Προσφορά υψηλής ποιότητας «εμπειριών» στους τουρίστες σε λογικές τιμές
- Ενθάρρυνση των τουριστών έτσι ώστε να γίνουν συχνοί επισκέπτες της περιοχής
- Αναγνώριση και διαφοροποίηση των αναγκών ανάλογα με τους διαφορετικούς τύπους τουριστών
- Εμπλοκή όλο και περισσότερων ντόπιων στο «καλωσόρισμα» των επισκεπτών
- Χρήση ειδικών εντύπων για τον τουρισμό με σκοπό την επέκταση της περιόδου
- Χρήση του τουρισμού με στόχο την διατήρηση των παραδοσιακών τρόπων ζωής (παραδοσιακή χειροτεχνία και γαστρονομίας)
- Προστασία της μοναδικότητας μιας περιοχής

(Swarbrooke, 2006)

Κεφάλαιο 2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ–ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ

2.1 Ανάπτυξη και επενδυτικά κίνητρα

Στόχος κάθε κοινωνίας είναι η βελτίωση του επιπέδου ευημερίας της. Αυτό, σε ποσοτικό επίπεδο, μεταφράζεται σε αύξηση του εισοδήματος της κοινωνίας, γεγονός που καλείται οικονομική ανάπτυξη. Βασικό κινήτήριο μοχλό οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας αποτελούν οι επενδύσεις. Για την πραγματοποίηση και προσέλκυση τους σε μεγαλύτερο βαθμό ωστόσο, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η θέσπιση κινήτρων (οικονομικές ενισχύσεις κυρίως).

Στον τομέα του τουρισμού, η πολιτική ανάπτυξης αποτυπώνεται σε πενταετή προγράμματα που έχουν ως στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη του τουρισμού, σε όλη την επικράτεια και σκοπό την ανάδειξη των γεωγραφικών, πολιτισμικών και οικονομικών ιδιαιτεροτήτων της. Στην συνέχεια του κεφαλαίου θα εξετάσουμε αναλυτικά την ιστορική εξέλιξη αλλά και σημασία αυτών των Αναπτυξιακών Νόμων, με όσο το δυνατόν πιο έμπρακτα παραδείγματα και μελέτες. Συνοπτικά παραθέτουμε όρους και βασικές έννοιες.

2.2 Επενδύσεις και επενδυτικά κίνητρα

Προηγουμένως εξετάστηκαν οι κύριες κατηγορίες παραγόντων που φαίνεται ότι επηρεάζουν τις επενδυτικές αποφάσεις. Εντούτοις, στην πράξη οι διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδυτικές αποφάσεις δεν φαίνεται να είναι πάντοτε αρκούντως ισχυροί, ώστε να λειτουργήσουν στον επιθυμητό βαθμό ή προς την επιθυμητή κατεύθυνση. Σε αυτές τις περιπτώσεις εκδηλώνεται κρατική παρέμβαση. Στόχος της είναι η ενίσχυση των υπάρχοντων ή η δημιουργία νέων παραγόντων ευνοϊκού επηρεασμού των επενδυτικών αποφάσεων. Η εν λόγω παρέμβαση έχει τη μορφή λήψης διαφόρων μέτρων που συνοπτικά καλούμε "επενδυτικά κίνητρα". Τα λαμβανόμενα, συνεπώς, επενδυτικά κίνητρα στοχεύουν στην προσέλκυση επενδύσεων, οι οποίες με τη σειρά τους θα αυξήσουν το εθνικό εισόδημα, οδηγώντας,

έτσι, στην οικονομική ανάπτυξη.

Διάγραμμα 2.1 - Κίνητρα, Επενδύσεις και Ανάπτυξη

Κίνητρα → Επενδύσεις → Ανάπτυξη

Για να είναι, όμως, αποτελεσματικά τα επενδυτικά κίνητρα, πρέπει να συντελούν στην προσέλκυση εκείνου του είδους και ύψους επενδύσεων που βοηθούν στην επίτευξη ενός αριθμού επιλεγμένων στόχων όπως η ενθάρρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Με τον όρο "παραγωγικές δραστηριότητες" εννοούνται, συνήθως, οι επενδύσεις για ειδικές κατηγορίες πολιτών (νέοι, γυναίκες) κ.ο.κ.

Λόγω, συνεπώς, του πολυσχιδούς των επιδιωκόμενων στόχων υπάρχουν πολλές κατηγορίες και είδη επενδυτικών κινήτρων. Γενικά, τα επενδυτικά κίνητρα μπορούν να καταταγούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τα οικονομικά κίνητρα και τα κίνητρα υποδομής. Οικονομικά κίνητρα είναι εκείνα, τα οποία αποφέρουν αμέσως ή εμμέσως οικονομικά οφέλη στις επιχειρήσεις της επένδυσης. Αντιθέτως, κίνητρα υποδομής είναι εκείνα τα κίνητρα, τα οποία ενθαρρύνουν την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών χωρίς να θεσπίζουν κάποια συγκεκριμένη οικονομική παροχή προς τους επενδυτές.

Κάθε μια από αυτές τις κατηγορίες, περιλαμβάνει πολλά είδη κινήτρων, (Βλ. Διάγραμμα 2.2) περί των οποίων σημειώνονται τα εξής:

Οικονομικά Κίνητρα:

➤ Τα οικονομικά κίνητρα αποβλέπουν στη μείωση του κόστους δημιουργία νέων μονάδων στη μεταποίηση, στα μεταλλεία, ορυχεία, στον τουρισμό, στην πληροφορική και στις τηλεπικοινωνίες. Στόχος είναι η αύξηση της απασχόλησης, η τεχνολογική πρόοδος, η βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου κ.ο.κ. Για την καταβολή των όποιων ενισχύσεων έχουν αποφασισθεί, οι δικαιούχοι πρέπει να προβούν σε επενδύσεις που ικανοποιούν ποικίλα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια

➤ Βελτίωση της οργανωτικής δομής του παραγωγικού μηχανισμού και ενίσχυση της έρευνας για βελτίωση της παλαιάς ή ανάπτυξη νέας τεχνολογίας

➤ Ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μειωθούν οι παραγωγικές και οικονομικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων περιοχών μιας οικονομίας. Σε ορισμένες μάλιστα χώρες, η επικράτεια χωρίζεται σε ζώνες, για τις οποίες παρέχονται διαφορετικά κίνητρα, αναλόγως του βαθμού ανάπτυξης τους, αλλά και του είδους της δραστηριότητας που έχει αποφασισθεί να ενισχυθεί

➤ Εξοικονόμηση φυσικών πόρων. Εδώ επιδιώκεται η προσαρμογή της χρησιμοποιούμενης τεχνολογίας κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να περιορισθεί η κατανάλωση φυσικών πόρων (π.χ. πετρέλαιο, ξυλεία κ.ο.κ.)

➤ Προστασία του περιβάλλοντος. Πολλές φορές καθίσταται αναγκαία η θέσπιση κινήτρων για τη λήψη μέτρων περιορισμού της ρύπανσης του περιβάλλοντος (π.χ. εγκατάσταση φίλτρων για κατακράτηση των βιομηχανικών ρύπων)

Διάφοροι άλλοι στόχοι, όπως η αποταμίευση, η ανάπτυξη νέων μορφών επιχειρήσεων, η αύξηση της απασχόλησης ορες μορφές, όπως φορολογικά κίνητρα, κίνητρα ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων καθώς και χωροταξικά κίνητρα

Στην πρώτη ομάδα περιλαμβάνονται κίνητρα που έχουν σχέση με φορολογικές ελαφρύνσεις ή απαλλαγές. Εδώ υπάρχουν τα παλαιότερα και πλέον δημοφιλή αναπτυξιακά κίνητρα. Τα κυριότερα εξ' αυτών είναι:

- Φορολογικές εκπτώσεις από τα κέρδη της επενδύουσας επιχείρησης, όταν αυτή πραγματοποιεί επενδύσεις υπό ορισμένες προϋποθέσεις
- Πρόσθετες αποσβέσεις (δηλαδή, επιτάχυνση του ρυθμού απόσβεσης παγίων περιουσιακών στοιχείων), όταν η επιχείρηση πραγματοποιεί επενδύσεις υπό προδιαγεγραμμένες συνθήκες
- Μείωση της έμμεσης φορολογίας. Εδώ περιλαμβάνεται η μείωση στο ΦΚΕ ή στο ΦΠΑ ή στα τέλη χαρτοσήμου ή στους δασμούς. Οι εν λόγω μειώσεις αυξάνουν τα μεικτά κέρδη των επιχειρήσεων είτε, ισοδυνάμως, μειώνουν το κόστος της επένδυσης. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι μείωση της έμμεσης φορολογίας ή απαλλαγή από αυτήν με βάση τον κύκλο εργασιών ή την προστιθέμενη αξία της επιχείρησης δεν γίνεται πλέον αποδεκτή στις αναπτυγμένες οικονομίες με το αιτιολογικό της νόθευσης του ανταγωνισμού μεταξύ των ομοειδών επιχειρήσεων
- Μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών. Μέτρα αυτής της κατηγορίας δεν γίνονται, επίσης, αποδεκτά στις αναπτυγμένες οικονομίες με το ίδιο όπως ανωτέρω επιχείρημα· ότι δηλαδή νοθεύουν τον ανταγωνισμό

Στη δεύτερη υποομάδα των οικονομικών κινήτρων περιλαμβάνονται εκείνα που ενισχύουν την επενδυτική προσπάθεια, αυξάνοντας τη ρευστότητα της επιχείρησης. Εδώ περιλαμβάνονται δύο, κυρίως, κίνητρα:

- οι επιδοτήσεις (subsidies)
- οι επιχορηγήσεις (grants)

Επιδότηση είναι η εκ μέρους του κράτους υποβοήθηση του επιχειρηματία να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του αναφορικά με την επένδυση που πραγματοποίησε (π.χ. κάλυψη μέρους του επιτοκίου, με το οποίο η επιχείρηση υπολογίζει τις δανειακές της υποχρεώσεις). Είναι ένα μέτρο που μπορεί να έχει επίπτωση στη διαμόρφωση της τιμής του προϊόντος, επεμβαίνοντας, έτσι, εμμέσως στο μηχανισμό της αγοράς.

Αντιθέτως, επιχορήγηση είναι η εκ μέρους του κράτους άμεση κάλυψη ενός μέρους της επένδυσης που πραγματοποίησε ο επιχειρηματίας. Πρόκειται, δηλαδή, για μεταβίβαση ρευστότητας προς την επιχείρηση, εκτός του μηχανισμού της αγοράς. Και τα δύο αυτά κίνητρα, σε αντίθεση με τα φορολογικά, θεωρείται ότι ενισχύουν τη διαφάνεια στο χειρισμό των δημοσίων οικονομικών. Επιπλέον, προτιμώνται από τους νέους επιχειρηματίες διότι ενισχύουν τη ρευστότητα τους στα πρώτα στάδια της επενδυτικής τους προσπάθειας. Αντιθέτως, οι επιχειρηματίες που έχουν παλαιές και κερδοφόρες επιχειρήσεις προτιμούν τις φορολογικές απαλλαγές, επειδή η ρευστότητά τους βρίσκεται σε υψηλό επίπεδο.

Σημειώνεται, όμως, ότι έχουν διατυπωθεί σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την αποτελεσματικότητα του μέτρου της επιχορήγησης με το επιχείρημα ότι αυτή δίνεται σε μη δοκιμασμένους επενδυτές, πράγμα που ενέχει πολλούς κινδύνους αποτυχίας και κατασπατάλησης του δημοσίου χρήματος. Είναι, άλλωστε, γνωστά τα παραδείγματα των ημιτελών κατασκευών, όπου οι επίδοξοι επενδυτές, αφού εισέπραξαν τις επιχορηγήσεις, εγκατέλειψαν τις προσπάθειες τους. Πέραν, όμως, αυτού, οι επιχορηγήσεις έχουν το πρόσθετο μειονέκτημα ότι, σε ορισμένες χώρες, θεωρούνται εισόδημα και φορολογούνται.

Τέλος, υπάρχει πρόβλημα και με τις προκύπτουσες αποσβέσεις, καθώς τα πάγια στοιχεία που καλύπτονται από τις επιχορηγήσεις, αλλού αφαιρούνται από την αξία του κεφαλαίου που αποσβήνεται και αλλού όχι. Το ποια κατηγορία κινήτρων (φορολογικά, ρευστότητας) είναι πιο αποτελεσματική, είναι θέμα έρευνας. Και τούτο διότι, ενώ τα κίνητρα ρευστότητας δίνουν ενισχύσεις ανεξάρτητα από το ύψος των κερδών της επιχείρησης και ενώ μπορούν να προσελκύσουν νέες επενδύσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα, εντούτοις, έχουν τα μειονεκτήματα που προαναφέρθηκαν. Αντιθέτως, τα φορολογικά δεν έχουν τέτοιου είδους μειονεκτήματα, αλλά ταιριάζουν περισσότερο σε παλαιούς και φτασμένους επιχειρηματίες, παρά σε νέους που βρίσκονται στα πρώτα βήματα της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Συνεπώς, η επιλογή τους πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή. Πάντως, οι τελευταίες τάσεις της διεθνούς και ελληνικής πρακτικής δείχνουν στροφή προς τα φορολογικά κίνητρα.

Στην τρίτη, τέλος, υποομάδα οικονομικών κινήτρων περιλαμβάνονται εκείνα που προσφέρουν χωροταξικές διευκολύνσεις ή προνομίες στους επενδυτές. Εδώ περιλαμβάνονται μέτρα, όπως:

- Η διάθεση βιομηχανικών οικοπέδων με πληρωμή του αντιτίμου σε πολλές δόσεις, ή με έτοιμη την υποδομή (π. χ. οδικές συνδέσεις, τηλεπικοινωνίες, ύδρευση κλπ.) ή και δωρεάν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στη χώρα μας είναι οι ΒΙΠΕ
- Η διάθεση έτοιμων βιομηχανικών κτιρίων
- Η αναγκαστική απαλλοτρίωση οικοπέδων για επενδύσεις
- Η ελεύθερη χρησιμοποίηση του αιγιαλού, ή παροχή αποκλειστικότητας παραγωγής σε κάποια επιχείρηση και για ορισμένο χρονικό διάστημα (προνομία). Αυτό το τελευταίο εφαρμόζεται με φειδώ και σε περιπτώσεις όπου η εγχώρια αγορά είναι περιορισμένη, ενώ το μέγεθος της αναγκαίας επένδυσης είναι αρκούντως μεγάλο

Τα προαναφερθέντα οικονομικά κίνητρα επιδιώκουν την προσέλκυση επενδύσεων μέσω της μείωσης του κόστους της επένδυσης και όχι μέσω της μείωσης του λειτουργικού κόστους των επιχειρήσεων. Αυτό συμβαίνει διότι η τεχνητή μείωση του λειτουργικού κόστους της επένδυσης θεωρείται ενέργεια που νοθεύει τον ανταγωνισμό. Όσον αφορά τον τρόπο δράσης τους, τα οικονομικά κίνητρα μπορούν να διακριθούν σε:

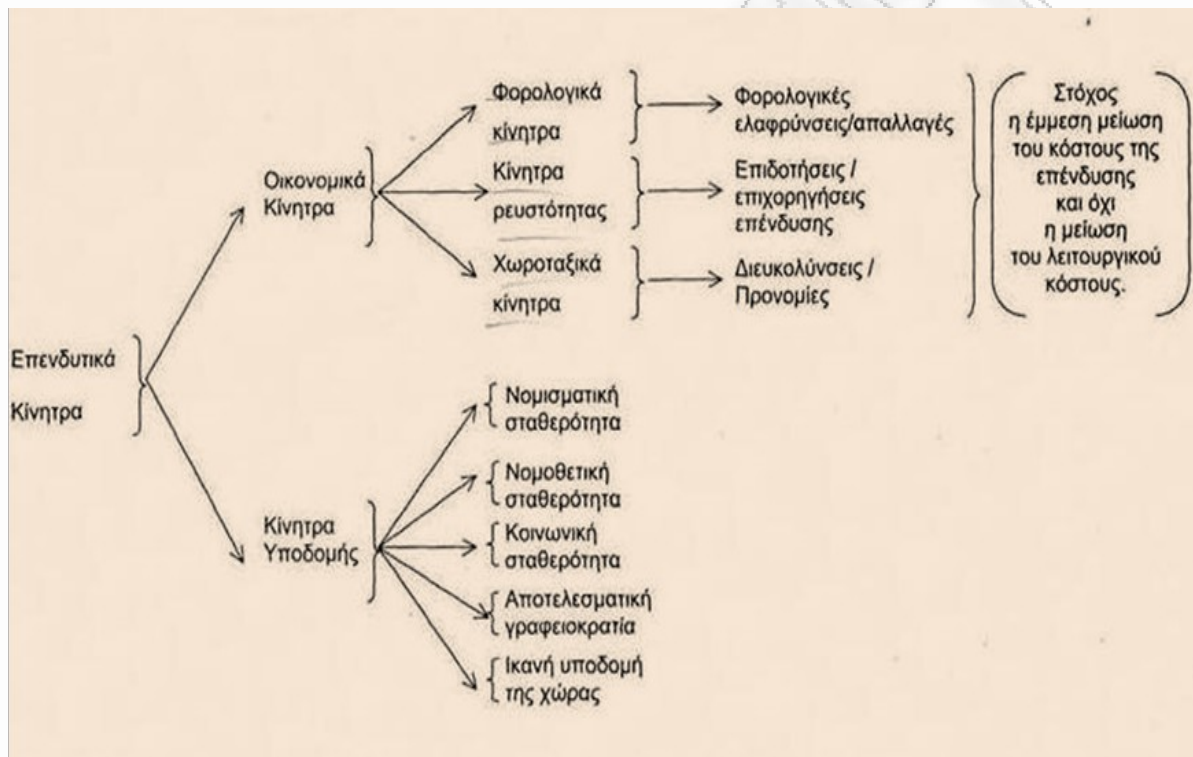
- αυτόματα
- μη αυτόματα

Αυτόματα κίνητρα είναι τα φορολογικά, καθώς δεν μεσολαβεί ειδική πράξη ή απόφαση της Δημόσιας Διοίκησης για την παροχή τους. Αντιθέτως, τα κίνητρα ρευστότητας είναι μη αυτόματα, καθώς η παροχή τους εξαρτάται από την αξιολόγηση της επένδυσης που θα διενεργήσει η Δημόσια Αρχή. Αυτό, όμως, ενέχει κινδύνους στρεβλής χρήσης τους, καθώς είναι πιθανή ακόμη και η πολιτική τους εκμετάλλευση.

Τα οικονομικά κίνητρα που προαναφέρθηκαν έχουν διάφορους βαθμούς επίδοσης (performance). Υπάρχουν τρεις τέτοιοι βαθμοί:

- αποδοτικά (efficient) κίνητρα
- αποτελεσματικά (effective) κίνητρα και
- ουδέτερα (neutral) κίνητρα

Διάγραμμα 2.2 Κατηγορίες & είδη επενδυτικών κινήτρων



Πηγή:

Αποδοτικό είναι ένα κίνητρο που αναμένεται να επιτύχει τον επιδιωκόμενο στόχο με το μικρότερο δυνατό δημοσιονομικό κόστος. Είναι όρος που χρησιμοποιείται, κυρίως, στο στάδιο του σχεδιασμού των κινήτρων. Είναι, συνεπώς, *ex ante* όρος. Αποτελεσματικό είναι ένα κίνητρο, το οποίο πέτυχε ένα κάποιο αποτέλεσμα με το μικρότερο δυνατό δημοσιονομικό κόστος. Πρόκειται, συνεπώς, για *ex post* όρο.

Ουδέτερο είναι ένα κίνητρο που δεν επηρεάζει τις επιλογές του επενδυτή αναφορικά με το είδος της επένδυσης που πρόκειται να αναλάβει. Δηλαδή, ένα κίνητρο είναι ουδέτερο όταν δεν επηρεάζει την απόφαση του επενδυτή για τα χαρακτηριστικά της επενδυτικής του δραστηριότητας, π.χ. ποια θα είναι η διάρκεια της λειτουργικής ζωής

της επένδυσης. Στη σχετική βιβλιογραφία δεν υπάρχει ενιαίος τρόπος μέτρησης της ουδετερότητας ενός κινήτρου.

Γενικά, δύο είναι οι επικρατέστερες μέθοδοι της μέτρησης της. Με την πρώτη, ένα κίνητρο θεωρείται ουδέτερο, όταν αυτό επηρεάζει την τιμή του κόστους του κεφαλαίου για το χρήστη (Βλ. Σχέση 6) κατά το ίδιο ποσοστό, ανεξαρτήτως του είδους της επένδυσης που διενεργείται. Με τη δεύτερη, το κίνητρο είναι ουδέτερο, όταν συντελεί στην εξίσωση της συνολικής καθαρής παρούσας αξίας (Βλ. Σχέση 5) διαφόρων επενδύσεων του αυτού ύψους. Στην πράξη ουδέτερα θεωρούνται τα ακόλουθα κίνητρα:

- Η μείωση του φορολογικού συντελεστή των κερδών των επιχειρήσεων
- Η επιχορήγηση του συνόλου της επένδυσης στα πρώτα στάδια της επενδυτικής περιόδου
- Η αρχική φορολογική έκπτωση ή πίστωση, ποσού που αργότερα αφαιρείται από τα κέρδη της επιχείρησης και χωρίς να επηρεάζεται η βάση της απόσβεσης των επενδύσεων

Μη ουδέτερα κίνητρα, αντιθέτως, είναι:

- Οι φορολογικές εκπτώσεις που επηρεάζουν τις πραγματικές αποσβέσεις
- Οι αυξημένες αποσβέσεις

Όσον αφορά, τέλος, το χρόνο δράσης του επενδυτικού κινήτρου σημειώνεται, ότι ένα μεμονωμένο μέτρο μπορεί βραχυχρονίως να συντελέσει σε κάποια προσέλκυση επενδύσεων, χωρίς ουσιαστικά μακροχρόνια αποτελέσματα. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν το μέτρο δεν είναι ικανό να επηρεάσει τα μακροχρόνια επενδυτικά σχέδια των επιχειρηματιών. Απεναντίας, μακροχρόνια αποτελέσματα αναμένονται από καλά συντονισμένο σύστημα πολλών επενδυτικών κινήτρων.

Κίνητρα Υποδομής

Τα κίνητρα υποδομής (θεσμικά και οικονομικά), όπως έχει ήδη σημειωθεί, ενθαρρύνουν την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών χωρίς να θεσπίζουν κάποια συγκεκριμένη οικονομική παροχή. Απεναντίας, ενθαρρύνουν την επενδυτική πρωτοβουλία, επειδή δημιουργούν κατάλληλο περιβάλλον ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα κίνητρα αυτής της κατηγορίας θα μπορούσαν να αποκληθούν και έμμεσα κίνητρα, στα σπουδαιότερα δε εξ αυτών περιλαμβάνονται:

- η νομισματική σταθερότητα
- η νομοθετική σταθερότητα
- η κοινωνική σταθερότητα
- η αποτελεσματική γραφειοκρατία
- η ικανή οικονομική υποδομή της χώρας

2.3 Παράμετροι Διαμόρφωσης των Χαρακτηριστικών της Τουριστικής Ανάπτυξης

Η τουριστική ζήτηση, ως αποτέλεσμα των ειδικότερων κινήτρων των τουριστικών ταξιδιών, επηρεάζει άμεσα την πορεία της τουριστικής ανάπτυξης. Αποτελεί την εφελκυστική δύναμη που προκάλεσε την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως τα πρώτα παραθαλάσσια και ορεινά θέρετρα, την τάση ανάπτυξης περιοχών με παραθεριστικές κατοικίες αλλά και την κατάταξη σε ζώνες της παγκόσμιας προσφοράς με βάση τα χαρακτηριστικά της ζήτησης (πχ. περιοχές με θάλασσα και ήλιο, περιοχές με χειμερινά σπόρ, περιοχές για πολιτιστικό τουρισμό κλπ.). Με ορόσημο την δεκαετία του 1980, η δυναμική της τουριστικής ζήτησης οδηγεί σε παράλληλη τάση για αντίστοιχη ειδίκευση των υπηρεσιών και των προϊόντων που προσφέρουν οι περιοχές είτε με έναν κυρίαρχο τύπο ζήτησης είτε με έναν αριθμό, συχνά μεγάλο, διαφορετικών τύπων ζήτησης.

2.3.1 Φάσεις τουριστικής ανάπτυξης

Οι φάσεις που πέρασε η τουριστική ανάπτυξη, ιδιαίτερα στην μεταπολεμική περίοδο, βοήθησαν στην διαμόρφωση και την παγίωση ορισμένων προτύπων ανάπτυξης του τουρισμού, που θεωρούνται πετυχημένα, είτε εμπορικά είτε αναπτυξιακά. Όλοι οι φορείς ή άτομα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των υποδομών και υπηρεσιών που συγκροτούν την τουριστική προσφορά μια χώρας, επηρεάζονται από αυτά. Είναι επομένως φυσικό πχ τα παραθαλάσσια θέρετρα μαζικού οργανωμένου τουρισμού διακοπών, να γίνονται παράδειγμα προς μίμηση, και τυπολογικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξής τους να μεταφέρονται σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου.

Σε αυτό το πλαίσιο, ορισμένα πρότυπα ανάπτυξης, όπως ιδιαίτερα αυτό του οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών δείχνουν να έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά, ανεξάρτητα από την περιοχή ή την χώρα του κόσμου που

αναπτύσσονται. Το γεγονός αυτό, ιδιαίτερα εμφανές στην τελευταία εικοσαετία, οδήγησε στη διαμόρφωση ορισμένων «κεντρικών τάσεων» στα πρότυπα της τουριστικής ανάπτυξης που συναντάμε στο σύγχρονο κόσμο. Πρέπει μάλιστα να επισημάνουμε ότι η επιρροή αυτή είναι εντονότερη στις αναπτυσσόμενες χώρες και, ιστορικά, σε νεότερους τουριστικούς προορισμούς (χώρες ή περιοχές).

2.3.2 Φορείς, Οργανισμοί και κοινωνικό-επαγγελματικές ομάδες που εμπλέκονται στη διαδικασία της τουριστικής ανάπτυξης

Η συνεχής ανάπτυξη του τουρισμού και οι επιπτώσεις της στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον των τουριστικών χωρών προκάλεσε τη δημιουργία πολλών φορέων και οργανισμών (*pearce D., 1992, Βαρβαρέσσος Στ., 1999*), οι οποίοι σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο ασχολούνται με την πολιτική, την έρευνα, τον προγραμματισμό και τη διαχείριση της τουριστικής ανάπτυξης. Εξίσου σημαντική είναι και η εμπλοκή κοινωνικο-επαγγελματικών ομάδων που για διαφορετικούς λόγους σχετίζονται με τον τουρισμό, όπως: επαγγελματιών και επιχειρηματιών στις τουριστικές περιοχές, νέων, όσων ασχολούνται με την πολιτική σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο Κ.λπ. (*Tsartas P., 1998, σσ. 164-225*). Οι εξελίξεις αυτές είναι περισσότερο εμφανείς στην περίοδο μετά το 1980, οπότε και το θέμα της διαχείρισης των επιπτώσεων της τουριστικής ανάπτυξης αποκτάει βαρύνουσα σημασία σε τοπικό επίπεδο.

2.3.3 Τουριστικές Επιχειρήσεις

Τις τελευταίες δεκαετίες, η διεθνοποίηση του τουρισμού και η συνεχής γεωγραφική του επέκταση στις αγορές αναπτυσσόμενων χωρών τοποθέτησε σε προνομιακή θέση τις μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις (tour-operators) (*B Ywater M., 1992, σσ. 1-27, Ascher F., 1985*). Το γεγονός μάλιστα ότι αυτές επηρεάζουν άμεσα -και σε μεγάλο ποσοστό- την τουριστική ζήτηση (ιδιαίτερα στα επαγγελματικά ταξίδια και τα ταξίδια διακοπών), τους επιτρέπει να επηρεάζουν καθοριστικά και τη διαμόρφωση συγκεκριμένων προτύπων ανάπτυξης από την πλευρά της προσφοράς.

Η συνεχής αύξηση του αριθμού των οργανωμένων ταξιδιών και η μετατροπή του ταξιδιού σε καθημερινό καταναλωτικό προϊόν, ενισχύουν όλο και περισσότερο το ρόλο αυτών των επιχειρήσεων. Η σχετικά πρόσφατη αλλά αλματώδης ανάπτυξη του INTERNET έχει διαμορφώσει νέα δεδομένα στην επιχειρηματική δραστηριότητα των διαφόρων τύπων τουριστικών επιχειρήσεων (*Σακελλαρίδης Θ., 1999, σσ. 86-92 και*

2.3.4 Τουριστική πολιτική (διεθνής, εθνική, τοπική)

Από το 1970 και μετά παρατηρείται μια εντυπωσιακή σε όγκο και εύρος αύξηση των πολιτικών προγραμματισμού και διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης. Πολλές από τις πολιτικές αυτές προέρχονται από διεθνείς οργανισμούς (Ευρωπαϊκή Ένωση, WTO, ΟΗΕ κ.λπ.), ενώ άλλες από αναπτυσσόμενες «τουριστικές» χώρες και αφορούν διαφορετικές πτυχές της τουριστικής ανάπτυξης. Τέλος, η συστηματική προσπάθεια για αποκέντρωση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων έχει ενισχύσει ιδιαίτερα το ρόλο των ΟΤΑ και των άλλων περιφερειακών φορέων στο σχεδιασμό και την προώθηση πολιτικών σχετικών με την τουριστική ανάπτυξη. Είναι άλλωστε κοινό χαρακτηριστικό της τουριστικής πολιτικής πολλών χωρών η ενίσχυση της «τοπικότητας» στον προγραμματισμό και τη διαχείριση της τουριστικής ανάπτυξης.

2.4 Οι επιδιώξεις της εθνικής τουριστικής πολιτικής

Η τουριστική ανάπτυξη σύντομα οδήγησε στην διαμόρφωση μιας πιο συγκεκριμένης εικόνας όσον αφορά στην τουριστική πολιτική και τις επιδιώξεις της και στην οριοθέτηση κανόνων – στόχων σε εθνικό επίπεδο. Οι επιδιώξεις λοιπόν της εθνικής τουριστικής πολιτικής διαμορφώνονται ως εξής:

- Την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- Την ανάδειξη και προστασία του περιβάλλοντος (φυσικού και ανθρωπογενούς) ως τουριστικού πόρου
- Την ανάπτυξη των τουριστικών πόρων της αγροτικής ζώνης και των ορεινών όγκων στα πλαίσια της αειφορικής ανάπτυξης

Με επίκεντρο αυτούς τους στόχους διαμορφώνονται:

- η θεσμική-κανονιστική και
- η αναπτυξιακή-επενδυτική διάσταση της τουριστικής πολιτικής

2.5 Τουριστικές πολιτικές των διακοπών

Σε συσχέτιση με τις επιδιώξεις της εθνικής τουριστικής πολιτικής, οι πολιτικές των διακοπών μπορούν να διαμορφώνονται με κεντρικό άξονα:

- Το "νέο μοντέλο" διακοπών (εναλλακτικό)
- Την αναδιάρθρωση και ποιοτική βελτίωση του "κυρίαρχου μοντέλου"
- Τις επιμέρους παρεμβάσεις σ' έναν αριθμό τουριστικών προϊόντων

Η πολιτική των διακοπών μπορεί να δομηθεί σύμφωνα μ' έναν αριθμό κοινωνικών και πολιτιστικών επιδιώξεων και στόχων που αφορούν:

- Τη μείωση των ανισοτήτων σχετικά με τις δυνατότητες πρόσβασης των ατόμων στις διακοπές
- Τη βελτίωση του επιπέδου ζωής του πληθυσμού του τόπου υποδοχής
- Την ανάπτυξη και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Την προώθηση πιλοτικών εφαρμογών σχετικά με την αναψυχή, τις πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες
- Την υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης και εμπορικοποίησης των τουριστικών προϊόντων
- Τον επαναπροσδιορισμό της κοινωνικής(35) προστιθέμενης αξίας: υποδοχή των ασθενέστερων κοινωνικά στρωμάτων, πολιτιστικές δράσεις, προστασία και ανάδειξη του τόπου υποδοχής κτλ.

2.6 Στάδια Τουριστικής Ανάπτυξης

Πολλές και ενδιαφέρουσες μελέτες και έρευνες για την πορεία ανάπτυξης του τουρισμού αποτέλεσαν σημαντική παράμετρο στα ζητήματα της τουριστικής ανάπτυξης. Η εξελικτική διάσταση στην πορεία ανάπτυξης των τουριστικών περιοχών δεν είναι παντού η ίδια, αλλά εξαρτάται από συγκεκριμένους παράγοντες που επηρεάζουν άμεσα τις διαδικασίες ανάπτυξης.

Με το ζήτημα αυτό έχουν ασχοληθεί επιστήμονες από διαφορετικούς κλάδους προτείνοντας αρκετά μοντέλα που περιγράφουν αυτά τα στάδια. Σε άλλες περιπτώσεις τα στάδια είναι τρία, τέσσερα ή ακόμα και πέντε, γεγονός που συνδέεται με τα κοινωνικοοικονομικά και «τουριστικά» χαρακτηριστικά πάνω στα οποία βασίστηκε η μελέτη.

Έχει διαπιστωθεί ωστόσο πως πολλές φορές η ανάπτυξη μια περιοχής δεν φτάνει ποτέ

στο στάδιο πέντε ή ξεκινάει από κάποιο ενδιάμεσο. Το μοντέλο που ακολουθεί αφορά κυρίως αγροτικές κοινότητες, μικρά αστικά κέντρα της υπαίθρου, γεωγραφικά απομονωμένες περιοχές και νησιά.

2.7 Τύποι διακοπών και κύριες ζώνες υποδοχής των τουριστών

Η λεπτομερής καταγραφή των κινήτρων των τουριστών, σε συσχέτισμό με τους επιλεγόμενους τελικούς προορισμούς, μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά από διαφορετικές εκτιμήσεις σχετικά με το χαρακτήρα της ζώνης υποδοχής των τουριστών. Η διάκριση των τύπων διακοπών θα πρέπει να πραγματοποιείται σε συσχέτισμό με τις ιδιαιτερότητες των αντίστοιχων χωρικών ενοτήτων και το είδος των δραστηριοτήτων που επιτελούνται σ' αυτές.

Μέσα από την παρατήρηση των στατιστικών του τουρισμού προκύπτουν πέντε μεγάλοι τύποι διακοπών, οι οποίοι με τη σειρά τους προσδιορίζουν τις κύριες ζώνες υποδοχής των τουριστών. Οι τύποι διακοπών και η χωρική οριοθέτησή τους παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα 4.1.

Τύποι τουριστών / Κίνητρα	Τύποι Διακοπών	Ζώνες Υποδοχής
Ο λάτρης του ήλιου και της θάλασσας (ανάπαυση-αναψυχή)	Διακοπές στη θάλασσα	Παράκτια ζώνη
Ο ήσυχος τουρίστας (ανάπαυση - εναλλακτικές δραστηριότητες)	Διακοπές στην ύπαιθρο	Αγροτική ζώνη
Ο ενεργητικός τουρίστας (εναλλακτικές δραστηριότητες -σιορ)	Διακοπές στο βουνό	Ορεινοί όγκοι
Ο πολιτιστικός ή επαγγελματικών υποθέσεων τουρίστας (πολιτιστικές - επαγγελματικές δραστηριότητες)	Διακοπές στα αστικά κέντρα	Αστικά κέντρα
Ο ενεργητικός-πολιτιστικός τουρίστας (εναλλακτικές δραστηριότητες)	Περιηγήσεις	Αστικά κέντρα Αγροτική ζώνη Ορεινοί όγκοι Παράκτια ζώνη

2.8 Διαδικασίες Σχεδιασμού Τουριστικής Ανάπτυξης

Οι διαδικασίες σχεδιασμού τουριστικής ανάπτυξης υπάγονται σε γενικά αποδεκτούς κανόνες και χωρίζονται σε πέντε φάσεις:

Στην πρώτη φάση του σχεδιασμού γίνεται λεπτομερής έρευνα και καταγραφή όλων των παραμέτρων που συνθέτουν το επίπεδο της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, με στόχο τον προσδιορισμό των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής, αλλά και την εκτίμηση των βασικών αναγκών σε έργα και παρεμβάσεις. Αναγκαία προϋπόθεση σε αυτήν τη φάση είναι η διαδικασία συλλογής των βασικών στοιχείων, που αναφέρθηκε στο προηγούμενο υποκεφάλαιο.

Στη δεύτερη φάση του σχεδιασμού προσδιορίζονται αρχικά οι κύριοι σκοποί του σχεδίου που σχετίζονται με διαφορετικά πεδία της κοινωνίας και της οικονομίας. Ενδεικτικά, τέτοιοι σκοποί είναι: η ανάπτυξη του οικονομικού οφέλους από τον τουρισμό, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η ένταξη της τουριστικής ανάπτυξης στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής, η προστασία του περιβάλλοντος, η ανάπτυξη ειδικών τουριστικών υποδομών κ.ά. Αυτοί οι αρχικοί σκοποί συχνά αναθεωρούνται μερικώς ή πλήρως στα πλαίσια του σχεδιασμού, είτε γιατί αλληλοσυγκρούονται, είτε γιατί αποδεικνύονται πολύ φιλόδοξοι.

Στην τρίτη φάση επιλέγεται το βασικό πλαίσιο του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης, με βάση εναλλακτικά σενάρια σχεδίων ανάπτυξης που στηρίζονται στα διαφορετικά πρότυπα ανάπτυξης του τουρισμού. Η επιλογή γίνεται με βάση: τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περιοχής, τη δυνατότητα του σχεδίου να συμβάλει στη γενικότερη ανάπτυξη, το σεβασμό των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, τη δυνατότητα του επιλεγέντος σχεδίου να συμβάλει στους σκοπούς που έχουν τεθεί.

Στην τέταρτη φάση διαμορφώνονται οι συνισταμένες της πολιτικής του τουρισμού στο σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης. Οι συνισταμένες αυτές είναι:

α) Οι στρατηγικές που περιγράφουν τους τρόπους επίτευξης των βασικών σκοπών και στόχων του σχεδίου, Π.χ. η στρατηγική προσέλκυσης επενδύσεων, η χρηματοδότηση από το κράτος ώστε να κατασκευαστούν οι υποδομές και υπηρεσίες, η στρατηγική εφαρμογής του προγράμματος.

β) Τα προγράμματα που αφορούν διαφορετικές παραμέτρους της τουριστικής ανάπτυξης, Π.χ. πρόγραμμα εκπαίδευσης στον τουρισμό, πρόγραμμα μάρκετινγκ, πρόγραμμα προστασίας του περιβάλλοντος.

γ) Οι ειδικές μελέτες που σχετίζονται με ζητήματα τα οποία συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη σταθερότητα της ανάπτυξης, Π.χ. μελέτη για την ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, μελέτη για τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, μελέτη για την ανάπτυξη κάποιων ειδικών ή εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στην *πέμπτη φάση* καταγράφονται οι μέθοδοι και οι πολιτικές της εφαρμογής του σχεδίου ανάπτυξης. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων μεθόδων και πολιτικών είναι:

α) Η δημιουργία ενός ειδικού φορέα που θα παρακολουθεί τη σωστή εφαρμογή και θα μεριμνά για τη χρηματοδότηση του σχεδίου.

β) Η ποσοτική και ποιοτική εκτίμηση των στόχων που υλοποιήθηκαν από τους αρμόδιους για τον έλεγχο τοπικούς φορείς. Η εκτίμηση αυτή γίνεται συστηματικά σε όλη την περίοδο εφαρμογής του σχεδίου ανάπτυξης.

γ) Η συγκρότηση ενός προγράμματος που θα έχει ως στόχο την εφαρμογή και τη διαχείριση του σχεδίου ανάπτυξης. Η προώθηση ενός παρόμοιου προγράμματος αποτελεί την κοινή βάση του σχεδιασμού και της διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης. Η επιτυχία σε μια τέτοια περίπτωση εξαρτάται από το βαθμό αποδοχής από τους συμμετέχοντες σε αυτή την ανάπτυξη: κράτος, κάτοικους, επιχειρηματίες, αλλά και από τη θεσμική κατοχύρωση αυτού του προγράμματος ως κύριου άξονα της εφαρμοζόμενης τουριστικής πολιτικής.

δ) Η προώθηση θεσμικών ρυθμίσεων σε ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης όπως: ζώνες τουριστικής ανάπτυξης, ειδικές χωροταξικές και πολεοδομικές ρυθμίσεις στις τουριστικές περιοχές, νομοθεσία επενδυτικών κινήτρων, θέσπιση προτύπων μέτρησης και ελέγχου της τουριστικής ανάπτυξης, Π.χ. αριθμός και όγκος κτιρίων με τουριστική χρήση, σχέση του αριθμού των τουριστών με τον αριθμό των κατοίκων, μέτρηση της έντασης χρήσης των υποδομών κ.λπ.

ε) Ειδικά προγράμματα προβολής και προώθησης της τουριστικής περιοχής που επίσης συνδέονται με τις διαδικασίες διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης.

Πίνακας 2.2 Διαδικασίες σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης

Φάση 1η	Έρευνα και συνθετική καταγραφή των βασικών παραμέτρων της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.
Φάση 2η	Προσδιορισμός των κύριων σκοπών του σχεδίου της τουριστικής ανάπτυξης.
Φάση 3η	Επιλογή του βασικού πλαισίου του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης.
Φάση 4η	Διαμόρφωση των βασικών συνισταμένων της πολιτικής του τουρισμού

	στο σχέδιο ανάπτυξης: στρατηγικές, προγράμματα, ειδικές μελέτες.
Φάση 5η	Μέθοδοι και πολιτικές εφαρμογής του σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης.

2.9 Κυριότερα πρότυπα Τουριστικής Ανάπτυξης

Είναι πολλά τα πρότυπα της τουριστικής ανάπτυξης που λειτουργούν στις τουριστικές περιοχές, ενώ υπάρχουν και αρκετές διαφορές στον τρόπο λειτουργίας ή διαχείρισής τους. Στα πλαίσια της ανάλυσής μας θα αναφερθούμε στα κυριότερα από αυτά τα πρότυπα, επισημαίνοντας τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της ζήτησης, της προσφοράς και της ανάπτυξής τους. Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αρχικά τα κυριότερα από αυτά τα πρότυπα.

Πίνακας 2.2 Κυριότερα πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης

Πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης					
1	2	3	4	5	6
Οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών καλοκαιρινής ή χειμερινής περιόδου	Ενταγμένο στο τοπικό αναπτυξιακό πλαίσιο. Π.χ. αστικός τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου	Βιώσιμου τουρισμού με χρήση ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Τουριστικής ανάπτυξης σε θύλακες. Π.χ. τουριστικά χωριά, θεματικά πάρκα	Παραθεριστικού σε περιοχές με μεγάλο αριθμό διαφόρων τύπων παραθεριστικών κατοικιών	Εναλλακτικού τουρισμού με έμφαση σε μια ή περισσότερες εναλλακτικές μορφές τουρισμού

2.9.1 Πρότυπο οργανωμένου μαζικού τουρισμού διακοπών

(Βλ. για τα χαρακτηριστικά αυτού του προτύπου Cazes G., σσ. 101-315, Tumer L. και Ash J., 1975, σσ. 129-254).

Το πρότυπο αυτό κυριαρχεί στον παγκόσμιο τουρισμό στην περίοδο μετά το 1970, και συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη πολλών περιοχών, και κρατών, του κόσμου. Βασικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξής του είναι: α) οι εκτεταμένες και οργανωμένες υποδομές και υπηρεσίες που προσφέρει, β) η καθοριστική παρουσία του προτύπου στην παραγωγική δομή της περιοχής, που έχει ως αποτέλεσμα σχεδόν το σύνολο των υπόλοιπων κλάδων να εξαρτώνται σταδιακά από τον τουρισμό, γ) οι συχνά δυσμενείς

επιπτώσεις της ανάπτυξής του στην τοπική κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον. Η ζήτηση γι' αυτό το πρότυπο εξαρτάται συνήθως άμεσα από τις αναπτυγμένες χώρες αποστολής τουριστών, όπου οι πληρωμένες διακοπές είναι πλέον ευρύτατα διαδεδομένος θεσμός.

Το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της ζήτησης αφορά οργανωμένα «τουριστικά πακέτα» που προωθούνται από τους tour-operators, έχει ως αποτέλεσμα τον επηρεασμό των επιλογών των τουριστών από την πολιτική αυτών των εταιριών. Τέλος, εγγενές χαρακτηριστικό αυτού του τύπου ανάπτυξης είναι η εποχικότητα της ζήτησης με αιχμή (ανάλογα με την τουριστική περιοχή) το καλοκαίρι ή το χειμώνα. Οι περιοχές που κατά κύριο λόγο υιοθετούν αυτό το πρότυπο έχουν πλούσιους περιβαλλοντικούς και πολιτισμικούς πόρους, και σταδιακά μετατρέπονται σε θέρετρα τουρισμού της καλοκαιρινής ή της χειμερινής περιόδου με συγκροτημένη διαφημιστική εικόνα σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

2.7.2 Πρότυπο ενταγμένο στο τοπικό αναπτυξιακό πλαίσιο: αστικός τουρισμός, τουρισμός υπαίθρου

(Βλ. για τον αστικό τουρισμό, Law C. M., 1993, Cazes G. - Potier F., 1996, και για τον τουρισμό υπαίθρου, Lane B., 1993, Texeraud F. - Daumas S., 1986).

Το πρότυπο αυτό είναι επίσης διαδεδομένο και χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι η ανάπτυξή του εντάσσεται στα ευρύτερα δεδομένα της τοπικής παραγωγικής δομής της περιοχής. Διακρίνουμε κυρίως δύο διαφορετικές περιπτώσεις: τον αστικό τουρισμό και τον τουρισμό υπαίθρου.

Στον αστικό τουρισμό, το πρότυπο συνδέεται κυρίως με την ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών που εξυπηρετούν τους τουρίστες του επαγγελματικού τουρισμού (συνέδρια, ταξίδια κινήτρων κλπ.), του πολιτιστικού και εκπαιδευτικού τουρισμού, καθώς και όσους στα πλαίσια ενός ταξιδιού διακοπών περιηγούνται την πόλη.

Σε κάθε περίπτωση, οι υποδομές του τουρισμού λειτουργούν ως τμήμα της ευρύτερης υποδομής της πόλης στην οποία ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς ανάπτυξης. Στα πλαίσια αυτά, το οργανωτικό πρότυπο του αστικού τουρισμού εντάσσεται στις γενικότερες λειτουργίες της πόλης, αποτελώντας τμήμα τους.

Στον τουρισμό υπαίθρου, το πρότυπο συνδέεται με την ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών τόσο του τουρισμού διακοπών (μικρές ξενοδοχειακές μονάδες, συγκροτήματα ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων, πανδοχεία, πρακτορεία τουρισμού), όσο και του εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού (οικοτουρισμός, αθλητικός τουρισμός,

συνεδριακά κέντρα κ.λπ.). Βασικές παράμετροι εδώ είναι η μικρή σχετικά κλίμακα των εγκαταστάσεων και η ένταξη της γενικότερης τουριστικής ανάπτυξης στην παραγωγική και κοινωνική δομή της περιοχής, όπου κυριαρχούν συνήθως τα επαγγέλματα και ο τρόπος ζωής του αγροτικού χώρου.

Καθοριστικό στοιχείο και στις δύο περιπτώσεις είναι ο συμπληρωματικός, σε σχέση με τα κοινωνικά και παραγωγικά δεδομένα της περιοχής, χαρακτήρας τους. Σε περίπτωση που διαταραχτεί η ισορροπία, π.χ. ο τουρισμός αποκτήσει κυρίαρχο ρόλο στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής, η περιοχή αποκτά χαρακτηριστικά άλλου προτύπου, π.χ. οργανωμένου τουρισμού διακοπών, τουρισμού σε θύλακες.

Κεφάλαιο 3: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1968 -1972

Η πρώτη συστηματική ένταξη ενός προγράμματος οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδας, έγινε στην δεκαετία του 60 με το πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης 1968 - 1972. *Εδώ πρέπει να τονιστεί πως κατά την δεκαετία του 1950 έγιναν αξιόλογες προσπάθειες προσέλκυσης επενδυτών στο κομμάτι του τουρισμού, παρότι το μεγαλύτερο μέρος του νομοθετικού πλαισίου επικεντρωνόταν στον τομέα της βιομηχανίας. Έτσι θεσπίστηκαν αφορολόγητα αποθεματικά ή φοροεκπτώσεις από τους φόρους επί των καθαρών κερδών για την απόκτηση νέων τουριστικών εγκαταστάσεων στην περιφέρεια. Επίσης, θεσπίστηκαν και απαλλαγές από την καταβολή δασμών και άλλων εισαγωγικών επιβαρύνσεων τόσο για την περιφέρεια όσο και για την Αττική. Το πρόγραμμα αυτό ήταν ουσιαστικά το πρώτο οργανωμένο σχέδιο για τον τουρισμό, βάση αυστηρώς επιστημονικών κριτηρίων. Χαρακτηριστικά ο νόμος αναφέρει: «η είς τον συντομότερον δυνατόν χρόνον εξασφάλις δια το σύνολον του πληθυσμού υψηλού βιοτικού επιπέδου και ευνοϊκών συνθηκών προς συνεχή πολιτιστικήν ανάπτυξιν και κοινωνικήν πρόοδον».

Στις σελ. 10-11 του Α' τόμου του Προτύπου αναφέρεται: «Αι ακταί αποτελούν ενδεχομένως τον σπουδαιότερον πόρον της χώρας...» και ότι «... μακροχρονίως η χώρα θα απολαμβάνει συγκριτικώς υψηλότερου εισοδήματος εκ της χρησιμοποίησεως των ακτών της εν σχέσει προς τους λοιπούς εθνικούς πόρους, τους οποίους διαθέτει εις την παγκόσμιον αγοράν». Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό επιδιώκετο με την επίτευξη των ακόλουθων επιμέρους στόχων η:

- επιτάχυνση του ρυθμού τουριστικής αναπτύξεως (ετήσια αύξηση των αφίξεων κατά 25%, έναντι 20% της περιόδου 1960-1966)
- βελτίωση της εποχικής κατανομής της τουριστικής κινήσεως και την προσέλκυση τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου
- επιμήκυνση του χρόνου παραμονής των τουριστών και αύξηση των εισπράξεων τουριστικού συναλλάγματος

- ενσωμάτωση του προγράμματος τουριστικής αναπτύξεως στο πρόγραμμα περιφερειακής αναπτύξεως της χώρας

Προς επίτευξη αυτών των στόχων επεδιώκετο η προσέλκυση επενδύσεων ύψους 15 δισεκατομμυρίων δραχμών κατά το χρονικό διάστημα του Προγράμματος (τρέχουσες τιμές). Εξ αυτών, τα 2,5 δισεκατομμύρια θα διεισθάνοντο για την αναδιοργάνωση του ΕΟΤ, την διαμόρφωση καταλλήλου διοικητικού πλαισίου οικιστικής αναπτύξεως, την θέσπιση ειδικών κινήτρων ενθάρρυνσης ιδιωτικών επενδύσεων τουριστικής αναπτύξεως, την βελτίωση της τουριστικής και ξενοδοχειακής εκπαίδευσως, και την συστηματική διεθνή τουριστική προβολή της χώρας. Το εν λόγω νομοθέτημα επεξεργάστηκε τα βασικά κίνητρα του α.ν. 146/67, που αφορούσαν τη μεταποίηση, και στον τουρισμό. Έτσι, με το νέο νόμο θεσπίζονταν και για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις αυξημένοι συντελεστές απόσβεσης με περιφερειακή διαφοροποίηση, αύξηση των ισχυόντων συντελεστών κατά 50% στην Αττική εκτός Λαυρεωτικής, κατά 100% στις επαρχίες Κορινθίας, Θηβών, Χαλκίδας, στο Δήμο Λαυρεωτικής και στη Θεσσαλονίκη και, τέλος, κατά 200% στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας. Επίσης, θεσπίσθηκε ενιαία φορολογική έκπτωση από τα κέρδη των εν λόγω επενδύσεων και συμψηφισμός ζημιών με κέρδη της επόμενης πενταετίας. Ο νέος, όμως, νόμος θέσπιζε και πρόσθετα μέτρα, όπως:

- μείωση του συντελεστή φορολογίας των μη διανεμομένων κερδών κατά 50%
- μείωση των τελών διανομής παρεπιδημούντων και εκδιδομένων λογαριασμών από 5% σε 2,5%
- μείωση του κόστους σύνδεσης των νέων τηλεφωνικών γραμμών κατά 30%
- μείωση των τιμολογίων της ΔΕΗ
- απαλλαγή από δασμούς και λοιπούς φόρους των υγρών καυσίμων
- μείωση κατά 50% των εργοδοτικών εισφορών, προς το ΙΚΑ και το Ταμείο Ασφάλισης Ξενοδοχοϋπαλλήλων
- δικαίωμα έκπτωσης δαπανών προβολής-διαφήμισης από τις ακαθάριστες εισπράξεις χωρίς δικαιολογητικά ποσοστού 2%-4%, αναλόγως του ποσοστού διαμονής αλλοδαπών πελατών των ξενοδοχείων

Ο παραπάνω νόμος υπέστη ορισμένες τροποποιήσεις και βελτιώσεις με την έκδοση του ν.δ. **848/71** "Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του α.ν. **543/68** περί παροχής ειδικών απαλλαγών και εκπτώσεων εις ξενοδοχειακάς επιχειρήσεις". Με το εν λόγω νομοθέτημα επήλθαν οι ακόλουθες τροποποιήσεις του προϋπάρχοντος

πλαisiού:

- καθιερώθηκε ατέλεια 200-350 αστικών τηλεφωνικών μονάδων ετησίως ανά κλίνη, αναλόγως του πληθυσμού του αστικού κέντρου εγκατάστασης της ξενοδοχειακής μονάδας (εξειδίκευση δόθηκε με το ν.δ. 1313/72)
- επεκτάθηκε η έκπτωση του 4% χωρίς δικαιολογητικά τόσο στα ξενοδοχεία πολυτελείας, όσο και στα γραφεία γενικού τουρισμού
- παραχωρήθηκαν κάποιες απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου και ΦΚΕ στα γραφεία γενικού τουρισμού, και
- παρασχέθηκαν ορισμένες διευκρινίσεις επί του προηγούμενου νόμου

Το επόμενο έτος εκδόθηκε το ν.δ. 1313/72 "Περί μέτρων ενισχύσεως της τουριστικής αναπτύξεως". Βασικό χαρακτηριστικό αυτού του νομοθετήματος ήταν η διαίρεση της χώρας σε τρεις περιοχές, διαφορετικές αυτών που ίσχυαν για τη μεταποίηση. Οι τρεις αυτές περιοχές ήταν οι ακόλουθες:

Περιοχή Α'

Νομός Αττικής και Πειραιώς (εκτός των νήσων του νομού Αττικής), Επαρχία Θεσσαλονίκης και οι νήσοι Ρόδος και Κέρκυρα.

Περιοχή Β'

Νήσοι Νομού Αττικής, Επαρχίας Χαλκίδας και Καρυστίας, Νομοί Κορινθίας, Αργολίδας, Αχαΐας (εκτός της Επαρχίας Καλαβρύτων), Βοιωτίας, Λάρισας, Φθιώτιδας, Χαλκιδικής και Πιερίας, Επαρχία Αλμυρού, Δήμοι Βόλου και Νέας Ιωνίας, Επαρχίες Τεμένους και Πεδιάδας του Νομού Ηρακλείου, Επαρχία Μιραμπέλλου του Νομού Λασιθίου και οι νήσοι Σκιάθος, Μύκονος και Κως.

Περιοχή Γ'

Η λοιπή χώρα. Σημειώνεται ότι το εν λόγω νομοθέτημα έδινε τη δυνατότητα στο Υπουργικό Συμβούλιο να δημιουργήσει και μια ακόμα περιοχή, την Περιοχή Δ', αποσπώντας νομούς, επαρχίες ή δήμους από την Περιοχή Γ'. Αυτό έγινε, τελικά, με την πράξη ΠΥΣ 46/73. Τα κίνητρα που προέβλεπε το υπό εξέταση ν.δ. κωδικοποιούνται στον Πίνακα 3.1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1 Κίνητρα του ν.δ. 1313/72

Κίνητρα του ν.δ. 1313/72	Περιοχές			
	Α	Β	Γ	Δ
Έκπτωση από τα καθαρά κέρδη ποσού της αξίας των επενδύσεων στον ξενοδοχειακό κλάδο για την περίοδο μέχρι του ποσοστού:	-	50% (1973-1977)	100% (1973-1982)	100% (1973-1982)
Έκπτωση των προαναφερθέντων ποσών για σχηματισμό μονίμου κεφαλαίου κινήσεως μέχρι του ποσοστού:	-	10%	20%	20%
Προσαύξηση των συντελεστών τακτικών αποσβέσεων κατά:	-	25%	100%	100%
Ποσοστά μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών	20% ¹	30% ²	40% ³	50% ⁴
Δωρεάν επιχορήγηση επενδύσεων σε παραδοσιακά κτίρια με σκοπό την τουριστική αξιοποίηση τους. (Ποσοστό στο σύνολο της επένδυσης).	15%	25%	30%	35% ⁵
Δασμολογική απαλλαγή για καύσιμα ξενοδοχείων μέχρι την:	31/12/74	31/12/74	31/12/77	31/12/77
Μειωμένα δημοτικά τέλη μέχρι την:	31/12/74	31/12/77	31/12/82	31/12/82

Μέχρι το 1974, εφόσον οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών αποτελούσαν το 40% τουλάχιστον του συνόλου των διανυκτερεύσεων.

Μέχρι το 1982, εφόσον οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών αποτελούσαν το 30% τουλάχιστον του συνόλου των διανυκτερεύσεων.

Μέχρι το 1987, εφόσον οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών αποτελούσαν το 20% τουλάχιστον του συνόλου των διανυκτερεύσεων.

Μέχρι το 1987, ασχέτως διανυκτερεύσεων αλλοδαπών.

Πλέον αυτού, προβλέφθηκε κρατική ενίσχυση 5% για επενδύσεις και σε ξενοδοχειακές μονάδες.

1
2
3
4
5

Πέραν των ανωτέρω, προβλέφθηκαν και άλλα κίνητρα, όπως:

- Ατέλεια αστικών τηλεφωνικών συνδιαλέξεων ετησίως ανά ξενοδοχειακή κλίνη έως την 31/12/1974 ως εξής: 200 μονάδες για δήμους ή κοινότητες μέχρι 30 χιλιάδες κατοίκους, 200 μονάδες για δήμους μέχρι 60 χιλιάδες κατοίκους και 350 μονάδες για δήμους άνω των 60 χιλιάδων κατοίκων
- Δασμολογικές μειώσεις τηλεφωνικών κέντρων, ανελκυστήρων κλπ. που χρησιμοποιούνται σε ξενοδοχεία

Προβλεπόταν, ακόμα, ότι η πιστοδοτική πολιτική του τραπεζικού συστήματος προς τον τουριστικό τομέα διαφοροποιείται κατά τομέα, περιοχή και ζώνη, καθορίζεται δε από την κυβέρνηση και όχι από τις νομισματικές αρχές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2

Προβλεπόμενη Διάθεση Πόρων σε δισ. δρχ. τιμές 1970		
	Ποσό	% συμμετοχής
(α) Μεταποίηση	346	68,4
(β) Τουρισμός	160	31,6
Σύνολο	506	100,0

3.2 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1973 – 1977

Συνέχεια των προηγούμενων νομοθετημάτων σχετικά με τον Τουρισμό, αποτέλεσε το πενταετές πρόγραμμα 1973-1977. Το εν λόγω ν.δ. τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το ν.δ. 1378/73 "Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του ν.δ. 1313/72 περί μέτρων ενισχύσεως της τουριστικής αναπτύξεως". Οι διαφοροποιήσεις του νεότερου έναντι του προηγούμενου νομοθετήματος ήταν οι εξής:

- Αυξήθηκαν τα ποσοστά των δαπανών διαφήμισης χωρίς δικαιολογητικά που αφαιρούντο από τα έσοδα από αλλοδαπούς πελάτες στο 3% για τις περιοχές Α και Β, και στο 4% για τις περιοχές Γ και Δ. Στα τουριστικά γραφεία το αντίστοιχο ποσοστό έγινε 3%
- Τροποποιήθηκε η διάταξη που αφορούσε τις δασμολογικές μειώσεις στις εισαγωγές ορισμένων προς επένδυση προϊόντων (π.χ. ανελκυστήρες)
- Επανακαθορίστηκε ο τρόπος προσδιορισμού της περιοχής Δ', καθώς ορίστηκε ότι αυτή μπορεί να ορισθεί όχι μόνον από την Γ' (όπως προέβλεπε

το προηγούμενο ν.δ.) αλλά και από την Β

Τέλος, η ΠΥΣ 46/73 "Περί καθορισμού τουριστικών περιοχών και ζωνών δυνάμει του άρθρου 11, παρ. 1. του ν.δ. 1313/72, ως ετρο-ποποιήθη και συνεπληρώθη δια του 1378/73 ομοίου", όρισε ζώνες μέσα στις τέσσερις περιοχές και καθιέρωσε μέγιστο αριθμό συνηγοριών για επενδύσεις που μπορούσε να εκδώσει ο ΕΟΤ στην περίοδο 1973-1977 κατά περιοχή. Εδώ σημειώνεται ότι οι συνηγορίες του ΕΟΤ τότε ήταν απαραίτητες προκειμένου να προχωρήσουν οι επενδύσεις στον τουριστικό τομέα.

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα περιγραφέντα νομοθετήματα έδιναν έμφαση στην προσέλκυση αλλοδαπών τουριστών, καθώς και στην άντληση σκληρού συναλλάγματος. Και τούτο διότι επιδιώκετο τόσο η απόκτηση ικανού μεριδίου στην ευρωπαϊκή αγορά από το ελληνικό τουριστικό προϊόν όσο και η ενίσχυση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της χώρας. Τα ν.δ. 1312/72 και 1313/73, όπως αυτά τροποποιήθηκαν εν συνεχεία, ίσχυσαν μέχρι το 1978. Στο διάστημα αυτό τέθηκαν οι βάσεις ανάπτυξης του χειμερινού τουρισμού. Τούτο, νομοθετικά επιτεύχθηκε με μια σειρά Πράξεων του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως οι: ΠΥΣ 177/12.11.75 "Περί καθορισμού ειδικών τουριστικών περιοχών, δυνάμει του άρθρου 11 παρ. 1 του ν.δ. 1313/72, ως ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια του 1378/78 ομοίου", η ΠΥΣ 33/19.03.76 "Περί καθορισμού ορεινών ζωνών δια την ανάπτυξιν του χειμερινού τουρισμού", η ΠΥΣ 85/28.07.76 "Περί συμπληρώσεως της υπ' αριθμ. 33/19.03.76 πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου περί καθορισμού ορεινών ζωνών δια την ανάπτυξιν του χειμερινού τουρισμού" και η ΠΥΣ 10/23.01.78 "Περί εντάξεως ενίων περιοχών της χώρας εις την περιοχήν Δ' προς ενίσχυσιν της τουριστικής αναπτύξεως.

Οι προγραμματιζόμενες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στο ανωτέρω πρόγραμμα για τους κλάδους Μεταποίηση, Τουρισμός είχαν ως εξής:

Σε δισ. δρχ., σε τιμές 1972

Μεταποίηση: 101

Τουρισμός: 47

3.3 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1976-1981

Το 1978 θεσπίσθηκε ο γενικός αναπτυξιακός νόμος 849/78 "Περί παροχής κινήτρων

δια την ενίσχυσιν της περιφερειακής και οικονομικής αναπτύξεως της χώρας". Ο νόμος αυτός οριακές, μόνον, μεταβολές επέφερε στο ισχύον μέχρι τότε νομοθετικό πλαίσιο αναπτυξιακών οικονομικών κινήτρων για τον τουρισμό. Οι μεταβολές αυτές αφορούσαν:

- Την παράταση ισχύος του κινήτρου της αφορολόγητης έκπτωσης από τα κέρδη στην Περιοχή Β' ως εξής: 50% έκπτωση σε σχέση με το ύψος της επένδυσης και 60% έκπτωση σε σχέση με το ύψος των ετησίων καθαρών κερδών
- Την παράταση ισχύος του κινήτρου της έκπτωσης της δαπάνης διαφήμισης και προβολής στην Περιοχή Α', όχι μόνο για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, αλλά και για τα γραφεία τουρισμού
- Την παράταση ορισμένων δασμολογικών απαλλαγών για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις

Με την είσοδο στη δεκαετία του 1980 εκρίθη σκόπιμη η σύνταξη νέου αναπτυξιακού νόμου, του ν. 1116/81. Ο νέος νόμος, όπως κατατέθηκε στη Βουλή, άλλαξε δραστικά τον τρόπο προσδιορισμού των τουριστικών περιοχών, αλλά κατά τη συζήτηση του αποφασίστηκε η διατήρηση της παλαιάς κατάταξης σε τρεις περιοχές. Ο νέος νόμος προέβλεπε την έκδοση ΠΥΣ για την εξειδίκευση του κατά περίπτωση.

Έτσι, για τον τουριστικό τομέα εξεδόθη η ΠΥΣ 71/26.03.81 "Περί καθορισμού των ανώτατων ποσοστών επιχορηγήσεων και επιδοτήσεως επιτοκίου των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, κατά νομό, επαρχία, δήμο, κοινότητα ως και κατά είδος καταλύματος, μέγεθος μονάδας και κατηγορία ξενοδοχειακής επιχειρήσεως στις περιοχές Β' και Γ' σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 6 και του άρθρου 9 του νόμου 1116/81". Με την εν λόγω πράξη ορίσθηκαν αναλυτικά τα ποσοστά επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων των ξενοδοχειακών μονάδων κατά νομό, επαρχία, δήμο και κοινότητα και, μάλιστα, κατά τρία μεγέθη ξενοδοχείων (μικρού μεγέθους έως 80 κλίνες, μεσαίου μεγέθους από 81 έως 300 κλίνες και μεγάλου μεγέθους άνω των 300 κλινών). Η κατάταξη μιας ξενοδοχειακής μονάδας σε κάποια από τις κατηγορίες επιδοτήσεων γινόταν λαμβάνοντας υπόψη την τοποθεσία εγκατάστασης, το μέγεθος και την κατηγορία της.

Τα κυριότερα από τα ληφθέντα μέτρα περιλαμβάνονται στον Πίνακα 3.3 και ίσχυαν εναλλακτικά σε δύο σχήματα: (α) επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - αποσβέσεις, ή (β) αφορολόγητες εκπτώσεις - αποσβέσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3

Οικονομικά Κίνητρα Προβλεπόμενα από την ΠΥΣ 71 / 26.03.81			
Κίνητρα	Περιοχές		
	A	B	Γ
Ανώτατα ποσοστά επιχορηγήσεων	-	20%, 15%, 10%	35%,30%,25%
Ανώτατα ποσοστά επιδότησης επιτοκίου (δάνεια προς ξενοδοχειακές επιχειρήσεις)	-	15%	25%
Ανώτατα ποσοστά αφορολόγητων εκπτώσεων από τα φορολογητέα καθαρά κέρδη επί της αξίας των νέων επενδύσεων	20%	50%	80%
Ανώτατο ποσοστό αφορολόγητων εκπτώσεων επί των ετησίων κερδών. ⁶	30%	60%	90%
Ποσοστά προσαύξησης των τακτικών αποσβέσεων	25%	50%	100%

Η υπαγωγή νέων επενδύσεων στα ευεργετήματα του ν. 1116/81 και της ΠΥΣ 71/81 γινόταν με τη σύμφωνη γνώμη του ειδικού επί τουριστικών θεμάτων τμήματος της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής. Γενικά, το εν λόγω νομοθέτημα θεωρείται πρότυπο αναπτυξιακού νόμου, για τούτο και αποτέλεσε τη βάση σχεδιασμού του ν. 1262/82 που, τελικά, τον αντικατέστησε. Έχει, ήδη, σημειωθεί ότι ο νέος νόμος εξέφραζε τη διαφορετική πολιτική ιδεολογία της κυβέρνησης που προέκυψε από τις εκλογές του 1981, από εκείνη των προηγούμενων κυβερνήσεων. Τονίσθηκε δε, ότι είχε δύο βασικές διαφορές. Η πρώτη ήταν ότι μεριμνούσε για τη συμμετοχή του κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων που διενεργούσαν μεγάλες επιχορηγούμενες επενδύσεις, και η δεύτερη ότι διέυρνε την έννοια της παραγωγικής επένδυσης, καθώς περιελάμβανε για πρώτη φορά και τον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

Ειδικά για τον τουρισμό, θεωρούσε παραγωγική επένδυση κάθε δαπάνη που αφορούσε κατασκευή ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων ή αγορά ξενοδοχειακών κτιρίων και βοηθητικών εγκαταστάσεων ευρισκομένων σε αδράνεια ή κατασκευή νέων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων ιαματικών πηγών, μόνιμων εγκαταστάσεων κατασκηνωτικών κέντρων (camping) και χειμερινού τουρισμού ή δημιουργία (ή ενίσχυση) επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών στήριξης τουριστικών-

6

⁶ Εκπτώση από τα κέρδη μπορούσαν να κάνουν με τα ποσοστά της Περιοχής Γ' και οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που βρίσκονταν στις Περιοχές Α' και Β', εφόσον προέβαιναν σε επενδύσεις στην Περιοχή Γ'.

ξενοδοχειακών μονάδων. Πέραν αυτού, ο νέος νόμος για πρώτη φορά στα ελληνικά χρονικά, προέβλεπε την οικονομική ενίσχυση τόσο των κατασκηνωτικών κέντρων (camping) όσο και των εγκαταστάσεων χειμερινού τουρισμού. Μέχρι τότε, το πρόγραμμα του ΕΟΤ δεν προέβλεπε σχετικές ενισχύσεις (μέσω των κονδυλίων του αρμοδίου Υπουργείου), ενώ για το χειμερινό τουρισμό προβλέπονταν απλώς ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης.

Επιπλέον, ο νέος νόμος επεξέτεινε την επιχορήγηση των επενδύσεων σε τουριστικές δραστηριότητες και σε ξενοδοχειακές μονάδες άνω των 300 κλινών, καθώς μέχρι τότε η ενίσχυση δινόταν σε μονάδες το πολύ 300 κλινών. Τα οικονομικά κίνητρα ήταν εκείνα του ν. 1116/81 και παρέχονταν διαζευκτικά ως δύο σχήματα: είτε (α) επιχορηγήσεις επενδύσεων - επιδοτήσεις επιτοκίων-αυξημένες αποσβέσεις είτε (β) αφορολόγητες εκπτώσεις - αυξημένες αποσβέσεις.

3.4 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1982-1986

Ένα από τα μεγαλύτερα διαρθρωτικά προβλήματα του Ελληνικού Τουρισμού κατά την δεκαετία του 1980 ήταν η συγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας σε ορισμένες περιοχές της Χώρας, με όλες τις παρεπόμενες οικονομικές και περιβαλλοντικές δυσλειτουργίες, πχ στροφή της τοπικής οικονομίας σε «μονοκαλλιέργεια», αγορά ευπαθής και εξαρτημένη από διεθνείς συγκυρίες, έξοδος του ενεργού πληθυσμού από τον πρωτογενή τομέα και εγκατάλειψη γεωργικής γης, οικοπεδοποίηση, αστικοποίηση υπαίθρου, υπερεκμετάλλευση φυσικών πόρων, αλλοίωση περιβάλλοντος, ρύπανση, φόρτιση υποδομών κλπ. Εν τούτοις η ενεργή ζήτηση για νέες επενδύσεις και για πραγματοποίηση διακοπών στις περιοχές αυτές, αντί να μειώνεται αυξανόταν, λόγω των εξωτερικών οικονομιών, που στο μεταξύ αναπτύχθηκαν τοπικά και της «καθιέρωσης» των περιοχών αυτών στις ξένες αγορές.

Κατά τη δεκαετία του 1980 τα πενταετή προγράμματα Οικονομικής και Κοινωνικής Αναπτύξεως της χώρας συνέχισαν να δίδουν έμφαση στους ποιοτικούς παράγοντες. Κατά την περίοδο, όμως, αυτήν οι δυνατότητες χρηματοδότησεως των δημοσίων επενδύσεων είχαν διευρυνθεί σημαντικά λόγω των κοινοτικών ενισχύσεων. Είναι, άλλωστε, γνωστόν ότι η χρηματοδότηση προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης από την Ε.Ε. γίνεται βάσει διαφόρων προγραμμάτων γνωστών με ποικίλα ονόματα (π.χ. Μ.Ο.Π., Πακέτα Delors I και II, ΚΠΣ κ.ο.κ.). Ειδικώς για το πακέτο Μ.Ο.Π. (Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα), σημειώνεται ότι θεσπίστηκε το 1985. Το ύψος των δεσμευθέντων κονδυλίων ανήλθε σε 2 δισεκατομμύρια ECU (βλ.

Κανονισμό ΜΟΠ 2088/1995, Άρθρ. 10, §3). Η ποσοστιαία κατανομή των ποσών του συνολικού προϋπολογισμού τους, έχει ως εις τον Πίνακα 3.4

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4

Ποσοστιαία Κατανομή Ποσών Μ.Ο.Π.			
Κατανομή κατά Περιφέρεια		Κατανομή κατά Τομέα	
Αττική	17,5%	Πρωτογενής Τομέας	22,3%
Α. + Κ. Ελλάδα	21,6%	Δευτερογενής Τομέας	22,6%
Β. Ελλάδα	27,7%	Τριτογενής (πλην Τουριστικού)	
Δ. Ελλάδα + Πελοπόννησος	24,4%	Τομέας	43,2%
Νήσοι Αιγαίου	8,8%	Τουριστικός Τομέας	11,9%
100,0%		100,0%	

Πηγή: ΚΕΠΕ, Έκθεση 24

Ο ν. 1262/82 ανέτρεψε την κατά οικονομικές περιοχές διαίρεση της επικράτειας που είχε εισαγάγει ο προηγούμενος νόμος, καθορίζοντας τέσσερις τουριστικές περιοχές.

Περιοχή Α'

Νομός Αττικής (εκτός από τις επαρχίες Τροιζηνίας και Κυθήρων και τις νήσους Αίγινα, Σπέτσες και Ύδρα) και Νομός Θεσσαλονίκης.

Περιοχή Β'

Τα νησιά Κέρκυρα (εκτός του νότιου τμήματος που εντάχθηκε στην Περιοχή Γ'), Μύκονος, Σκιάθος, Αίγινα, Σπέτσες, Ύδρα, επαρχία Τροιζηνίας, επαρχίες Τεμένους και Πεδιάδας του Νομού Ηρακλείου, η επαρχία Μιραμπέλου του Νομού Λασιθίου, η περιοχή της πόλης της Ρόδου και η πόλη της Χαλκίδας.

Περιοχή Γ'

Οι Νομοί Βοιωτίας, Ρεθύμνου, Λασιθίου, Άρτας, Τρικάλων, Κοζάνης, Ημαθίας, Ηλείας, Λακωνίας, Πρέβεζας, Αιτωλοακαρνανίας, Μαγνησίας, Λάρισας, Φθιώτιδας, Φωκίδας, Εύβοιας, Κορινθίας, Αργολίδας, Αχαΐας, Πιερίας, Χαλκιδικής, Καβάλας, Γρεβενών, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Κυκλάδων, το υπόλοιπο της Κρήτης και η επαρχία Κυθήρων.

Περιοχή Δ'

Οι Νομοί Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου (πλην Ρόδου) και Μεσσηνίας.

Από την παραπάνω κατάταξη προκύπτει ότι ο νέος αναπτυξιακός νόμος ενέταξε στην Περιοχή Α' μόνο τους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης, ενώ ο προηγούμενος είχε συμπεριλάβει και την Κέρκυρα και τη Ρόδο. Στην Περιοχή Β' πέραν των προαναφερθεισών, περιέλαβε και τις επαρχίες Τεμένους και Πεδιάδας καθώς και την πόλη της Χαλκίδας. Στην Περιοχή Γ', περιελήφθησαν οι Νομοί Κορινθίας, Αργολίδας, Αχαΐας (πλην επαρχίας Καλαβρύτων), Βοιωτίας, Λάρισας, Φθιώτιδας, Χαλκιδικής και Πιερίας, η επαρχία Αλμυρού και οι Δήμοι Βόλου και Νέας Ιωνίας του Νομού Μαγνησίας. Οι εν λόγω περιοχές, με τον προηγούμενο νόμο, κατατάσσονταν στην Περιοχή Β'.

Τέλος, ο νέος νόμος δημιούργησε την Περιοχή Δ' που δεν προέβλεπε ο προηγούμενος, κατέταξε δε σε αυτήν τους παραμεθόριους νομούς και τις νήσους του Ανατολικού Αιγαίου. Πέραν αυτής της κατανομής, ο νέος νόμος προέβλεπε ότι με κοινές υπουργικές αποφάσεις ήταν δυνατός ο καθορισμός ζωνών εντός των τουριστικών περιοχών. Στις ζώνες αυτές μπορούσαν να δοθούν πρόσθετες επιδοτήσεις επιτοκίου και επιχορηγήσεις επενδύσεων, πέραν αυτών που θέσπιζε γενικά ο νόμος. Οι κρατικές παρεμβάσεις την περίοδο αυτή συνίστανται, μεταξύ άλλων, και στα κίνητρα του αναπτυξιακού Νόμου 1262/82, σε συνδυασμό με το τραπεζικό δανειοδοτικό σύστημα (καθορισμός περιοχών κινήτρων με διαφορετικά πλαίσια επιχορήγησης). Ένας συνοπτικός απολογισμός των μέτρων αυτών δείχνει, ότι λόγω των αδυναμιών τους (όπως π.χ. επιχορήγηση ξενοδοχειακών μονάδων μόνο μέχρι 300 κλινών, χωρίς συμμετοχή του Κράτους στην επιχορήγηση, παραγνώριση του χωροταξικού κριτηρίου κατά την χρηματοδότηση, αντικίνητρα της πολεοδομικής νομοθεσίας για την ανέγερση μονάδων άνω των 100-150 κλινών κ.λπ.), δεν εξυπηρέτησαν τους κοινωνικοοικονομικούς και περιβαλλοντικούς τους στόχους, αφού οδήγησαν σε δημιουργία μικρών, ως επί το πλείστον, μονάδων και ως εκ τούτου κατακερματισμό των διαθέσιμων πόρων, αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση, ερασιτεχνισμό, υποβάθμιση παρεχομένων υπηρεσιών, συγκέντρωση κατά περιοχή πολλών μικρών μονάδων χωρίς ελεύθερους χώρους και συμπληρωματικές εγκαταστάσεις, κακή σύνδεση με τα δίκτυα υποδομής, έλλειψη βιολογικών καθαρισμών κ.λπ.

3.5 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1988-1992

Στο πρόγραμμα αυτό γίνεται ένα περαιτέρω σοβαρό βήμα απεμπλοκής από τα ιδεολογήματα του παρελθόντος περί των δυνατοτήτων της τουριστικής βιομηχανίας να στηρίξει μια ταχύρρυθμη, διατηρήσιμη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη. Η κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές του 1990 προέβη σε αλλαγές του νομοθετικού πλαισίου με νέο αναπτυξιακό νόμο, τον 1892/90 "Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις". Πρόκειται για νομοθέτημα που σηματοδοτεί την έναρξη της τρίτης αναπτυξιακής περιόδου. Με τον νέο αναπτυξιακό νόμο εισήχθησαν πολλές νέες ρυθμίσεις που μπορεί να χαρακτηρισθούν ότι αντανakλούσαν σε πολλά σημεία μια διαφορετική οικονομική αντίληψη. Όσες, όμως, διατάξεις του προϋπάρχοντος νόμου δεν αναμορφώθηκαν, εξακολούθησαν να ισχύουν. Η βασική μεταβολή που επέφερε ήταν η κατάργηση της συμμετοχής του δημοσίου στις επιχορηγούμενες επιχειρήσεις, ενώ αναφορικά με τον τουριστικό τομέα ήταν η καθιέρωση μιας πιο επιλεκτικής πολιτικής επενδυτικών κινήτρων στον τομέα αυτό.

Έτσι, ο νέος νόμος διέυρνε τον κύκλο των τουριστικών επιχειρήσεων που μπορούσαν να τύχουν των ευεργετικών του διατάξεων, καθώς επέτρεψε την υπαγωγή στα κίνητρα του επενδύσεων που αφορούσαν την αναβάθμιση οικιών, διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων, διασκευαζομένων ξενώνων κλπ., έστω κι αν ο ιδιοκτήτης τους (φυσικό πρόσωπο) είχε στην κατοχή του περισσότερες των τριών μονάδων (μέχρι τότε, δεν παρεχόταν ενίσχυση εάν ο ιδιοκτήτης κατείχε περισσότερες των 3 μονάδες), καιδημιουργία λιμένων αναψυχής (μαρίνες), συνεδριακών κέντρων και γηπέδων γκολφ. Μεριμνούσε, επίσης, για την ενθάρρυνση επενδύσεων εκσυγχρονισμού των τουριστικών εγκαταστάσεων, καθώς παρείχε ειδικές προς τούτο επιχορηγήσεις. Συγκεκριμένα, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Περιοχής Α' που πραγματοποιούσαν εκσυγχρονιστικές επενδύσεις, μετατάσσονταν στα κίνητρα της Περιοχής Β'. Επενδύσεις που αφορούσαν διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια της Περιοχής Α' απήλαυναν των κινήτρων της Περιοχής Γ', ενώ οι παρεμφερείς επενδύσεις στις λοιπές Περιοχές πριμοδοτούνταν με πέντε (5) πρόσθετες εκατοστιαίες μονάδες επιχορήγησης. Επενδύσεις μετατροπής διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε τουριστικούς ξενώνες ή ξενοδοχεία υπάγονταν στις ενισχύσεις της Περιοχής Δ'.

Στις επενδύσεις που αφορούσαν λιμένες αναψυχής (μαρίνες), γήπεδα γκολφ και ιαματικές πηγές παρεχόταν επιχορήγηση 25 εκατοστιαίων μονάδων στις περιοχές Β', Γ' και Δ' και 35 μονάδων στη Θράκη. Τέλος, στις επενδύσεις που αφορούσαν την ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων ΑΑ και Α τάξεως, καθώς και την ίδρυση

ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων που εξυπηρετούσαν θεραπευτικό, αθλητικό ή χειμερινό τουρισμό, και ήταν εγκαταστημένες στις Περιοχές Β' και Γ', δίνονταν οι ενισχύσεις της Περιοχής Δ'. Στις αντίστοιχες μονάδες της Περιοχής Δ' δίνονταν πέντε (5) εκατοστιαίες μονάδες πλέον εκείνων που προβλέπονταν γενικώς. Πέραν αυτών, για τον τουριστικό τομέα ο ν. 1892/90 προέβλεπε εναλλακτικώς αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις ως εκ του κατωτέρω Πίνακα 3.5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5

Αφορολόγητες Εκπτώσεις και Αυξημένες Αποσβέσεις του ν. 1892/90					
Κίνητρα	Περιοχές				
	Α	Β	Γ	Δ	Θράκης
Ποσοστά αφορολόγητων εκπτώσεων από τα φορολογητέα καθαρά κέρδη επί της αξίας των νέων επενδύσεων	-	40%	55%	70%	100%
Ανώτατα ποσοστά αφορολόγητων εκπτώσεων επί των ετησίων καθαρών κερδών	-	60%	75%	90%	100%
Ποσοστά αποσβέσεων	-	20%	35%	50%	50%

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, παρόλο που ο εν λόγω νόμος δεν επεδίωκε τη ριζική αλλαγή του υφισταμένου, τότε, θεσμικού καθεστώτος, εντούτοις, επέφερε σημαντικές αλλαγές προς την κατεύθυνση της άμβλυνσης της συμμετοχής του κράτους στην παραγωγική διαδικασία. Στα χρηματοπιστωτικά κίνητρα του Ν. 1262/82 (όπως τροποποιήθηκε) από την έναρξη ισχύος του (1982) μέχρι 31.12.91, υπήχθησαν (στοιχεία ΥΠΕΘΟ) 3.652 τουριστικές επενδύσεις. Το συνολικό ύψος των επενδύσεων αυτών ήταν 379.554.065.325 δρχ., το ύψος της επιχορήγησης του Δημοσίου 129.045.038.464 δρχ. η εκτιμώμενη επιδότηση επιτοκίου 16.997.550.180 δρχ. το επιδοτούμενο δάνειο 109.059,730.004 δρχ. Με τις επενδύσεις αυτές δημιουργούνται (:) 43.591 θέσεις εργασίας και 233.097 κλίνες (στα ανωτέρω ποσά περιλαμβάνεται και η υπαγωγή τουριστικών επενδύσεων στα ΜΟΠ.

3.6 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 1993 – 1998

Η κυβερνητική μεταβολή του 1993 προκάλεσε νέες μεταβολές στο αναπτυξιακό νομοθετικό πλαίσιο. Η νέα κυβέρνηση προώθησε το ν. 2234/94 "Τροποποίηση και συμπλήρωση του ν. 1892/90 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" χωρίς, όμως, να επιφέρει ουσιαστική μεταβολή στα περί του τουρισμού

ισχύοντα νόμου. Οι επανειλημμένες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις ήταν, πλέον, τόσες πολλές, ώστε η Πολιτεία αναγκάστηκε να τις ενοποιήσει σε ένα νομοθέτημα, το Προεδρικό Διάταγμα 456/95. Αλλά και αυτό σύντομα υπερκεράσθηκε, καθώς η κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές του 1996, προώθησε νέο αναπτυξιακό νόμο, το ν. 2601/98. Όσον αφορά ειδικώς τον τουρισμό, αυτός προβλέπει ότι για να υπαχθεί μια τουριστική επένδυση στα ευεργετήματα του πρέπει να κατευθύνεται σε:

- Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον Β' κατηγορίας,
- Εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον Γ' κατηγορίας ή ξενοδοχειακών μονάδων παραδοσιακής οργάνωσης ή κατασκηνωτικών κέντρων (camping) τουλάχιστον Γ' κατηγορίας,
- Μετατροπή κτιρίων ή παραδοσιακών οικιών σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ' κατηγορίας, και
- Ίδρυση, επέκταση ή εκσυγχρονισμό συνεδριακών κέντρων ή κέντρων χειμερινού τουρισμού ή ιαματικών λουτρών ή γηπέδων γκολφ ή λιμένων αναψυχής (μαρίνων)

Σύμφωνα με το νέο νόμο, και σε αντίθεση με τον προηγούμενο, για να καταστεί εφικτή η παροχή των ενισχύσεων πρέπει η νέα επένδυση να υπερβαίνει ένα ελάχιστο ύψος. Το ύψος αυτό κλιμακώνεται ως εξής:

- 25 εκατομμύρια δραχμές για επισκευή, αποκατάσταση και μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες. Το ίδιο ποσό αφορά και επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων κάτω των 50 κλινών
- 50 εκατομμύρια δραχμές για εκσυγχρονισμό τουριστικών επιχειρήσεων και ξενοδοχειακών μονάδων στην Περιοχή Δ'
- 100 εκατομμύρια δραχμές για επέκταση μονάδων τουριστικών επιχειρήσεων εγκαταστημένων στην Περιοχή Δ'
- 150 εκατομμύρια δραχμές για ίδρυση ή επέκταση τουριστικών μονάδων στην Περιοχή Δ'
- 250 εκατομμύρια δραχμές για ίδρυση μονάδων τουριστικών επιχειρήσεων σε διάφορες περιοχές της χώρας, πλην της Περιοχής Δ'

Μέρος της χρηματοδότησης των εν λόγω επενδύσεων μπορεί και γίνεται είτε με τραπεζικό δανεισμό, είτε με προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) επενδύσεων εξοπλισμού για ολοκληρωμένης μορφής εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων ή κατασκηνωτικών κέντρων (camping). Μάλιστα, οι σχετικές επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις μπορεί και να υπερβαίνουν το όριο των 15

εκατομμυρίων δραχμών για κάθε νέα μόνιμη και πλήρους απασχόλησης θέση που δημιουργείται από την επένδυση μέσα στην πρώτη πενταετία από την ολοκλήρωση της και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της μονάδας. (Ας σημειωθεί ότι για διάφορες άλλες μορφές επενδύσεων, οι ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το εν λόγω όριο).

Εν προκειμένω, διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με το νέο νόμο ως μόνιμες και πλήρους απασχόλησης θέσεις που δημιουργούν οι επενδύσεις στον τουρισμό, νοούνται και οι θέσεις εποχιακής συνεχούς απασχόλησης, τουλάχιστον τρίμηνης διάρκειας. Οι ενισχύσεις που παρέχει ο νέος νόμος στις επενδύσεις στον τουριστικό τομέα δίνονται εναλλακτικά σε δύο σχήματα, όπως και στους λοιπούς παραγωγικούς κλάδους. Συγκεκριμένα, για την ίδρυση νέων ξενοδοχειακών μονάδων ή την επέκταση παλαιών, τα παρεχόμενα οικονομικά κίνητρα έχουν ως εις τον Πίνακα 3.6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6

**Παρεχόμενα Οικονομικά Κίνητρα
για Ίδρυση ή Επέκταση Ξενοδοχειακών Μονάδων
(ν. 2601/98)**

Περιοχή	Πρώτο Σχήμα			Δεύτερο Σχήμα	
	Επιχορηγήσεις (% επένδυσης)	Επιδοτήσεις Επιτοκίου (%)	Επιδότηση Leasing (%)	Επιδότηση Επιτοκίου (%)	Φορολ. Ελαφρύνσεις (Αφορολ. Διαθέσιμα επί της Επένδυσης %)
A	-	'	-	-	-
B	-		-	-	
Γ	15	15	15	15	40
Δ	25	25	25	25	60

Για τις λοιπές τουριστικές δραστηριότητες, ανεξαρτήτως περιοχής δράσεως, τα παρεχόμενα οικονομικά κίνητρα διαμορφώνονται σύμφωνα με τον Πίνακα 3.6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7

**Παρεχόμενα Οικονομικά Κίνητρα
για Διάφορες Επενδύσεις στον Τουριστικό Τομέα
(ν. 2601/98)**

Περιοχή	Πρώτο Σχήμα			Δεύτερο Σχήμα	
	Επιχορηγήσεις (% επένδυσης)	Επιδότησεις Επιτοκίου (%)	Επιδότηση Leasing (%)	Επιδότηση Επιτοκίου (%)	Φορολ. Ελαφρύνσεις (Αφορολ. Διαθέσιμα επί της Επένδυσης %)
Αναβάθμιση ξενοδοχείου (τουλάχιστον Β' κατηγορίας & camping)	25	25	25	25	60
Πλήρης ανακαίνιση ξενοδοχείου (τουλάχιστον Β' κατηγορίας)	25	25	25	25	60
Ίδρυση γηπέδων γκολφ, συνεδριακών κέντρων. Μετατροπή παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχεία	40	40	40	40	100
Ίδρυση συνεδριακών κέντρων ως τμήματα ξενοδοχείων, θέρετρα σκι, λουτρά, μαρίνες, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα υγείας, κέντρα αθλημάτων και εκπαίδευσης	35	35	35	35	70

Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο νέος αναπτυξιακός νόμος κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς επιδιώκει δύο πράγματα: την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και των προς προσέλκυση τουριστών, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, και την ενίσχυση των τουριστικών επιχειρήσεων που κρίνονται, γενικά, βιώσιμες.

Για την επίτευξη αυτών των δύο στόχων θεσπίζει μέτρα, τα οποία, ως επί το πλείστον, ευνοούν τις μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις, έναντι των μικρομεσαίων. Αυτό γίνεται διότι ο νομοθέτης, κατά τεκμήριο, θεωρεί ότι οι μεγάλες μονάδες έχουν ικανή οικονομική επιφάνεια που τους επιτρέπει να χρηματοδοτήσουν την εγκατάσταση σύγχρονης τεχνολογίας και την κατασκευή έργων αναβάθμισης του περιβάλλοντος. Επιπλέον, φαίνεται ότι δέχεται πως αυτές μπορούν να λειτουργούν με μικρότερο κόστος, δεδομένου ότι είναι σε θέση να εξασφαλίσουν σημαντικές οικονομίες κλίμακας. Τέλος, φαίνεται ότι θεωρεί πως οι μεγάλες μονάδες μπορούν να εξασφαλίσουν περισσότερα έσοδα έναντι των μικρών, δεδομένου ότι έχουν μεγαλύτερη διαπραγματευτική ικανότητα έναντι των tour operators, από ότι οι μικρές.

Από τις ανωτέρω επενδύσεις ολοκληρώθηκαν οι 2.259. Το συνολικό ύψος των επενδύσεων αυτών ήταν 265.982.709.064 δρχ., το ύψος της επιχορήγησης του Δημοσίου 90.594.214.782 δρχ. η εκτιμώμενη επιδότηση επιτοκίου 9.95.7.124.450 δρχ. και επιδοτούμενο δάνειο 53.709.224.380. Με τις επενδύσεις αυτές δημιουργούνται (;) 25.280 θέσεις εργασίας και 135.509 κλίνες. Στα χρηματοπιστωτικά κίνητρα του Ν. 1892/90 έχουν υπαχθεί συνολικά από την έναρξη ισχύος του μέχρι το τέλος 1994, 334 επενδύσεις του Τουριστικού Τομέα, με συνολικό ύψος επένδυσης 65.697.967.937 δρχ. και επιχορήγηση 18.665.927.752 δρχ. Από τις επενδύσεις αυτές, μόνο 9 αφορούν campings (καθώς και ξενώνες νεότητας και ορεινά καταφύγια) με συνολικό ύψος επένδυσης 2.292.635.000 δρχ. και επιχορήγηση 631.229.525 δρχ., ενώ οι υπόλοιπες 325 αφορούν επενδύσεις σε ξενοδοχεία με ή χωρίς εστιατόριο. Οι 334 επενδύσεις δημιουργούν (;) όταν ολοκληρωθούν, 5.170 θέσεις ενασχόλησης.

3.7 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2000-2004

Από τον ισχύοντα αναπτυξιακό νομό 2601/98, που αποτελεί συνέχεια των προηγούμενων νόμων 1892/90 και 1262/82, ενισχύονται οι ακόλουθες κατηγορίες τουριστικών επενδύσεων :

- Ίδρυση - επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων 3* (B τάξης) και άνω. Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον 2* (Γ τάξης) η και κατώτερης των 2* εφόσον στεγάζονται σε κτίρια διατηρητέα η παραδοσιακά και με τον εκσυγχρονισμό αναβαθμίζονται στην κατηγορία 2* τουλάχιστον
- Εκσυγχρονισμός τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (κάμπινγκ) τουλάχιστον Γ' τάξης
- Προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατηγορίας τουλάχιστον 2* (Γ' τάξης)
- Μετατροπή διατηρητέων η παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ' τάξης (2*)
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής

Από το Μάιο 1998 ως το Φεβρουάριο του 2004 έχουν υπαχθεί στον αναπτυξιακό νόμο 897 επενδύσεις όλων των κατηγοριών, συνολικού προϋπολογισμού 967.3 εκ. € με τις οποίες δημιουργούνται 7.215 νέες θέσεις εργασίας. Από το σύνολο των επενδύσεων οι 592 (66,2% του συνόλου) αφορούν σε εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων, οι 193 (21,5%) σε μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε κύρια τουριστικά καταλύματα, οι 62 (6,9%) σε ίδρυση - επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, οι 24 (2,7%) σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και οι υπόλοιπες 24 (2,7%) σε εκσυγχρονισμό κάμπινγκ και σε προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχεία.

Σχετικά με τη γεωγραφική κατανομή ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστικών επενδύσεων συγκεντρώνεται, όπως είναι φυσικό, στις τουριστικές περιοχές και συγκεκριμένα στην Κρήτη (26,3% του συνόλου), το Νότ. Αιγαίο (17,8%), την Κεντρ. Μακεδονία (9,5%) και τα Ιόνια νησιά (9%). Από άποψη κατανομής του συνολικού προϋπολογισμού, τα

μεγαλύτερα ποσά κατευθύνονται προς την Περιφέρεια Αττικής (200.9 εκ. € δηλ. το 20,8% του συνόλου) όπου υλοποιούνται λίγες μεν αλλά μεγάλες επενδύσεις και ακολουθούν η Κρήτη (164,4 εκ. € - 17%), το Νοτ. Αιγαίο (151,6 εκ. € - 15,7%), και η Κεντρ. Μακεδονία (104,7 εκ. €- 10,8%). Με την παραδοχή πάντως ότι ο δείκτης: επενδύσιμο ποσό / κλίνη (1998) απεικονίζει τη δυναμική των τουριστικών επενδύσεων στις επιμέρους περιφέρειες για την περίοδο Μάιος 1998 - Φεβρ. 2004, παρατηρούμε ότι ο δείκτης αυτός είναι μικρότερος του μέσου ορού της χώρας (1.681€/κλίνη) σε τουριστικές περιοχές όπως Κρήτη (1440 €/κλ), Νοτ. Αιγαίο (1.1096/κλ), Ιόνια Νησιά (1.076 €/κλ) και αισθητά υψηλότερος σε περιοχές όπως Δυτ. Ελλάδα (5.499 €/κλ), Αττική (3.254 €/κλ), Δυτ. Μακεδονία (2.966 €/κλ), Ήπειρος (2.124 €/κλ), Θεσσαλία (2.087 €/κλ), γεγονός που σημαίνει ότι στις περιοχές αυτές το τουριστικό προϊόν εμπλουτίζεται, είτε με την προσθήκη νέων εγκαταστάσεων είτε με την αναβάθμιση των υφισταμένου, με ρυθμούς υψηλότερους από ότι στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας.

Περιγραφή ανά κατηγορία επένδυσης

1) Ίδρυση - Επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων

Έχουν υπαχθεί 62 επενδύσεις με 5.591 νέες κλίνες και 958 νέες θέσεις εργασίας συνολικού προϋπολογισμού 122,72 εκ. €, οι περισσότερες από τις οποίες στη Θεσσαλία (12 μονάδες με 936 κλίνες), στο Νότιο Αιγαίο (10 μονάδες με 540 κλίνες) και στην Κεντρική Μακεδονία (8 μονάδες με 618 κλίνες). Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 90 νέες κλίνες ανά επένδυση, με μέσο προϋπολογισμό (σε τρέχουσες τιμές) 21.950 € ανά κλίνη και μέση επιχορήγηση 4.311 €.

Ο μικρός, σχετικά, αριθμός των επενδύσεων οφείλεται στο ότι σε πολλές, τουριστικά αναπτυγμένες, περιοχές της χώρας δεν χορηγείται το κίνητρο της δωρεάν επιχορήγησης για τη συγκεκριμένη κατηγορία επενδύσεων, στο μεγαλύτερο δε τμήμα των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης δεν χορηγούνται καθόλου κίνητρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ οι παραπάνω περιορισμοί ίσχυαν και με τον προηγούμενο αναπτυξιακό νομό 1892/90, κατά την πενταετία 1998-2003 το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας αυξήθηκε από 7.754 μονάδες με 575.45 κλίνες σε 8.561 μονάδες με 626.671 κλίνες δηλ. κατά 10,4% και 8,9% αντίστοιχα. Σε ορισμένους δε νομούς με σταθερά υψηλή η αυξανόμενη ζήτηση όπως Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Χανίων,

Λευκάδας, παρά τους περιορισμούς στη χορήγηση κίνητρων, η αύξηση του ξενοδοχειακού δυναμικού, τόσο σε αριθμό μονάδων όσο και σε αριθμό κλινών, είναι της τάξεως του 20%, στο δε νομό Ζακύνθου της τάξεως του 40%.

2) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων

Έχουν υπαχθεί 594 επενδύσεις (66,2% του συνόλου των επενδύσεων) δηλ. ισάριθμες ξενοδοχειακές μονάδες με 82.456 κλίνες, εκ των οποίων εκσυγχρονίζονται οι 74.636. Η διαφορά στις κλίνες οφείλεται κυρίως στο ότι σε ορισμένα μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα η επένδυση αφορά σε πτέρυγες και όχι στο σύνολο της μονάδας. Προβλέπεται η δημιουργία 2.619 νέων θέσεων εργασίας, παρά το γεγονός ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία επενδύσεων ο υπολογισμός της επιχορήγησης δεν συνδέεται υποχρεωτικά με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 511,38 εκ. € που αντιστοιχεί στο 52,8% του προϋπολογισμού του συνόλου των επενδύσεων.

Από άποψη γεωγραφικής κατανομής οι περισσότερες επενδύσεις εκσυγχρονισμού συγκεντρώνονται στην Περιφ. Κρήτης με 170 μονάδες (28,6% του συνόλου) και 21.014 εκσυγχρονιζόμενες κλίνες (28,1%) και ακολουθούν η Περιφ. Αιγαίου με 117 μονάδες (19,7% του συνόλου) και 15.314 κλίνες (20,5%) και η Περιφ. Ιον. Νήσων με 71 μονάδες (11,9%) και 8.522 κλίνες (11,4%). Λαμβάνοντας ως βάση αναφοράς το ξενοδοχειακό δυναμικό του 1998 (έτος έναρξης ισχύος του Ν. 2601/98) και ιδιαίτερα τις επιλέξιμες από τον αναπτυξιακό νομό κατηγορίες ξενοδοχείων (ΑΑ'-Γ') παρατηρούμε ότι, στο σύνολο της χώρας, έχει υπαχθεί για εκσυγχρονισμό το 9,8% των ξενοδοχείων και το 14,3% των κλινών. Σε επίπεδο περιφερειών το υψηλότερο ποσοστό εκσυγχρονισμού παρατηρείται στην Κρήτη, με 15% των ξενοδοχείων και 19,2% των κλινών και ακολουθούν τα Ιόνια Νησιά με 12% και 14,8% αντίστοιχα, η Δυτ. Ελλάδα με 11,1% και 18,6%, η Αττική με 8,6% και 14,7% και το Νότιο Αιγαίο με 8,3% και 12% αντίστοιχα. Αντίθετα, στις λιγότερο αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές τα ποσοστά εκσυγχρονισμού κυμαίνονται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα στην Αν Μακεδονία και Θράκη εκσυγχρονίζεται το 6,5% των ξενοδοχείων και 8,2% των κλινών ενώ στην Ήπειρο το 7,7% και το 9,5% αντίστοιχο.

Σε ότι αφορά στο ρυθμό εκσυγχρονισμού των ξενοδοχείων ανά τάξη παρατηρούμε ότι αυτός είναι ευθέως ανάλογος της τάξης. Συγκεκριμένα στην τάξη πολυτελείας

(ΑΑ) εκσυγχρονίζονται το 26,4% των μονάδων του 1998 και το 20.1% των κλινών, στην Α' τάξη το 17,7% και το 20.4% αντίστοιχα, στη Β' τάξη το 13,7% και το 15,2% και στη Γ' τάξη το 6,4% και το 5.5% αντίστοιχα. Σε ότι αφορά τέλος στο μέσο κόστος του εκσυγχρονισμού ανά κλίνη (σε τρέχουσες τιμές) αυτό ανέρχεται σε 8.096 € για τα ξενοδοχεία πολυτελείας, 7.162 € για τα ξενοδοχεία Α' τάξης, 6.790 € για τα ξενοδοχεία Β' τάξης και 5.928 € για τα ξενοδοχεία Γ' τάξης.

3) Εκσυγχρονισμός κάμπινγκ

Έχουν υπαχθεί για εκσυγχρονισμό 12 κάμπινγκ από τα 351 που λειτουργούν σε όλη τη χώρα, με συνολικό προϋπολογισμό 2,94 εκ.€ Δημιουργούνται 29 νέες θέσεις εργασίας.

4) Προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων σε λειτουργούσες ξενοδοχειακές μονάδες

Πρόκειται για νέα κατηγορία επενδύσεων που θεσμοθετήθηκε με το Ν. 2941/2001. Αφορά στη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων (π.χ. αιθουσών πολλαπλών χρήσεων) κολυμβητικών δεξαμενών, αθλητικών εγκαταστάσεων κλπ σε λειτουργούσα ξενοδοχεία.

Έχουν υπαχθεί 12 επενδύσεις, συνολικού προϋπολογισμού 8,03 εκ. €, με τις οποίες δημιουργούνται 132 νέες θέσεις εργασίας.

5) Μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε κύρια τουριστικά καταλύματα

Πρόκειται για τη δεύτερη σε αριθμό επενδύσεων κατηγορία μετά τον εκσυγχρονισμό των ξενοδοχείων. Έχουν υπαχθεί συνολικά 193 επενδύσεις με τις οποίες δημιουργούνται ισάριθμες ξενοδοχειακές μονάδες με 4,302 κλίνες και 1.505 νέες θέσεις εργασίας. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 122,72 εκ. € και η επιχορήγηση σε 50.7! εκ. €. Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 22 κλίνες ανά επένδυση με μέσο προϋπολογισμό 28.527 € ανά κλίνη και μέση επιχορήγηση 11.788 €. Οι μικρές αυτές, ξενοδοχειακές μονάδες δημιουργούνται κατά κανόνα σε μικρά κτίρια, χαρακτηριστικά δείγματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής των παραδοσιακών οικισμών, αλλά και σε μεγαλύτερα διατηρητέα κτίρια μεγάλων αστικών κέντρων όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, το Ηράκλειο. Διακρίνονται από υψηλή αισθητική, σε ότι αφορά την

αρχιτεκτονική του κτιρίου και τον εξοπλισμό αλλά και από το υψηλό επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών καθώς αντιστοιχούν κατά μέσο όρο 7,8 θέσεις εργασίας ανά επένδυση.

Οι περισσότερες επενδύσεις χωροθετούνται σε περιοχές με πλούσια αρχιτεκτονική κληρονομιά όπως Κρήτη, Πήλιο, Ζαγοροχώρια. Μάνη, Αρκαδία, Κυκλάδες, Δωδεκάνησα. Συγκεκριμένα σε 5 από τις 13 Περιφέρειες της χώρας δηλ. Κρήτη, Θεσσαλία, Νότιο Αιγαίο, Ήπειρο και Πελοπόννησο συγκεντρώνεται το 77.7 % των επενδύσεων και το 53% των κλινών. Οι μεγαλύτερες όμως μονάδες δημιουργούνται στην Αττική (Αθήνα) με μέση δυναμικότητα 71 κλίνες ανά μονάδα και στην Κεντρική Μακεδονία (Θεσσαλονίκη) με μέση δυναμικότητα 60 κλίνες. Για την υπόλοιπη χώρα η μέση δυναμικότητα είναι 17.7 κλίνες ανά μονάδα.

6) Ίδρυση – επέκταση - εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής

Από τον αναπτυξιακό νόμο χρηματοδοτούνται οι εξής εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής :

- Συνεδριακά κέντρα
- Κέντρα θαλασσοθεραπείας
- Γήπεδα γκολφ
- Τουριστικοί λιμένες
- Εγκαταστάσεις αξιοποίησης ιαματικών πηγών
- Κέντρα τουρισμού υγείας
- Κέντρα προπονητικού - αθλητικού τουρισμού
- Χιονοδρομικά κέντρα
- Αυτοκινητοδρομία

Έχουν υπαχθεί 24 επενδύσεις ίδρυσης ή εκσυγχρονισμού παρομοίων εγκαταστάσεων με συνολικό προϋπολογισμό 199,4 εκ. € (8,3 εκ. € ανά επένδυση) με τις οποίες δημιουργούνται 1972 νέες θέσεις εργασίας Από τις επενδύσεις αυτές οι 11 αφορούν σε Συνεδριακά κέντρα δυναμικότητας 200 έως 1100 συνέδρων, οι 7 σε Κέντρα θαλασσοθεραπείας δυναμικότητας 100 έως 250 ατόμων, οι 4 σε τουριστικούς λιμένες δυναμικότητας 60 έως 380 θέσεων ελλιμενισμού και οι 2 σε γήπεδα γκολφ

των 18 οπών. Από άποψη χωροθέτησης παρατηρούμε ότι συγκεντρώνονται κυρίως στην Αττική (5 επενδύσεις), την Κεντρ. Μακεδονία (5), το Νότ. Αιγαίο (4) και την Κρήτη (4).

3.8 Πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2004 - 2008

Η κυβερνητική μεταβολή του 1998 προκάλεσε νέες μεταβολές στο αναπτυξιακό νομοθετικό πλαίσιο. Η κυβέρνηση προώθησε το ν. 3299/2004 για τον εκσυγχρονισμό την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις. Τα γενικά χαρακτηριστικά αυτού του νόμου προβλέπουν ότι πρέπει να υπαχθούν σε μια τουριστική επένδυση όπου πρέπει να κατευθύνεται ως εξής:

- 1) Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων 3*
- 2) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων, κατηγορίας τουλάχιστον 2*η μονάδων που έχουν διακόψει προσωρινά την λειτουργία τους για πέντε έτη, όπου στο διάστημα αυτό δεν έχει γίνει αλλαγή στην χρήση του κτιρίου και με τον όρο ότι κατά τη προσωρινή διακοπή της λειτουργίας τους ήταν τουλάχιστον κατηγορία 2*
- 3) Εκσυγχρονισμός τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων, τουλάχιστον Γ΄τάξης
- 4) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των 2*, που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται σε 2*
- 5) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων για την δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων με την προσθήκη νέων κοινόχρηστων χώρων π.χ. πισινών, αθλητικών εγκαταστάσεων κ.λ.π. σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον 2*
- 6) Μετατροπή παραδοσιακών διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον 2*
- 7) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων ή χιονοδρομικών κέντρων ή τουριστικών λιμένων σκαφών αναψυχής ή γήπεδο γκολφ ή εγκατάσταση αξιοποίησης ιαματικών πηγών ή κέντρων θαλασσοθεραπείας ή κέντρων τουρισμού υγείας ή κέντρων αθλητικού τουρισμού ή αυτοκινητοδρόμων ή θεματικών πάρκων

Μη υπαγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες και δαπάνες

Σε αυτήν την κατηγορία υπάγονται η ανέγερση επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων ενοικιαζόμενων δωματίων και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων ανεξαρτήτως τάξης. Η ανέγερση και επέκταση οργανωμένων κατασκηνώσεων .Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι θέσεων. Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου. Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης .Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο για την αξία μηχανημάτων και λοιπών πάγιων στοιχείων. Ενισχύσεις και επενδυτικά σχέδια καθώς επίσης ενισχύσεις σε φορείς επενδυτικών σχεδίων για τους οποίους εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της επιτροπής.

Ελάχιστο ύψος επενδύσεων

Σύμφωνα με τον νέο νόμο το ελάχιστο ύψος των επενδύσεων προκειμένου για υπαγωγή τους στον εν λόγω νόμο καθορίζεται ως εξής:

- Για μεγάλες επιχειρήσεις 500,000 ευρώ
- Για μεσαίες επιχειρήσεις 250,000 ευρώ
- Για μικρές επιχειρήσεις 150,000 ευρώ
- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις 100,000 ευρώ

Το μέγεθος των επιχειρήσεων καθορίζεται σύμφωνα με το παράρτημα Ι Ορισμός των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του κανονισμού 70/2001, όπως αυτός ισχύει.

Για την πραγματοποίηση των υπαγόμενων στις διατάξεις του νόμου 3299/2004 μπορεί να γίνει είτε με επιχορήγηση, όπου σημαίνει δωρεάν παροχή από το δημόσιο χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της δαπάνης της επένδυσης, είτε με επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, όπου μέρος από τις καταβαλλόμενες δόσεις συνίσταται από το δημόσιο για απόκτηση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού. Η χρηματοδότηση επίσης μπορεί να γίνει είτε με φορολογική απαλλαγή μέχρι ενός ποσοστού η του συνόλου της δαπάνης, είτε με επιδότηση του κόστους της δημιουργουμένης δαπάνης από το επενδυτικό σχέδιο απασχόλησης. Επίσης προβλέπονται ειδικά καθεστώτα για επενδύσεις ύψους 50 εκατ/ριων ευρώ με

σημαντική επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα της χώρας και την απασχόληση με την δημιουργία τουλάχιστον 125 θέσεων μόνιμης απασχόλησης. Οι επενδύσεις αυτές πραγματοποιούνται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης.

Σύμφωνα με τον αναπτυξιακό νόμο 3299/2004 έχει τεθεί ένα ανώτατο όριο παρεχόμενων ενισχύσεων το οποίο διαμορφώνεται ως εξής:

- Το ανώτατο όριο των παρεχόμενων ενισχύσεων ως προς τον ίδιο επενδυτικό φορέα στο διάστημα μιας πενταετίας για την παραγωγική διαδικασία ανέρχεται στο ποσό των 20,000,000 ευρώ
- Οι παρεχόμενες ενισχύσεις επί του κόστους του επενδυτικού σχεδίου δεν μπορούν να υπερβούν τα ποσοστά του εγκεκριμένου από την ΕΕ χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων

Μεγάλο επενδυτικό σχέδιο θεωρείται και η επένδυση με ενισχυόμενες δαπάνες άνω των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ, υπολογιζόμενες με τις τιμές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια δεν παρέχονται οι προσαυξήσεις των ποσοστών ενίσχυσης που χορηγούνται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Για τα επενδυτικά σχέδια που υπερβαίνουν τα 50 εκατ/ρια ευρώ το ανώτατο ποσό ενίσχυσης προσδιορίζεται ως εξής:

- Για το τμήμα μέχρι 50 εκατ/ρια ευρώ παρέχεται το 100% του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου περιφερικής ανάπτυξης
- Για το τμήμα που υπερβαίνει τα 50,000,000 ευρώ έως 100,000,000 ευρώ παρέχεται το 50% του κατά περίπτωση ορίου περιφερειακής ενίσχυσης
- Για το τμήμα που υπερβαίνει τα 100,000,000 ευρώ παρέχεται το 34% του κατά περίπτωση ανώτατου ορίου περιφερειακής ενίσχυσης

Ενισχυόμενες δαπάνες

Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών ενισχυόμενες δαπάνες ορίζονται:

1) Η αγορά οικοπέδων έως 10% της ενισχυόμενης δαπάνης, η αξία αγοράς οικοπέδου

και η τιμή αγοράς οικοπέδου.

2) Η αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού η οποία είναι δυνατή με την προϋπόθεση ότι συνδέονται άμεσα με μία παραγωγική μονάδα, η μονάδα αυτή έχει παύση την λειτουργία της, αποκτώνται από ανεξάρτητο επενδυτή, η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς και τέλος αφαιρούνται ενισχύσεις που έχουν ήδη χορηγηθεί πριν την αγορά.

3) Οι δαπάνες για άυλες επενδύσεις και για αμοιβές μελετών συμβούλων.

4) Το περιεχόμενο επενδυτικών σχεδίων, τα οποία θα πρέπει να αφορούν την δημιουργία νέας μονάδας την επέκταση υπάρχουσας μονάδας τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας και την θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία.

Περιοχές εφαρμογής των ενισχύσεων είναι οι εξής:

Περιοχή Α': Περιλαμβάνει τους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Περιοχή Β': Περιλαμβάνει τους νομούς της περιφέρειας Θεσσαλίας, του νομού της περιφέρειας Ιονίων Νήσων, τους νομούς της περιφέρειας Κρήτης, τους νομούς της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, τους νομούς της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας καθώς και τους νομούς της περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδος.

Περιοχή Γ': Περιλαμβάνει τους νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας, τους νομούς της περιφέρειας Ηπείρου, τους νομούς της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τους νομούς της Περιφέρειας Πελοποννήσου καθώς και τους νομούς της περιφέρειας της Δυτικής Ελλάδος.

Τα ποσοστά των παρεχόμενων ενισχύσεων για ίδρυση η επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων ανά περιοχή κινήτρων και ανά είδος ενίσχυσης έχουν ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2	ΠΕΡΙΟΧΗ Α		ΠΕΡΙΟΧΗ Β		ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	
		1) Επιχορήγηση και επιδότηση λίζινγκ 2)Επιδότηση της απασχόλησης	Εναλλακτικά φορολογική απαλλαγή	1)Επιδότηση & επιχορήγηση λίζινγκ 2)Επιδότηση απασχόλησης	Εναλλακτικά φορολογική απαλλαγή	1)Επιδότηση και επιχορήγηση λίζινγκ 2)Επιδότηση της απασχόλησης
Ίδρυση- επέκταση ξενοδοχείων 3* και άνω	15%	50%	25%	100%	35%	100%

Οι απαιτούμενες διαδικασίες από την Ελληνική νομοθεσία για ίδρυση και επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων ανεξάρτητα από τον τρόπο χρηματοδότησης γίνεται με περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση απο το ΥΠΕΧΩΔΕ, εγκριση καταλληλότητας οικοπέδου, έγκριση περιβαντολλογικών ορών, έγκριση αρχιτεκτονικής μελέτης, χορήγηση ειδικής γνωμάτευσης από το τμήμα μελετών του ΕΟΤ, οικοδομική άδεια για την ανέργεση από την Πολεοδομία και τέλος ειδικό σήμα λειτουργίας το οποίο χορηγείται από τις περιφερειακές υπηρεσίες τουρισμού.

Όσον αναφορά στις προϋποθέσεις τους περιορισμούς και τους όρους για την εφαρμογή των ενισχύσεων θα πρέπει η επένδυση εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον 2* να ενισχυθεί εφόσον έχει παρέλθει μια πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της η την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης της επένδυσης εκσυγχρονισμού της μονάδας. Μέσα στην πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας περιλαμβάνεται και το διάστημα και το διάστημα κατά το οποίο η μονάδα λειτουργούσε ως επιχείρηση εκμετάλλευσης ενοικιαζόμενων δωματίων ή διαμερισμάτων. Τέλος τα ποσοστά των παρεχόμενων ενισχύσεων για επενδύσεις εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων ανά περιοχή κινήτρων και ανά είδος ενίσχυσης παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ 2	ΠΕΡΙΟΧΗ Α		ΠΕΡΙΟΧΗ Β		ΠΕΡΙΟΧΗ Γ	
		1)Επιχορήγηση και επιδότηση λίζινγκ 2)Επιδότηση της απασχόλησης	Εναλλακτικά φορολογική απαλλαγή	1) Επιδότηση και επιχορήγηση λίζινγκ 2) Επιδότηση της απασχόλησης	Εναλλακτικά φορολογική απαλλαγή	1) Επιχορήγηση και επιδότηση λίζινγκ 2)Επιδότηση της απασχόλησης
Εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων	20%	60%	30%	100%	40%	100%

Οι διαδικασίες που απαιτούνται για να είναι δυνατή η υπαγωγή στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου επένδυσης εκσυγχρονισμού ξενοδοχειακών μονάδων πρέπει να αφορά ολοκληρωμένη μορφή εκσυγχρονισμού της μονάδας που οδηγεί στην αναβάθμιση του εξοπλισμού των κτιρίων και των λοιπών εγκαταστάσεων της αθώς και του λειτουργικού επιπέδου της ώστε με αυτόν τον τρόπο να εξασφαλίζεται συνολικά βελτιωμένη ποιότητα και ποικιλία προσφερόμενων υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 4: ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Σε συνέχεια παράθεσης παλαιότερων νόμων και αναπτυξιακών σχεδίων, παρουσιάζονται ακολούθως τα επενδυτικά – αναπτυξιακά προγράμματα που ισχύουν αυτή την χρονική περίοδο στον τουρισμό.

4.1 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ)

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ) είναι πρόγραμμα του Υπουργείου Ανάπτυξης και εντάσσεται στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ' ΚΠΣ) ,περιλαμβάνει σειρά δράσεων και ενισχύσεων που έχουν ως γενικό στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την επίτευξη της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης της χώρας μας με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο επίκεντρο των δράσεων του ΕΠΑΝ βρίσκεται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε τομείς όπως οι νέες τεχνολογίες, η απελευθερωμένη αγορά ενέργειας, το περιβάλλον, ο τουρισμός, σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού όπως οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και η χρηματοδότηση δράσεων εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη μεταποίηση, στον τουρισμό και στις υπηρεσίες.

Το Πρόγραμμα προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, δημόσια δαπάνη και φυσικά για να ολοκληρωθεί η χρηματοδότηση του χρειάζεται και μεγάλο ποσοστό ιδιωτικής χρηματοδότησης . Σύμφωνα με τον υφυπουργό ανάπτυξης κ. Αναστάσιο Νερατζή κατά την ομιλία του στο 2ο συνέδριο Επαγγελματικού Τουρισμού το 2006 «περισσότερες από 4.500 επιχειρήσεις έχουν ενταχθεί τα τελευταία 2 έτη στο ΕΠΑΝ» παράλληλα πρόσθεσε πως «η συνολική δαπάνη του ΕΠΑΝ ανέρχεται στα 315 εκ. ευρώ εκ των οποίων τα 120 εκ. δημόσια δαπάνη και τα υπόλοιπα 195 εκ. ιδιωτική».

Στόχοι του ΕΠΑΝ

Οι βασικοί στόχοι πολιτικής, που υλοποιούνται μέσα από το ΕΠΑΝ είναι :

- Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε όλους τους

τομείς που συνθέτουν το τουριστικό προϊόν και διατήρηση του επιπέδου της ποιότητας αυτής

- Εμπλουτισμός της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος με τη δημιουργία των υποδομών και την οργάνωση των ειδικών προϊόντων τα οποία μπορούν να προσελκύσουν ζήτηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Μείωση της εποχικότητας της τουριστικής δραστηριότητας
- Ενίσχυση της Προβολής της χώρας ως τουριστικού προορισμού
- Αναδιάρθρωση της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

4.2 Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ(2000-2006)

«Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας εναλλακτικών μορφών τουρισμού», Μέτρο 5.3, Δράση 2

Στόχος του Προγράμματος

Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση ενεργειών αξιοποίησης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, που ενδιαφέρουν ένα εξειδικευμένο κοινό, αναδεικνύουν τα φυσικά κάλλη μιας περιοχής χωρίς να καταστρέφουν και παράλληλα εμπλουτίζουν το ελληνικό τουριστικό προϊόν.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

35% από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 15% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου και κατά 50% από ιδιωτικούς πόρους.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

- Τουριστικά Γραφεία
- Ναυλομεσιτικά γραφεία
- Επιχειρήσεις-πλοιοκτήτες τουλάχιστον πέντε (5) επαγγελματικών σκαφών αναψυχής, του νόμου 2743/99, ολικής ναύλωσης, χωρίς πλήρωμα
- Επιχειρήσεις σκαφών αναψυχής ολικής ναύλωσης, με πλήρωμα, δυναμικότητας το πολύ 49 επιβατών (εξαιρουμένου του πληρώματος)
- Επιχειρήσεις κρουαζιερόπλοιων δυναμικότητας μέχρι 50 επιβατών (εξαιρουμένου του πληρώματος)
- Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής

(γκολφ, χιονοδρομικά κέντρα, μαρίνων, συνεδριακά κέντρα, κέντρα θαλασσοθεραπείας, ιαματικές πηγές)

- Επιχειρήσεις αθλητικών δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τον τουρισμό
- Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων:

- αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση 0-249 άτομα
- χρόνος λειτουργίας της επιχείρησης τουλάχιστον από την 01-01-2003
- θετικός μέσος όρος αποσβέσεων και φόρων της τελευταίας 3ετίας

Τι επιδοτούν

- Αναβάθμιση και διαφοροποίηση τουριστικής προσφοράς
- Προώθηση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής καθώς και οργανωτικών υποδομών
- Συστηματική ενίσχυση τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού μας αποθέματος

4.3 Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, Μέτρο 5.1

Στόχος του Προγράμματος

Η διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και η άμβλυση της εποχικότητας της ζήτησης.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

43,3 % της δημόσιας δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Επιχειρήσεις που επιθυμούν να επενδύσουν σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής για την ανάπτυξη των θεματικών μορφών τουρισμού (μαρίνες, συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, κέντρα θαλασσοθεραπείας, υδροθεραπευτήρια, χιονοδρομικά κέντρα, κέντρα αθλητικού-προπονητικού τουρισμού κ.α), καθώς και ιδιωτικές επενδύσεις σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α).

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Οι επενδύσεις εννοιολογικά και λειτουργικά να μην συσχετίζονται με τον

Αγροτουρισμό.

Τι επιδοτούν

Επενδύσεις σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής για την ανάπτυξη των θεματικών μορφών τουρισμού.

4.4 Ενίσχυση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας, Μέτρο 2.8

Στόχος του Προγράμματος

Αμβλυνση των ανισοτήτων όσον αφορά την ανάπτυξη και το βιοτικό επίπεδο μεταξύ των διαφόρων περιφερειών, μείωση της καθυστέρησης των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών, διόρθωση των κυριότερων περιφερειακών ανισοτήτων στην ΕΕ, ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών καθώς και στην κοινωνικό-οικονομική ανασυγκρότηση των περιφερειών.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) κατά 65% και από το Ελληνικό Δημόσιο κατά 35%.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Γυναίκες που γεννήθηκαν από το 1949 μέχρι και το 1982, είναι άνεργες, μισθωτές ή ελεύθεροι επαγγελματίες και δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα κατά το διάστημα από 01.01.2002 έως και την ημερομηνία υποβολής της πρότασης.

Τι επιδοτούν σε σχέση με τον τουρισμό

- Δημιουργία τουριστικών Γραφείων
- Τροφοδοσία τροφίμων (catering)

4.5 Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ, Μέτρο 2.2, Πράξη 3

Στόχος του Προγράμματος

Στόχος του Προγράμματος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ όλων των κλάδων του Τουριστικού Τομέα, μέσω της ενίσχυσης επιχειρηματικών σχεδίων ΜΜΕ, που θα περιλαμβάνουν συνδυασμένες οργανωτικές δράσεις με αναμενόμενο αποτέλεσμα τη βελτίωση της οργάνωσης των ΜΜΕ και την αναβαθμισμένη παρουσία

τους στις αγορές τους.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται κατά 28% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), , κατά 12% από το Ελληνικό Δημόσιο και κατά 60% από ιδιωτικούς πόρους.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν μεμονωμένες επιχειρήσεις ή ομάδες συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελληνική Επικράτεια και ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- Κύρια Ξενοδοχειακά Καταλύματα και κάμπινγκ.
- Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια και διαμερίσματα
- Τουριστικά Γραφεία και Τουριστικές Επιχειρήσεις Οδικών Μεταφορών (ΤΕΟΜ)
- Επιχειρήσεις εκμίσθωσης αυτοκινήτων Ι.Χ.
- Ναυλομεσιτικά γραφεία
- Επιχειρήσεις - πλοιοκτήτες τουλάχιστον πέντε (5) επαγγελματικών σκαφών αναψυχής του Ν.2743/99 καθώς και επιχειρήσεις κρουαζιερόπλοιων δυναμικότητας μέχρι 50 επιβατών (εξαιρουμένου του πληρώματος)
- Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (δηλαδή επιχειρήσεις εκμετάλλευσης γκολφ, μαρινών, συνεδριακών κέντρων, χιονοδρομικών κέντρων, κέντρων θαλασσοθεραπείας, ιαματικών πηγών κ.λπ.)
- Καταστήματα τουριστικών ειδών, εφόσον διαθέτουν ειδικό σήμα ΕΟΤ
- Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες
- Τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

- Επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν με σχέση εξαρτημένης εργασίας έως 150 άτομα και έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 4.400.000 EURO.
- Χρόνος λειτουργίας της επιχείρησης τουλάχιστον τρία (3) έτη, έστω και εποχικά, ανεξαρτήτως τυχόν αλλαγής ιδιοκτήτη ή μισθωτή.
- Ειδικό Σήμα λειτουργίας της Επιχείρησης σε ισχύ (φωτοαντίγραφο). Η προϋπόθεση αυτή αφορά μόνον στις επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεούνται σε

κατοχή άδειας λειτουργίας. Εξαιρέση ισχύει στις ακόλουθες περιπτώσεις επιχειρήσεων καταλυμάτων

Τι επιδοτούν

- Έρευνα αγοράς, μελέτη, marketing
- Αυτοματοποίηση ,ηλεκτρονική δικτύωση
- Προβολή, διαφήμιση
- Αγορά τεχνογνωσίας
- Εκπαίδευση προσωπικού
- Δημιουργία κοινών τουριστικών πακέτων , ένταξη σε πακέτα εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Συνενώσεις, συγχωνεύσεις ΜΜΕ

4.6 Ποιοτικός εκσυγχρονισμός ξενοδοχείων, τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, Μέτρο 2.2, Πράξη 2

Στόχος του Προγράμματος

Στόχος του Προγράμματος είναι ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των εγκαταστάσεων, και τελικά και των υπηρεσιών, των μικρών καταλυμάτων.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται κατά 35% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), κατά 15% από το Ελληνικό Δημόσιο και κατά 50% από ιδιωτικούς πόρους

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Μεμονωμένες επιχειρήσεις ή ομάδες συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στην Ελληνική Επικράτεια και ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- α) Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια, ανεξαρτήτως κατηγορίας
- β) Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα, ανεξαρτήτως κατηγορίας
- γ) Camping Δ' κατηγορίας
- δ) Ξενοδοχεία Δ' και Ε' κατηγορίας.

- ε) Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες
- στ) Τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις
- ζ) Ξενοδοχεία και camping Γ' κατηγορίας και άνω, αλλά με τον περιορισμό να μην έχουν επιχορηγηθεί κατά τη διάρκεια της τελευταίας 5ετίας από τον Αναπτυξιακό Νόμο, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει και να μην υπερβαίνουν σε δυναμικότητα τα μεν ξενοδοχεία τις 40 κλίνες, τα δε camping τις 100 θέσεις. και ο προϋπολογισμός της πρότασης να μην υπερβαίνει τα 100.000,00 € (μέγιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός 75.000

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

- Επιχειρήσεις που απασχολούν με σχέση εξαρτημένης εργασίας έως 50 άτομα και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 10 εκ.€ (Κανονισμός 364/2004). Η προϋπόθεση αυτή δεν αποκλείει την ένταξη επιχειρήσεων στις οποίες ο επιχειρηματίας είναι αυτοαπασχολούμενος ή απασχολεί συγγενείς του α' ή β' βαθμού ή τον/την σύζυγό του
- Όσον αφορά την διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης χρειάζονται τουλάχιστον τρία έτη, έστω και εποχικά, ανεξαρτήτως τυχόν αλλαγής ιδιοκτήτη ή μισθωτή
- Οι επιχειρήσεις να έχουν ειδικό σήμα λειτουργίας της επιχείρησης σε ισχύ

Τι επιδοτούν

- Αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων
- Εκσυγχρονισμός κινητού εξοπλισμού εσωτερικών χώρων
- Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου
- Επενδύσεις σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό
- Έργα εξοικονόμησης και υποκατάστασης συμβατικής ενέργειας
- Έργα προστασίας περιβάλλοντος
- Έργα διαμόρφωσης χώρων για άτομα με ειδικές ανάγκες

4.7 Διάδοση και καθιέρωση Ελληνικής κουζίνας και ενίσχυση επιχειρήσεων για την απόκτηση σήματος ΕΟΤ για την ελληνική κουζίνα, Μέτρο 5.3, Πράξη 1.1

Στόχος του Προγράμματος

Διάδοση και καθιέρωση της ελληνικής παραδοσιακής, εθνικής, τοπικής και δημιουργικής κουζίνας, ώστε αυτή να καταστεί μέρος του συνολικού ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Επίσης στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων για την απόκτηση σήματος Ε.Ο.Τ για την ελληνική κουζίνα.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Δημόσια Επιχορήγηση 50% από Κοινοτικούς και Εθνικούς πόρους.(15% από το Ελληνικό Δημόσιο). Ενώ το υπόλοιπο 50% είναι Ιδιωτική Συμμετοχή εκ των οποίων το 25% μπορεί να είναι κεφάλαιο δανεισμού.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

- Επιχειρήσεις που διαθέτουν χώρο εστίασης με αντίστοιχη άδεια λειτουργίας όπου σερβίρονται εδέσματα ελληνικής κουζίνας
- Επιχειρήσεις που διαθέτουν και λειτουργούν παρασκευαστήριο
- Ξενοδοχεία, campings με εστιατόριο
- Επιχειρήσεις ειδικής τουριστικής υποδομής που λειτουργούν εστιατόρια
- Κρουαζιερόπλοια με εστιατόριο

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Για να μετέχει η επιχείρηση στο συγκεκριμένο πρόγραμμα θα πρέπει να πληρεί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να ασκεί δραστηριότητα τουλάχιστον από 1-1-2002
- Για τον χώρο εστίασης απαιτείται άδεια λειτουργίας σε ισχύ
- Για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τα κάμπινγκ και τις επιχειρήσεις εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής απαιτείται άδεια λειτουργίας από τον οικείο φορέα και Ειδικό Σήμα Ε.Ο.Τ σε ισχύ
- Οι υποψήφιοι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να έχουν χρηματοδοτηθεί από παλαιότερα προγράμματα για την υλοποίηση ολοκλήρου ή μέρους του φυσικού αντικείμενου του προτεινόμενου έργου

Τι επιδοτούν

- Εκσυγχρονισμός εσωτερικών χώρων
- Εκσυγχρονισμός και αντικατάσταση κινητού εξοπλισμού κυρίων και βοηθητικών χώρων
- Δημιουργία ιστοσελίδας
- Αϋλές επενδύσεις
- Εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης ποιότητας
- Μελέτες σχετικές με το επιχειρηματικό σχέδιο
- Διαφήμιση
- Σχεδιασμός, παραγωγή και εκτύπωση καταλόγων

4.8 Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στις μεταποιητικές και τουριστικές επιχειρήσεις, Μέτρο 3.2

Στόχος του Προγράμματος

Παροχή ολοκληρωμένων και αναβαθμισμένων υπηρεσιών και προώθηση της επιχειρηματικής αριστείας. Μια επιχείρηση βρίσκεται σε επιρρηματική αριστεία όταν ικανοποιούνται οι ανάγκες όλων των εμπλεκόμενων σε αυτήν (πελάτες, εργαζόμενοι, προμηθευτές, μέτοχοι και κοινωνία), με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

33 % της δημόσιας δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας 3.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Επιχειρήσεις οι οποίες θα ακολουθήσουν τις βασικές αρχές που αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας αλλά και ανάλογων άλλων διεθνών ή εθνικών μοντέλων, (αρχές που αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας, διοίκηση βασισμένη σε μετρήσιμα δεδομένα (δείκτες), διεργασίες και αποτελέσματα, προσανατολισμός στην ικανοποίηση των απαιτήσεων και προσδοκιών των πελατών, ανάπτυξη και συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού, ανάπτυξη αμοιβαίως επωφελών συνεργασιών με τους πελάτες, προμηθευτές και κοινωνικούς φορείς, συνεχής μάθηση, ανάπτυξη καινοτομιών και επίτευξη συνεχούς βελτίωσης, κοινωνική ευθύνη δηλαδή προστασία του περιβάλλοντος).

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Η επιχείρηση να ακολουθεί τις βασικές αρχές που αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας αλλά και ανάλογων άλλων διεθνών ή εθνικών μοντέλων.

Τι επιδοτούν

Τα αποτελέσματα από την συμμετοχή μιας επιχείρησης στο συγκεκριμένο πρόγραμμα είναι η επιβράβευση επιχειρήσεων που παρουσιάζουν εξαιρετικές επιδόσεις στην εφαρμογή της Επιχειρηματικής Αριστείας.

4.9 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα URBAN II

Ενισχύσεις επενδυτικών σχεδίων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, στο πλαίσιο υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II. Τα επενδυτικά σχέδια υλοποιούνται εντός των επιλεγμένων ανά πρόγραμμα περιοχών, στις θεματικές ενότητες Μεταποίηση, Εμπόριο - Παροχή Υπηρεσιών και στον Τουρισμό.

Στόχος του Προγράμματος

Ενισχύσεις για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πρότασης, κυμαίνεται από δέκα χιλιάδες έως διακόσιες χιλιάδες ευρώ (10.000 έως 200.000 €) για τα προγράμματα URBAN II Κομοτηνής και Ηρακλείου, και από δέκα χιλιάδες έως οκτακόσιες χιλιάδες ευρώ (10.000 έως 800.000 €) για το πρόγραμμα URBAN II Πέραμα.

- Επιχορήγηση 50%
- Ιδιωτικά κεφάλαια 50%

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Επιλέξιμες Περιοχές Παρέμβασης των Προγραμμάτων URBAN II:

- Δήμος Ηρακλείου Κρήτης
- Δήμος Περάματος Αττικής

- Δήμος Κομοτηνής – Θράκη
- Στη Θεματική Ενότητα «Τουρισμός», οι υφιστάμενες τουριστικές ΜΜΕ που τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ.λ

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

- Να απασχολούν 0 – 50 εργαζόμενους
- Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών τριετίας ή το μέσο ετήσιο σύνολο ισολογισμού τριετίας τους, να κυμαίνεται από είκοσι χιλιάδες ευρώ (20.000€), έως δέκα εκατομμύρια ευρώ (10.000.000€) Ηράκλειο – Κομοτηνή
- Ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το ετήσιο σύνολο ισολογισμού τους να κυμαίνεται από είκοσι χιλιάδες ευρώ (20.000 ευρώ) μέχρι δέκα εκατομμύρια ευρώ (10.000.000 ευρώ) για το Πρόγραμμα URBAN II Πέραμα
- Ε.Π. Περάματος. Η ίδια συμμετοχή του δυνητικού δικαιούχου της ενίσχυσης, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον 25% επί του συνόλου του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της υποβαλλόμενης επενδυτικής πρότασης

Τι επιδοτούν

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα το οποίο δεν αναφέρει τι ακριβώς επιδοτείται αλλά οι επιχειρήσεις υποβάλουν τις προτάσεις τους , η επιτροπή τις εξετάζει και ανάλογα το αν καλύπτουν τις προϋποθέσεις συμμετοχής εγκρίνεται ή όχι η αίτηση τους.

4.10 Πρόγραμμα «Κοινωνία της πληροφορίας»

Στόχος του Προγράμματος

Όσον αφορά τον Τουρισμό αφορά την ενίσχυση δράσεων πληροφορικής και επικοινωνιών των τουριστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Όσον αφορά την δημόσια επιχορήγηση καλύπτει το 50% εκ των οποίων το 30% από εθνικούς πόρους και κατά 70% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) ενώ το υπόλοιπο 50% είναι ιδιωτική συμμετοχή.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Τουριστικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στις Περιφέρειες :

- Ανατολική Μακεδονία,
- Θράκη
- Ιόνια Νησιά
- Πελοπόννησος και
- Βόρειο Αιγαίο

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

- Δυνατότητα διάθεσης της ίδιας συμμετοχής
- Βιωσιμότητα του δυνητικού δικαιούχου της ενίσχυσης ανάλογα με τα λογιστικά βιβλία που τηρεί η επιχείρηση.
- Συμβολή στην αύξηση της απασχόλησης συμφωνά με την οποία η επιχείρηση υποχρεούται να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας .
- Συμβολή στη τοπική ανάπτυξη

Τι επιδοτούν

- Προμήθεια νέου εξοπλισμού πληροφορικής και επικοινωνιών
- Προμήθεια εφαρμογών λογισμικού
- Παροχή υπηρεσιών για εφαρμογή λογισμικού
- Συνδρομές σε παροχές τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών

4.11 Πρόγραμμα «Μεταποίηση και τουρισμός»

Στόχος του Προγράμματος

- Εκσυγχρονισμός των τουριστικών επιχειρήσεων.
- Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος
- Διαφοροποίηση και ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων
- Μείωση της εποχικότητας

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Όσον αφορά την δημόσια επιχορήγηση καλύπτει το 43%-48%, εκ των οποίων το 30% από εθνικούς πόρους(ανώτατο όριο) και 75% από το [Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης \(Ε.Τ.Π.Α.\)](#), ανάλογα με τη Γεωγραφική θέση. Το υπόλοιπο

50% είναι ιδιωτική συμμετοχή.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

- Ξενοδοχεία τάξης Δ' και Ε'
- Camping τάξης Δ'
- Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια
- Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα
- Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες
- Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλεις
- Ξενοδοχεία τάξης Β' κ' Γ' camping τάξης Β' κ'Γ', με την προϋπόθεση να μη διαθέτουν συνολική δυναμικότητα άνω των 125 κλινών προκειμένου για τα ξενοδοχεία Β' τάξης και των 150 θέσεων προκειμένου για camping Β' τάξης.
- Τουριστικά Γραφεία
- Τουριστικές Επιχειρήσεις Οδικών Μεταφορών (ΤΕΟΜ)
- Ναυλομεσιτικά γραφεία
- Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (μαρίνων, συνεδριακών κέντρων, χιονοδρομικών κέντρων, κέντρων θαλασσοθεραπείας, ιαματικών πηγών)

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις πρέπει να υπάγονται στις παρακάτω γεωγραφικές περιοχές:

Γεωγραφική Ενότητα 1: Περιφέρεια Αττικής πλην των νήσων αυτής και της Επαρχίας Τροιζηνίας, Νομός Θεσσαλονίκης.

Γεωγραφική Ενότητα 2: Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (εξαιρουμένου του νομού Θεσσαλονίκης), Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Περιφέρεια Κρήτης και Δυτικής Ελλάδας.

Γεωγραφική Ενότητα 3: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων νήσων, Επαρχία Τροιζηνίας της Περιφέρειας Αττικής και όλα τα νησιά της χώρας

πλην της νήσου Κρήτης.

Επίσης απαραίτητες προϋποθέσεις είναι οι παρακάτω:

Για τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις

- Να απασχολούν από 0-50 άτομα
- Να έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών ή σύνολο ισολογισμού ως εξής :

A) Για τη Γεωγραφική Ενότητα 1, από εκατόν πενήντα χιλιάδες ευρώ (150.000 €) μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ (10.000.000 €)

B) Για τη Γεωγραφική Ενότητα 2, από πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000 €) μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ (10.000.000 €)

Γ) Για τη Γεωγραφική Ενότητα 3 από τριάντα χιλιάδες (30.000 €) ευρώ μέχρι 10 εκατομμύρια ευρώ (10.000.000 €)

Για τις συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις

- Ο αριθμός των απασχολουμένων δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 250
- Ο κύκλος εργασιών δεν πρέπει συνολικά να υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή το σύνολο του ισολογισμού δεν πρέπει να υπερβαίνει το 43 εκατ. €

Τι επιδοτούν

- Εκσυγχρονισμό παραγωγικής διαδικασίας και διοίκησης των επιχειρήσεων
- Αναβάθμιση ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών
- Χρήση παραγωγικών μεθόδων φιλικότερων προς το περιβάλλον
- Εμπλουτισμό σύνθεσης τουριστικού προϊόντος διαφοροποίηση ανάπτυξης νέων τουριστικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας

4.12 Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα αστικά»

Στόχος του Προγράμματος

Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων ανάπτυξης αστικών και ημιαστικών περιοχών που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά αστικής, περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής παρακμής, με σκοπό την επίτευξη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων από τη χρησιμοποίηση των διατιθέμενων πόρων. Στην κατεύθυνση αυτή, τα δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά

Προγράμματα (Π.Ε.Π.), θα ενισχύσουν επενδυτικά σχέδια ΜΜΕ.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Το 60% επί του ενισχυόμενου προϋπολογισμού, με δημόσια επιχορήγηση, η οποία προέρχεται κατά 41,7% από εθνικούς πόρους και κατά 58,3% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) ενώ το υπόλοιπο ποσό ανήκει σε ιδιωτική συμμετοχή.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

- Ξενοδοχεία κλασικού τύπου
- Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων
- Ξενοδοχεία μικτού τύπου
- Μοτέλ
- Campings
- Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Δωμάτια
- Ενοικιαζόμενα Επιπλωμένα Διαμερίσματα
- Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες
- Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλεις
- Παραδοσιακά καταλύματα

Προϋποθέσεις και κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

- Επιχειρήσεις εγκατεστημένες ή που πρόκειται να εγκατασταθούν εντός των ορίων των αστικών τοπικών ζωνών
- Επιχειρήσεις που απασχολούν 0 - 50 εργαζόμενους
- Επιχειρήσεις με μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών τριετίας, που να κυμαίνεται από 10.000 € έως 10.000.000 €
- ΜΜΕ που τηρούν λογιστικά βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. ή δεν τηρούν, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία

Τι επιδοτούν

- Εκσυγχρονισμός παραγωγικής διαδικασίας και διοίκησης των επιχειρήσεων
- Αναβάθμιση ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών

- Χρήση παραγωγικών μεθόδων φιλικότερων προς το περιβάλλον
- Εμπλουτισμός σύνθεσης τουριστικού προϊόντος διαφοροποίηση ανάπτυξης νέων τουριστικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας

4.13 Πρόγραμμα «Ενέργειες προβολής Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος- Προώθηση και Προβολή του Αθλητικού Τουρισμού», Μέτρο 5.3, Δράση 1

Στόχος του Προγράμματος

Ενίσχυση της παρουσίας της χώρας στις τουριστικές αγορές, στην αξιοποίηση νέων αγορών ή τμημάτων αγορών και στη σταδιακή δραστηριοποίηση και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στις ευθύνες και στο κόστος της τουριστικής προβολής. Προώθηση και Προβολή του Αθλητικού Τουρισμού

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Το έργο συγχρηματοδοτείται κατά 70% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) το οποίο συμβάλλει στην άμβλυση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά 30% από το Ελληνικό Δημόσιο.

Ποιοι μπορούν να συμμετέχουν

Συλλογικοί φορείς των διαφόρων κλάδων του Τουρισμού εθνικής, περιφερειακής ή τοπικής εμβέλειας,

Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, που δραστηριοποιούνται στον Τουρισμό.

Επίσης tour operators, πακέτα εισερχόμενου τουρισμού προς ελληνικούς προορισμούς.

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Το σύνολο του προϋπολογισμού δεν είναι δυνατό να είναι μεγαλύτερο από 350.000 ευρώ. Πρέπει να υπάρχει τεκμηρίωση για την επιδίωξη συγκεκριμένου αποτελέσματος και δικαιολογία για την επιλογή της συγκεκριμένης ενέργειας. Πρέπει να δοθεί αναλυτικά πηγή και το ύψος χρηματοδότησης καθώς επίσης και χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης.

Θα πρέπει να ακολουθηθούν όλοι οι κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες, για τον

ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και οι εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες, που αφορούν στην ενημέρωση και τη δημοσιότητα, όσον αφορά στους πόρους που θα διατεθούν από τον ΕΟΤ ως δημόσια επένδυση. Για τους tour operator, θα χρηματοδοτηθούν ενέργειες προβολής του Αθλητικού Τουρισμού γενικά, ως τμήματος του εθνικού τουριστικού προϊόντος ή ως τμήματος του τοπικού τουριστικού προϊόντος ενός προορισμού.

Τι επιδοτούν

Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα υποβάλλονται προτάσεις και αναλόγως εγκρίνονται και επιδοτούνται από τον ΕΟΤ.

4.14 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα LEADER+

Νομός Κυκλάδων, Άξονας προτεραιότητας 1, Μέτρο 4

Προστασία–ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (αναφορά στον αγροτουρισμό).

Στόχος του Προγράμματος

Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητας, αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών και η ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Χρηματοδότηση του Προγράμματος

Συνολικό κόστος	392.614.443 euro
Δημόσια Δαπάνη	251.182.221 euro
Κοινοτική Συμμετοχή	182.900.000 euro
Εθνική Συμμετοχή (Υπουργείο Γεωργίας)	68.282.221 euro
Ίδια Συμμετοχή	141.432.222 euro

(το σύνολο του προγράμματος σε εκατομμύρια euro)

Προϋποθέσεις και Κριτήρια συμμετοχής επιχειρήσεων

Το σχέδιο που θα λάβει μέρος στο πρόγραμμα για να εγκριθεί θα πρέπει να έχει αγροτικό χαρακτήρα (όπως προκύπτει από την απασχόληση στον πρωτογενή τομέα και την πληθυσμιακή πυκνότητα), να περιορίζεται η έκταση της σε ένα ομοιογενές σύνολο από φυσικοοικονομική και κοινωνική άποψη, να έχει συνοχή και επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων. Ειδικότερα, στα πλαίσια της προϋπόθεσης αυτής, ο πληθυσμός της περιοχής εφαρμογής κατά κανόνα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 10.000 και 100.000 κατοίκων ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές προτάσεις για περιοχές κάτω των 10.000 κατοίκων (νησιωτικές περιοχές), εφόσον εξασφαλίζεται κρίσιμη μάζα όχι μόνο ως προς τον αριθμό των κατοίκων.

Τι επιδοτούν

(Συγκεκριμένα για το μέτρο 1.4 το οποίο αναφέρεται στον αγροτουρισμό)

Στο μέτρο αυτό εντάσσονται παρεμβάσεις, οι οποίες υποστηρίζουν τη στρατηγική ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού και συνεπώς χωροθετούνται κατά κανόνα στις περιοχές που επιλέγονται για την ανάπτυξη του τομέα. Ακόμη μπορούν να αφορούν σε προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές. Όλες οι παρεμβάσεις θα αναδεικνύουν τη φυσική ή και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Κεφάλαιο 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι επενδύσεις αποτελούν τον βασικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης μιας οικονομίας. Η διενέργεια τους γίνεται διότι οι επιχειρηματίες αποσκοπούν στην, σε ορισμένο χρονικό διάστημα, είσπραξη του επενδυθέντος κεφαλαίου προσαυξημένο, μάλιστα, κατά ένα ποσό που αντιστοιχεί σε κάποιο κέρδος. Η κερδοφορία, όμως, των επενδύσεων απαιτεί την ύπαρξη κάποιων προϋποθέσεων, η έλλειψη των οποίων λειτουργεί ανασταλτικά στην επενδυτική απόφαση. Σε αυτές, συνεπώς, τις περιπτώσεις είναι αναγκαία η ύπαρξη (ή θέσπιση) συγκεκριμένων επενδυτικών κινήτρων προς αναπλήρωση των ελλειπουσών προϋποθέσεων. Αυτά κατανέμονται, όπως προαναφέρθηκε, σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τα οικονομικά κίνητρα και τα κίνητρα υποδομής.

Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται τα φορολογικά κίνητρα (φορολογικές ελαφρύνσεις και απαλλαγές), τα κίνητρα ρευστότητας (επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις) και τα χωροταξικά κίνητρα (διευκολύνσεις, προνομίες). Στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται ποιοτικά στοιχεία, όπως η νομισματική- νομοθετική - κοινωνική σταθερότητα, η αποτελεσματική γραφειοκρατία ως και η ικανή υποδομή της χώρας (μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, εκπαίδευση κ.ο.κ.) Η δράση τους είναι διαφορετικής φύσεως και εντάσεως. Όντως, τα μεν κίνητρα υποδομής τυγχάνουν γενικής εφαρμογής με απολύτως αντικειμενικό τρόπο, τα δε οικονομικά μάλλον υποκειμενικής εφαρμογής και εξειδικευμένης παροχής (π.χ. επιδοτήσεις - επιχορηγήσεις σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις). Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι τα φορολογικά κίνητρα έχουν γενική εφαρμογή, ευνοούν, όμως, περισσότερο τους παλαιούς παρά τους νέους επενδυτές επειδή επιδρούν επί των κερδών.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία και έρευνα δεν έχουν ξεκαθαρίσει τον βαθμό αποτελεσματικότητας κάθε μίας από τις δύο κατηγορίες κινήτρων. Τείνει, όμως, να επικρατήσει η άποψη ότι τα κίνητρα υποδομής και τα φορολογικά ίσως, τελικά, να είναι αποτελεσματικότερα των κινήτρων ρευστότητας (επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις). Σε κάθε, πάντως, περίπτωση κοινός τόπος όλων των εμπλεκόμενων

στο θέμα (επιχειρηματιών, διοικητικών παραγόντων, ερευνητών) είναι η διαπίστωση ότι η ευεργετική δράση των θεσπιζόμενων κινήτρων αποδυναμώνεται σημαντικά από την παρουσία αντικινήτρων (π.χ. νομισματική-νομοθετική-κοινωνική αστάθεια/ασάφεια, αναποτελεσματική γραφειοκρατία, ανεπαρκής υποδομή, ανεπαρκής ανάπτυξη του ανταγωνισμού-κλειστές αγορές, πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες συνεργασίας με τις Δημόσιες Υπηρεσίες, αιφνιδιαστικές αλλαγές στο νομοθετικό περιβάλλον, υπερσυγκέντρωση αρμοδιοτήτων στις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες, χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης τραπεζικών δανείων, ανεπαρκή κριτήρια χρηματοδότησης επιχειρήσεων, υψηλοί φορολογικοί συντελεστές κ.ά.).

Στην Ελλάδα, η ουσιαστική εισαγωγή αναπτυξιακών κινήτρων άρχισε στη δεκαετία του 1950. Στόχος τους ήταν η οικονομική ανασυγκρότηση της χώρας από τις καταστροφές των πολεμικών συγκρούσεων της δεκαετίας του 1940, ως και η περιφερειακή της ανάπτυξη. Χρησιμοποιήθηκαν, τόσο οικονομικά κίνητρα, όσο και κίνητρα υποδομής. Η λήψη τους κλιμακώνεται σε τρεις μεγάλες οικονομικές περιόδους: 1950-1966, 1967-1990, και 1991-2004. Η σχετική έρευνα έδειξε ότι κατά την πρώτη περίοδο τα ληφθέντα οικονομικά κίνητρα βασίσθηκαν στα φορολογικά, ενώ έμφαση δόθηκε και στην υποδομή. Ήταν η περίοδος κατά την οποία η χώρα πέτυχε υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Κατά τη δεύτερη περίοδο εισήχθησαν οι επιχορηγήσεις, ενώ στον τομέα των κινήτρων υποδομής οι παρεμβάσεις ήταν περιορισμένες. Στην τρίτη, τέλος, περίοδο έγινε προσπάθεια εξισορρόπησης της πολιτικής κινήτρων, βοήθους και της ενίσχυσης που η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει μέσω των Διαρθρωτικών της Ταμείων.

Τα παρεχόμενα σήμερα από την Ελλάδα οικονομικά κίνητρα δεν φαίνεται να υστερούν έναντι εκείνων που παρέχουν οι χώρες - μέλη της Ε.Ε. Ακόμη το νομοθετικό πλαίσιο των χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου είναι παρεμφερές ως προς τον τρόπο προώθησης της περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς καθιερώνει διαφορετικής έκτασης οικονομικές ενισχύσεις κατά Περιφέρεια, αναλόγως του βαθμού ανάπτυξης τους.

Το συντριπτικό ποσοστό των επενδύσεων τόσο του Ν.1262/82, όσο και του Ν.1892/90 αφορούσε νέες ξενοδοχειακές μονάδες και μάλιστα μικρού μεγέθους και

μέσων τάξεων (Β και Γ κατ.). Είναι χαρακτηριστικό, ότι το μέσο μέγεθος της υπαχθείσας στο Ν.1262/82 ξενοδοχειακής μονάδας είναι 64 κλίνες, μέγεθος εξαιρετικά μικρό, μια μονάδα a priori ευάλωτη. Συγχρόνως, οι ξενοδοχειακές κλίνες αυξήθηκαν τα τελευταία χρόνια με ρυθμούς ταχύτερους από τους ρυθμούς αύξησης της ζήτησης (μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των ξενοδοχειακών κλινών για το διάστημα 1980 -1993, 4,6%)*1 Σύμφωνα με στοιχεία ΕΣΥΕ/ΕΟΤ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί υπερπροσφορά κλινών (κυρίως στις αναπτυγμένες τουριστικές περιοχές), φαινόμενο που επιδεινώθηκε από την ραγδαία αύξηση των νόμιμων συμπληρωματικών και των παραξενοδοχειακών καταλυμάτων και που ευθύνεται κατά κύριο λόγο, για την καθήλωση των τιμών των προσφερόμενων υπηρεσιών και συνακόλουθα για το επίπεδο των υπηρεσιών αυτών κλπ. Οι χαμηλές πληρότητες των ξενοδοχείων υποδήλωναν, ακόμα από τα μέσα της δεκαετίας του '80, ότι η χώρα είχε γενικά επάρκεια ξενοδοχειακών κλινών για την εξυπηρέτηση ακόμη και αυξημένης σημαντικά ζήτησης και υπό την προϋπόθεση, ότι η ζήτηση αυτή θα λάμβανε καλύτερη χρονική κατανομή.

Η όλη εικόνα επιδεινώνεται αν λάβει κανείς υπόψιν του, ότι το σύνολο σχεδόν των ξενοδοχειακών επενδύσεων, που υπήχθησαν στο Ν.1262/82 και Ν.1892/90 βρισκόταν στις ήδη ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές (Β. Κρήτη, Ρόδο, Κώ, Κέρκυρα, Χαλκιδική), που παρά τις αλληπάλληλες εισηγήσεις του ΕΟΤ παρέμεναν, ως επί το πλείστον, σε περιοχές υψηλών κινήτρων και όπου η τυπικά εξεταζόμενη βιωσιμότητα επενδύσεων ήταν λίγο – πολύ δεδομένη. Οι κρατικοί πόροι λοιπόν διοχετεύονται στις ήδη τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, όχι όμως για την επίλυση – θεραπεία, πολλών και σημαντικών προβλημάτων τους (αναφερόμαστε στα προβλήματα υποδομής), αλλά για την αύξηση της τουριστικής ανωδομής, πράγμα που οδήγησε σε επιδείνωση των προβλημάτων, αφού οι νέες επενδύσεις δεν υποστηρίχθηκαν ταυτόχρονα από τα αναγκαία έργα γενικής και ειδικής υποδομής.

Πέρα, όμως, από τη γενική αυτή ποσοτική σκοπιά, το πρόβλημα της συγκέντρωσης πόρων προς τις ανεπτυγμένες τουριστικές περιοχές είχε και μίαν άλλη, ποιοτική, διάσταση. Σημαντικό μέρος των επενδύσεων, που ενισχύονταν, ήταν από άποψη τάξης (Β και κυρίως Γ) και μεγέθους (συνήθως κάτω των 80 κλινών και χωρίς συμπληρωματικές εξυπηρετήσεις) απρόσφορες να συμβάλουν στην προσέλκυση πελατείας υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου, ενώ αντίθετα επιδείνωσαν το

φαινόμενο της πυκνής δόμησης και προκάλεσαν πρόσθετη φόρτιση στην υποδομή. Οδηγηθήκαμε, έτσι, σε καθήλωση των τουριστικών μας περιοχών στον ρόλο των προορισμών τουριστικών "πακέτων" περιορισμένων ενδιαφερόντων ("ήλιος-θάλασσα") και χαμηλής τιμής, σε πλήρη αντίθεση με τη διακηρυγμένη τουριστική πολιτική.

Η δυνατότητα συμπληρωματικής υπαγωγής των επενδύσεων των περιοχών αυτών στα ΜΟΠ σήμανε πρόσθετη επιδείνωση του προβλήματος, γιατί προκάλεσε αυξημένη ζήτησης επενδύσεων και φυσικά η κατάσταση δεν θεραπεύτηκε με την προσθήκη στις περιοχές αυτές των λίγων μονάδων υψηλότερων τάξεων του Ν. 1892/90, γιατί οι τουριστικοί αυτοί, προορισμοί είχαν ήδη διαμορφώσει συγκεκριμένο προφίλ; αυτό των προορισμών των φτηνών "πακέτων". Βέβαια, στα πλαίσια των χρηματοδοτήσεων των ανωτέρω νόμων «άνοιξαν» και λίγοι νέοι προορισμοί, όπως η Σάμος ή η Λέσβος, αλλά με μονάδες ανάλογων μεγεθών και τάξεων και χωρίς ταυτόχρονη μέριμνα για υποδομή.

Όσον αφορά στις λοιπές ενισχυόμενες επενδύσεις, η εικόνα είναι απογοητευτική, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη μετατροπή παραδοσιακών κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα. Εδώ, το μόνο ενδεικτικό ποσοτικό στοιχείο είναι οι λειτουργούσες ξενοδοχειακές μονάδες σε παραδοσιακά και γενικά αξιόλογα από αρχιτεκτονική σκοπιά κτίρια, που (με στοιχεία ΕΟΤ 1995) ανέρχονταν σε 227 (επί συνόλου 7789) με 5250 κλίνες (επί συνόλου 551.793). Στον αριθμό αυτό περιλαμβάνονταν και οι παραδοσιακοί ξενώνες του ΕΟΤ, που δημιουργήθηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος Παραδοσιακών Οικισμών του ΕΟΤ (από το 1975) με κρατικούς και κοινοτικούς πόρους και χωρίς παρέμβαση ιδιωτών/επενδυτών (αν και τα περισσότερα εκ των κτισμάτων ανήκαν σε ιδιώτες, στη χρήση και εκμετάλλευση των οποίων επανέρχονται σταδιακά) καθώς και ορισμένα υφιστάμενα ξενοδοχεία σε διατηρητέα κτίρια.

Κατά συνέπεια, το αποτέλεσμα της χορήγησης αναπτυξιακών κινήτρων από το 1976⁷ μέχρι το 1995 εκτιμάται σε 3000 κλίνες περίπου (ή σε 0.95% του συνολικού αριθμού των τότε εν λειτουργία ξενοδοχειακών κλινών). Ακολουθώντας ο Ν. 2234/94, λόγω του ότι υπήρχε στη χώρα επάρκεια ξενοδοχειακών και παραξενοδοχειακών κλινών

(με χαμηλές πληρότητες) και επομένως δεν υπήρχε ανάγκη για χρηματοδότηση νέων ξενοδοχειακών κλινώνδεν συμπεριελάμβανε νέες κλίνες σε παραδοσιακά κτίσματα, Νέες κλίνες υψηλών - μέσων τάξεων (με χαμηλότερη τη Β') σε μεμονωμένες μονάδες, μεσαίου, κατά προτίμηση, μεγέθους, σε περιοχές με ανεπαρκή ξενοδοχειακή προσφορά, μονάδες υψηλών κατηγοριών σε μικρό αριθμό νέων αγορών (Π.Ο.Τ.Α.), που όμως θα εξασφαλίζουν, από άποψη μεγέθους και σύνθεσης, πλήρη αυτονομία, όσον αφορά στην κάλυψη των αναγκών, όχι μόνον του παραδοσιακού τουρίστα, αλλά και της πελατείας των ειδικών μορφών τουρισμού.

Αντιθέτως δόθηκε έμφαση στην χρηματοδότηση του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων ξενοδοχείων με ορίζοντα για όλες τις περιοχές κίνητρο 25% και με προδιαγραφές, που διευρύνουν την ίδια την έννοια του εκσυγχρονισμού προς νέες κατευθύνσεις, όπως η ασφάλεια πελατών/προσωπικού, η εξοικονόμηση ενεργείας, η χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων, προβλέφθηκαν σημαντικά, , κίνητρα υποδομής που είναι συνεδριακά κέντρα, μαρίνες, γήπεδα γκολφ, εγκαταστάσεις αξιοποίησης ιαματικών πηγών και χιονοδρομικών κέντρων, κέντρα θαλασσοθεραπείας και κέντρα τουρισμού υγείας.

Η ιδιωτική πρωτοβουλία φαίνεται να δραστηριοποιείται, πράγμα, που αποδεικνύει τη συστηματική βελτίωση των κινήτρων με το Ν. 2234/94. Έτσι στα χρηματοπιστωτικά κίνητρα του Ν.1892/90 έχουν υπαχθεί συνολικά από την έναρξη ισχύος του μέχρι το τέλος 1996, 739 επενδύσεις του Τουριστικού Τομέα, με συνολικό ύψος επένδυσης 199.231.279.289 δρχ. με επιχορήγηση 55.459.969.519, με επιδοτούμενα δάνεια 40.426.442.036 και δάνεια μη επιδοτούμενα 25.636.200 δρχ. Από την έναρξη ισχύος του 1892/90 μέχρι το τέλος 1996, έχουν ολοκληρωθεί, 254 επενδύσεις του Τουριστικού Τομέα, με συνολικό ύψος επένδυσης 61.602.736.921 δρχ., με επιχορήγηση 17.149.299.239, με επιδοτούμενα δάνεια 10.364.730.136 δρχ.

Ακολουθώντας το πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2000-2004 συμπεριλαμβάνει την Ίδρυση - επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων 3* (Β τάξης) και άνω. Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον 2* (Γ τάξης) η και κατώτερης των 2* εφόσον στεγάζονται σε κτίρια διατηρητέα η παραδοσιακά και με τον εκσυγχρονισμό αναβαθμίζονται στην κατηγορία 2* τουλάχιστον, τον εκσυγχρονισμό κάμπινγκ τουλάχιστον Γ' τάξης. Συμπεριλαμβάνει ακόμη την

προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατηγορίας τουλάχιστον 2*, την μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ' τάξης και την ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής. Από τον 05/1998 έως και τον 02/2004 είχαν υπαχθεί στον αναπτυξιακό νόμο 897 επενδύσεις όλων των κατηγοριών, συνολικού προϋπολογισμού 967.3 εκ. € με τις οποίες δημιουργούνται 7.215 νέες θέσεις εργασίας.

Από το σύνολο των επενδύσεων το 66,2% του συνόλου αφορούν σε εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων, το 21,5% σε μετατροπή διατηρητέων ή παραδοσιακών κτιρίων σε κύρια τουριστικά καταλύματα, το 6,9% σε ίδρυση - επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, το 2.7% σε εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και το υπόλοιπο 2,7% σε εκσυγχρονισμό κάμπινγκ και σε προσθήκη συμπληρωματικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχεία. Ο μεγαλύτερος αριθμός τουριστικών επενδύσεων συγκεντρώνεται, όπως είναι φυσικό, στις τουριστικές περιοχές όπως στην Κρήτη, το Νότ. Αιγαίο, την Κεντρ. Μακεδονία και τα Ιόνια νησιά. Από άποψη κατανομής του συνολικού προϋπολογισμού, τα μεγαλύτερα ποσά κατευθύνονται προς την Περιφέρεια Αττικής όπου υλοποιούνται λίγες μεν αλλά μεγάλες επενδύσεις και ακολουθούν η Κρήτη, το Νοτ. Αιγαίο και η Κεντρ. Μακεδονία.

Το τρέχον πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης 2004-2008 προωθεί την ίδρυση κ' επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων, τον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων, κατηγορίας τουλάχιστον 2*η μονάδων που έχουν διακόψει προσωρινά την λειτουργία τους για πέντε έτη, όπου στο διάστημα αυτό δεν έχει γίνει αλλαγή στην χρήση του κτιρίου και με τον όρο ότι κατά της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας τους ήταν τουλάχιστον κατηγορία 2*, τον εκσυγχρονισμό τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων, τον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των 2*, που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται σε 2*, τον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων για την δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων με την προσθήκη νέων κοινόχρηστων χώρων και την μετατροπή παραδοσιακών διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον 2*.

Τέλος ο αναπτυξιακός νόμος 2004-2008 αφορά την ίδρυση, επέκταση, τον

εκσυγχρονισμό συνεδριακών κέντρων ή χιονοδρομικών κέντρων ή τουριστικών λιμένων σκαφών αναψυχής ή γήπεδο γκολφ ή εγκατάσταση αξιοποίησης ιαματικών πηγών ή κέντρων θαλασσοθεραπείας ή κέντρων τουρισμού υγείας ή κέντρων αθλητικού τουρισμού ή αυτοκινητοδρόμων ή θεματικών πάρκων ενώ δεν συμπεριλαμβάνονται στις υπαγόμενες σε αυτόν τουριστικές επενδύσεις η ανέγερση επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων ενοικιαζόμενων δωματίων και ενοικιαζόμενων επιπλωμένων διαμερισμάτων ανεξαρτήτως τάξης. Η ανέγερση και επέκταση οργανωμένων κατασκηνώσεων. Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι θέσεων. Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου. Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στο φορέα της επένδυσης. Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο για την αξία μηχανημάτων και λοιπών πάγιων στοιχείων. Ενισχύσεις και επενδυτικά σχέδια καθώς επίσης ενισχύσεις σε φορείς επενδυτικών σχεδίων για τους οποίους εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της επιτροπής.

Εν έτη 2008 υπό τον ισχύοντα αναπτυξιακό νόμο 2004-2008 έχουν υπαχθεί αρκετά νέα και καινοτόμα επιχειρησιακά προγράμματα με στόχο την ενίσχυση κ' τόνωση του τουριστικού προϊόντος . Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων, τον εκσυγχρονισμό κινητού εξοπλισμού εσωτερικών χώρων, την Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, τις επενδύσεις σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα έργα εξοικονόμησης και υποκατάστασης συμβατικής ενέργειας, τα έργα προστασίας περιβάλλοντος, τα έργα διαμόρφωσης χώρων για άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για την υλοποίηση ενεργειών που ενδιαφέρουν ένα εξειδικευμένο κοινό, αναδεικνύει τα φυσικά κάλη μιας περιοχής ενισχύοντας έτσι την ιδέα της αειφορίας, εμπλουτίζοντας παράλληλα το ελληνικό τουριστικό προϊόν (επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» μέτρο 5.3 δράση 2). Στο ίδιο μοτίβο κινείται και το μέτρο 5.1. που αφορά την ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής. Το μέτρο 2.2. πράξη 3 που αφορά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ όλων των κλάδων του τουριστικού τομέα , φέρει ως αναμενόμενο αποτέλεσμα την βελτίωση της οργάνωσης των ΜΜΕ και την αναβαθμισμένη παρουσία τους στις αγορές τους .

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους νομούς Κομοτηνής κ' Ηρακλείου όπου μέσω του προγράμματος URBAN οι επιχειρήσεις υποβάλουν τις προτάσεις ανάπτυξης που έχουν, τις οποίες εξετάζει η αρμόδια επιτροπή και αναλόγως εγκρίνει ή όχι. επιδοτούνται η αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων, ο εκσυγχρονισμός κινητού εξοπλισμού εσωτερικών χώρων, η διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, οι επενδύσεις σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό, τα έργα εξοικονόμησης και υποκατάστασης συμβατικής ενέργειας, τα έργα προστασίας περιβάλλοντος και τα έργα διαμόρφωσης χώρων για άτομα με ειδικές ανάγκες. Τα ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια και διαμερίσματα καθώς επίσης οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες κ' επαύλεις, τα ξενοδοχεία και camping Δ' και Ε' κατηγορίας βρίσκονται σε προνομιακή θέση στο πρόγραμμα καθώς συναντώνται στην πλειοψηφία των επιδοτήσεων.

Ο νομός Κυκλάδων υπάγεται στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών κ' της ενίσχυσης της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής (επιχειρησιακό πρόγραμμα LEADER+). Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην προώθηση κ' διάδοση καινοτόμων τεχνικών για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος συμβαδίζοντας με την παγκόσμια ανάπτυξη σε τομείς όπως η τεχνολογία αλλά αξιοποιώντας και διαδίδοντας ταυτόχρονα την Ελληνική παράδοση. Σχετικά προγράμματα είναι η «Διάδοση κ' καθιέρωση της Ελληνικής κουζίνας και ενίσχυση επιχειρήσεων για την απόκτηση σήματος ΕΟΤ για την Ελληνική κουζίνα» κ' το πρόγραμμα «κοινωνία της πληροφορίας».

Το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης με συνχρηματοδότηση 70% συμβάλει στην ενίσχυση της παρουσίας της χώρας στις τουριστικές αγορές, στην αξιοποίηση νέων αγορών ή τμημάτων αγορών και στη σταδιακή δραστηριοποίηση και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στις ευθύνες και στο κόστος της τουριστικής προβολής. Προώθηση και Προβολή του Αθλητικού Τουρισμού στα πλαίσια του προγράμματος «Ενέργειες προβολής Ελληνικού Τουριστικού Προϊόντος-Προώθηση και Προβολή του Αθλητικού Τουρισμού». Η επιχειρηματική αριστεία προωθείται μέσω του μέτρου 3.2. περί «Προώθησης επιχειρηματικής αριστείας στις μεταποιητικές και τουριστικές επιχειρήσεις». Τέλος το πρόγραμμα ολοκληρωμένα αστικά προωθεί τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων Επιχειρησιακών Σχεδίων ανάπτυξης αστικών και ημιαστικών περιοχών που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά αστικής,

περιβαλλοντικής, οικονομικής και κοινωνικής παρακμής, με σκοπό την επίτευξη πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων από τη χρησιμοποίηση των διατιθέμενων πόρων.

Εν κατακλείδι έχοντας εξετάσει συνοπτικά αλλά παρόλα αυτά εμπειριστατωμένα τους αναπτυξιακούς νόμους των τελευταίων δεκαετιών καταλήγουμε στο ότι πέραν της θετικής επίδρασης τους στον τομέα ανάπτυξης του τουρισμού, παρατηρούνται αρκετές αδυναμίες κ' ασάφειες οι οποίες συνοψίζονται παρακάτω:

- Δεν κάνουν σαφή διάκριση υπέρ του προωθούμενου τύπου καταλυμάτων, ακόμα και μέσα στα επιμέρους γεωγραφικά διαμερίσματα
- Αδυνατούν να προσδιορίσουν επακριβώς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά μιας μονάδας προκειμένου αυτή να καταταγεί σε κάποια συγκεκριμένη κατηγορία
- Δεν θεσπίζουν βαθμό τουριστικού κορεσμού κάποιας περιοχής
- Δεν εισάγουν διαδικασία ελέγχου της γνώσης του τουριστικού αντικειμένου όσων αποφασίζουν να ασχοληθούν με αυτό
- Δεν βοηθούν στο σαφή καθορισμό των τουριστικών μονάδων που κρίνονται βιώσιμες και, συνεπώς, μπορούν να επιχορηγηθούν

Πέραν αυτού, υπάρχουν και άλλες αδυναμίες, όπως το γεγονός ότι η πλειοψηφία των μονάδων του κλάδου δεν μπορεί να επωφεληθεί των ευεργετικών διατάξεων του ισχύοντος αναπτυξιακού νόμου 2601/98 επειδή είναι μικρομεσαίες. Η αδυναμία των τουριστικών επιχειρήσεων αυτής της κατηγορίας να επωφεληθούν των ευεργετικών διατάξεων του ισχύοντος νόμου, οφείλεται σε τρεις παράγοντες:

- Στην έλλειψη της αναγκαίας οικονομικής επιφάνειας προς ικανοποίηση του θεσπισθέντος όρου της αυξημένης ίδιας συμμετοχής. Εξίσου, όμως, δύσκολη είναι και η ικανοποίηση του όρου χρηματοδότησης οικονομοτεχνικής μελέτης σκοπιμότητας, πολλών δε μάλλον όταν η τύχη της αίτησης οικονομικής ενίσχυσης είναι αβέβαιη
- Στην αδυναμία ικανοποίησης των θεσπισθέντων κριτηρίων βιωσιμότητας, λόγω της ιδιορρυθμίας των τρόπων λειτουργίας των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων
- Στο ανεπαρκές του ύψους της θεσπιθείσας επιδότησης (25% της επενδυτικής

δαπάνης) για εκσυγχρονισμό και συντήρηση των μικρομεσαίων τουριστικών και ξενοδοχειακών μονάδων

Αν λοιπόν μέσω του εκάστοτε αναπτυξιακού νόμου επιτευχθεί η επίλυση των παραπάνω ζητημάτων ,τότε οι νόμοι θα γίνουν αποτελεσματικότεροι κατά την εφαρμογή τους και θα οδηγηθούμε σε μια σχεδόν άριστη εφαρμογή τουριστικής πολιτικής. Με αποτέλεσμα την τελειοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος για την τουριστική ανάπτυξη του τόπου.

BIBΛIOΓPAΦIA

- Ηγουμενάκης/ Κραβαρίτης /Λύτρας (1998), «Εισαγωγή στον τουρισμό»
- Ηγουμενάκης (2000), «Τουρισμός και ανάπτυξη»
- Παυλόπουλος /Κουζέλης(1998), «Περιφερειακή ανάπτυξη της Ελλάδος και τουρισμός»
- Παυλόπουλος (1999), «Το μέγεθος και η δυναμική του τουριστικού τομέα»
- Ι.Τ.Ε.Π. (2000), «Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των επενδυτικών κινήτρων, η Ελληνική εμπειρία»
- Ε.Ο.Τ.(1997), «Ιστορική αναδρομή στα αναπτυξιακά κίνητρα του τουριστικού τομέα, προωθούμενες βελτιώσεις»
- Ε.Ο.Τ.(2004), «Έκθεση τμήματος τουριστικών επενδύσεων για την πορεία του αναπτυξιακού νόμου»
- Ε.Ο.Τ.(2004), «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα ,ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ όλων των κλάδων του τουριστικού τομέα, οδηγός εφαρμογής»
- Ε.Ο.Τ.(2004), «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα ,ποιοτικός εκσυγχρονισμός τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων και ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων που δεν υπάγονται στο Ν.2601/98 ή στο Ν.3299/04, οδηγός εφαρμογής»
- Ε.Ο.Τ.(2004),«Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, διάδοση και καθιέρωση Ελληνικής κουζίνας και ενίσχυση επιχειρήσεων για την απόκτηση του σήματος Ε.Ο.Τ, β' κύκλος»
- Ε.Ο.Τ.(2004), «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας εναλλακτικών μορφών τουρισμού»
- Ε.Ο.Τ. (2006) , «Οδηγός τουριστικών επενδύσεων ,αναπτυξιακός νόμος 3299/2004, κίνητρα ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σύγκληση» .
- Ε.Ο.Τ. (2006), «Άξονας προτεραιότητας 5, διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού»
- Υπουργείο Ανάπτυξης (2007), «Οι προοπτικές και οι στρατηγικοί στόχοι για την ανάπτυξη του τουρισμού μέχρι το 2010»
- Γ' Κοινωνικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006 «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, ενίσχυση γυναικείας ανταγωνιστικότητας».

Γ΄Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006 «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, ολοκληρωμένα αστικά».

Γ΄Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006 «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, κοινωνία της πληροφορίας».

Γ΄Κοινοτικό πλαίσιο στήριξης 2000-2006 «Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα, μεταποίηση και τουρισμός».

Σακελλαρίδης Ο., 1999, σσ. 86-92 και Παράρτημα Γ και Sherman C., Web Trave1 News, 2000).

B Ywater M., 1992, σσ. 1-27, Ascher F., 1985

Βλ. για τα χαρακτηριστικά αυτού του προτύπου Cazes G., σσ. 101-315, Tumer L. και Ash J., 1975, σσ. 129-254

Law C. M., 1993, Cazes G. - Potier F., 1996, «Αστικός τουρισμός»

Lane B., 1993, «Τουρισμός υπαίθρου», Texeraud F. - Daumas S., 1986